

راه حل عملیاتی رفع مشکلات بانکداری کشور

بیژن بیدآباد^۱

چکیده

این مقاله با شمارش و توضیح ریز مسائل و مشکلات بانکی کشور، راه حل هرکدام از مشکلات مبتلابه نظام بانکی ایران را پیشنهاد نموده و روش حل عملیاتی آن را بیان می‌نماید. کلیه مشکلات مهم و موانع دست و پا گیر در چهار محور مشکلات موجود در بانک مرکزی، عملیات بانکی، اصلاحات ساختاری بانکی و سیستم یکپارچه بانکی شناسایی شده و راه حل منطقی آنها ارائه می‌گردد و در انتها به رویه و فرآیند اجرای اصلاحات پیشنهادی پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بانکداری ایران، بانکداری راستین، بانکداری اسلامی، بانکداری بدون ربا، اصلاح نظام بانکی

مقدمه

در سال ۱۳۶۱ پیشنویس لایحه قانون عملیات بانکداری بدون ربا تدوین و در سال ۱۳۶۲ به تصویب و سال ۱۳۶۳ به اجرا درآمد و مقرر شد که این قانون فقط به مدت پنج سال اجرا شود. نویسندگان و تصویب کنندگان این قانون خود بر ضعف آن اشراف داشتند و همچنان علیرغم تمام آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که برای آن نوشته شد همچنان دچار ضعف‌های اساسی و ساختاری بسیاری است. قانون عملیات بانکی بدون ربا، راه حل جدید و راهکار بانکی تازه‌ای تعریف نکرد و فقط چند عقد را از قانون مدنی که مستنبط از کتاب شرایع الاسلام محقق حلی (قرن هفتم) بود مجدداً تعریف نمود. البته قانون مدنی هم بیانی دیگر از همین کتاب اخیر است و دیگر فقها حتی آیت الله خمینی در کتاب تحریر الوسیله مفاد همین کتاب را بسط داده‌اند. عقود نظیر مضاربه، مساقات، جعاله مزارعه، اجاره، شرکت و قرض که در قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ (و اصلاحیه‌های بعدی آن) تحت عنوان عقود معین تصریح شده‌اند مجدداً در قانون عملیات بانکی بدون ربا تکرار شدند. در این بین شرکت به بیانی دیگر (مشارکت حقوقی و مشارکت مدنی و سرمایه‌گذاری مستقیم) و قرض با نامی دیگر (قرض الحسنه) و نوعی دیگر از اجاره (اجاره به شرط تملیک) وارد متن قانون عملیات بانکی بدون ربا شدند و واژه وام به تسهیلات و واژه بهره به سود و واژه پس‌انداز به سپرده تغییر نام دادند. بیش از این تصریح حرمت ربا بود که باعث شد بسیاری از ابزارهای تأمین مالی مانند اوراق قرضه دولتی و خصوصی ممنوع شوند و قانون عملیات بانکی بدون ربا

^۱ دکتر بیژن بیدآباد، (B.A., M.Sc., Ph.D., Post-Doc) مشاور ارشد بانکداری اسلامی، بانک ملی ایران

جایگزینی برای آنها معرفی ننمود و عملاً مواد ۷۱-۵۱ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ و الحاقیه جایگزین مواد ۳۰۰-۱ مصوب ۱۳۴۷ و الحاقیه‌های بعدی و سایر مواد مرتبط با مواد مذکور که وظیفه تأمین مالی در اقتصاد را از طریق انتشار اوراق قرضه و تبدیل آنها به سهام داشتند را معطل نمود. لذا تأمین مالی و پذیره نویسی شرکت‌های خصوصی، شهرداری‌ها، سازمان‌ها، بنیادها و حتی دولت و شرکت‌های دولتی از لحاظ شیوه تأمین مالی از طریق اوراق قرضه معارض این قانون قرار گرفت و در عمل نسخ شد و قانون عملیاتی بانکی بدون ربا مسبب اصلی آن بود زیرا با ربوی شمردن اوراق قرضه عملاً آن‌ها را از چرخه اقتصاد خارج کرد. بانک مرکزی با خرید و فروش اوراق قرضه در بازار، می‌تواند بر حجم نقدینگی اثرگذار باشد و از لحاظ سیاستگذاری پولی این موضوع بسیار حائز اهمیت است و بدون در اختیار داشتن اوراق بهادار مناسب بانک مرکزی نمی‌تواند حجم پول را مدیریت و کنترل نماید. در سه و نیم دهه گذشته همواره نرخ تورم دو رقمی بوده و بانک مرکزی نتوانسته حجم نقدینگی را کنترل کند. دولت نیز توسط اوراق قرضه می‌توانست کسری مالی خود را تأمین کند و با انتشار اوراق قرضه از اقتصاد قرض بگیرد و در سررسید اوراق بازپرداخت کند ولی بدون اوراق قرضه چنین مکانیزمی برایش مهیا نیست. نتیجتاً سیاست‌های مالی نیز همانند سیاست‌های پولی، ناتوان شدند.

بانک‌ها باید این قانون را به گونه‌ای تفسیر می‌کردند و عملیات بانکی خود را با آن تطبیق می‌دادند، که مشکلات عدیده‌ای منجمله برخورد صوری با عقود را به وجود آورد. البته بانک مرکزی و بانک‌ها تلاش کردند برای این قانون آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی تهیه کنند و تلاش آنها فقط باعث تفسیر عقود شد و اثر خود را در قراردادها نشان داد و هر بانکی تفسیر خاصی از این عقود ارائه کرد که منجر به ورود مجدد ربا و نرخ بهره ثابت در عقود بانکی شد و ذیل عنوان نام عملیات بانکی بدون ربا، عملاً بانک‌ها همراه با تشریفات اضافه ربوی عمل می‌کردند. در حال حاضر نیز، عقود به شکل صوری استفاده می‌شوند، حتی در بسته‌های سیاستی - نظارتی بانک مرکزی هم که از چند سال پیش به تصویب می‌رسد، حتی برای عقود مشارکتی نرخ بهره ثابت تعیین می‌شود. در حالی که مبنای مشارکت نرخ بازدهی متغیر است. بطور کلی در عملیات سپرده‌گذاری و وام، تنها ظاهر عقود شرعی است ولی عملاً ربوی هستند. برای مثال، در سپرده‌گذاری‌ها یا گواهی مشارکت (که ابزار متحول شده‌ای نسبت به اوراق قرضه است)، نرخ بهره علی الحساب و نرخ بهره قطعی اعلام می‌شود که تفاوت زیادی با هم ندارند و حتی در بسیاری از موارد نرخ‌ها قطعی هم نشده و همان نرخ‌های علی الحساب قطعی تلقی شده‌اند. قراردادهای وام هم مشکلات عدیده دارند. حتی قراردادهایی به ویژه در بانک‌های خصوصی منعقد می‌شود که در آن‌ها نرخ بهره، منوط به دستورالعمل‌های بانک است. این موارد، نه تنها مشمول ربا بلکه غبن، ظلم و غرر که در بانکداری اسلامی ممنوع است را هم به همراه دارد و اضافه بر این حیل‌های شرعی را نیز متداول کرده است.

اصلاح و متحول نمودن ساختار بانکی کشور احتیاج به برنامه عملیاتی دقیقی دارد و تنها با تکرار مجدد وضع قانونی ناپخته نظیر آنچه اخیراً پیشنویس آن با ترکیب قوانین و آئین‌نامه‌های گذشته مجدداً بازنویسی شده و بدون توجه به اصول بانکداری اسلامی تدوین گردیده است، نه تنها ربا حذف نخواهد شد بلکه قانوناً ربا نهادینه خواهد شد و قدمی به سوی بانکداری اسلامی برداشته نخواهد شد. تصویب قانونی نظیر پیشنویس آنچه فعلاً به نقد و بررسی گذاشته شده نه تنها منجر به تحقق بانکداری بدون ربا نخواهد شد بلکه در عمل ربا را قانونی نیز خواهد کرد. واگر تا به حال ربا مذموم به شمار می‌رفت با تصویب این لایحه ربا مشروع نیز می‌شود.

همانطور که ذکر شد برای اصلاح نظام بانکی باید برنامه دقیقی در دو سمت به اجرا درآورد:

۱- رفع نقائص و مشکلات عملیاتی جاری و موجود به تفکیک هر مشکل

۲- تدوین راه‌حل‌های بدیع برای تحقق عملیات بانکی اسلامی

نتایج ناشی از موارد فوق باید در قالب نهایی مستنداتی باشد که در ارتباط با هر مسئله‌ای ضمن طرح مسئله موجود در نظام بانکی و مطالعات تطبیقی لازم روش حل صریحی را پیشنهاد نماید و براساس آنها لایحه اصلاح نظام بانکی را مبتنی بر الزامات جدید بانکداری و اصلاحیه‌های قانونی و همچنین آیین‌نامه‌های اجرایی درباره هر مورد به صورت عملیاتی یا تکالیف و الزامات قانونی اصلاح نظام بانکی ذیل محوریت موضوع مطرح شده در لایحه مزبور مطرح نماید.

برای حصول این کار می‌بایست کلیه مشکلات مهم و موانع دست و پا گیر را شناسایی نمود و راه حل منطقی آنها را ارائه نمود. جدول زیر این موارد را در پنج محور مجزای زیر طبقه‌بندی می‌نماید:

۱- بانک مرکزی

۲- عملیات بانکی

۳- اصلاحات ساختاری بانکی

۴- سیستم یکپارچه بانکی

۵- فرآیند اجرای اصلاحات

مسائل موجود در بانکداری کشور

مسائل موجود در بانکداری کشور را می‌توان در موارد زیر در پنج قالب محور فوق خلاصه نمود:

مسئله موجود	محور
مسئله ۱- جایگاه بانک مرکزی	۱- بانک مرکزی
مسئله ۲- وظیفه نظارتی	
مسئله ۳- سیاست پولی	
مسئله ۴- اصلاح قوانینی که اخذ وثیقه را ممنوع یا محدود کرده	۲- عملیات بانکی
مسئله ۵- قیمت ارزیابی کارشناس رسمی	
مسئله ۶- شمول قانون محاسبات عمومی و ضوابط معاملات دولتی بر معاملات بانکی	
مسئله ۷- سلب اختیار مدیران بانک در عزل و نصب و جابجایی کارکنان	
مسئله ۸- ابطال مالکیت بانک‌ها بر اراضی شهری	
مسئله ۹- حق رجوع بانک‌ها به دیوان عدالت اداری در رابطه با آراء محاکم اختصاصی	
مسئله ۱۰- حفظ اطلاعات مشتریان بانک‌ها	
مسئله ۱۱- عدم پیش‌بینی اعتراض به احکام دیوان محاسبات در دیوان عدالت اداری برای مدیران و کارکنان بانک‌ها	

مسئله موجود	محور	
مسئله ۱۲- شمول ضوابط استخدامی دولتی بر بانک‌ها		
مسئله ۱۳- محدودیت در مشارکت حقوقی		
مسئله ۱۴- تفاسیر محدودکننده سازمان ثبت اسناد در امتناع از صدور اجرائیه بر بخشی از قراردادهای بانکی نظیر اجاره به شرط تملیک، جعاله، اعتبارات اسنادی و ...		
مسئله ۱۵- ورشکستگی و توقف تاجر به تاریخ مقدم بر دادخواست		
مسئله ۱۶- عوارض گوناگون شهرداری‌ها مانند عوارض نصب خودپرداز و غیره		
مسئله ۱۷- مصوبات دولت خطاب به دستگاه‌های اجرایی		
مسئله ۱۸- تسهیلات تکلیفی		
مسئله ۱۹- پرداخت نقدی سود سهام دولت و مالیات		
مسئله ۲۰- تکالیف و الزام بانک‌ها توسط دولت		
مسئله ۲۱- شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها		
مسئله ۲۲- ابزار تأمین مالی بین بانکی		
مسئله ۲۳- مدیریت ریسک		
مسئله ۲۴- اساسنامه بانک‌ها		
مسئله ۲۵- تشکل حرفه‌ای		
مسئله ۲۶- عدم رعایت حقوق صاحبان سهام در مقایسه با سپرده‌گذاران		
مسئله ۲۷- حسابداری مستقل شعب و حسابداری مکانیزه و یکپارچه		
مسئله ۲۸- شماره سریال اسناد تجاری		
مسئله ۲۹- بودجه ریزی		
مسئله ۳۰- تعاملات اطلاعات بانکی		
مسئله ۳۱- محاکم تخصصی بانکی		
مسئله ۳۲- سازمان و تشکیلات		۳- اصلاحات ساختاری بانکی
مسئله ۳۳- بررسی طرح‌ها		
مسئله ۳۴- نواقص عقود		
مسئله ۳۵- نظارت بر طرح‌ها		
مسئله ۳۶- مطالبات معوق		
مسئله ۳۷- تضمینات، وثایق و آورده‌ها		
مسئله ۳۸- رقابت سالم (داخلی و بین‌المللی)		
مسئله ۳۹- حذف نرخ ثابت بهره در حسابداری عملیات		
مسئله ۴۰- نرخ کفایت سرمایه		

مسئله موجود	محور
مسئله ۴۱- تبدیل بانک به واسطه وجوه	
مسئله ۴۲- تفکیک حساب‌ها	
مسئله ۴۳- تبدیل ابزارهای تأمین مالی به سهام	
مسئله ۴۴- افزایش توان تسهیلات دهی بانک‌ها و روش‌های تأمین مالی اسلامی کارا	
مسئله ۴۵- بازدهی پایین سرمایه در بیمه‌های اجتماعی و تأمینی	
مسئله ۴۶- تکافل و حمایت	
مسئله ۴۷- اعتبارات خرد	
مسئله ۴۸- ابزارهای تأمین مالی	
مسئله ۴۹- اوراق قرضه	
مسئله ۵۰- سپرده بانکی	
مسئله ۵۱- کارت بانکی	
مسئله ۵۲- پوشش‌های ریسک	
مسئله ۵۳- جریمه تأخیر تأدیه	
مسئله ۵۴- طولانی بودن فرآیندهای قضایی	
مسئله ۵۵- کنترل داخلی	
مسئله ۵۶- نحوه تخصیص منابع	
مسئله ۵۷- تعداد شعب	
مسئله ۵۸- اراضی موات	
مسئله ۵۹- پولشویی	
مسئله ۶۰- جزیره‌ای بودن حوزه فعالیت نرم افزارها	
مسئله ۶۱- توسعه بانکداری الکترونیک	
مسئله ۶۲- نظارت یکپارچه بانک مرکزی	
مسئله ۶۳- اطلاعات مشتری	
مسئله ۶۴- برقراری ارتباط بازارهای اوراق بهادار و بانک‌ها	
مسئله ۶۵- امنیت پرداخت‌ها	
مسئله ۶۶- مزایده اموال و وثایق	
مسئله ۶۷- فاز اجرای تحول بانکی	۵- فرآیند اجرای اصلاحات

در جدول زیر برای هر کدام از مسائل فوق توضیح مختصری ذکر شده و راه حل پیشنهادی آن ارائه شده است.

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۱- جایگاه بانک مرکزی	استقلال بانک مرکزی به مفهوم استقلال سازمانی آن نیست و به مفهوم تفکیک سیاست‌های پولی از سیاست‌های مالی است؛ به این معنی که دولت کسری مالی خود را از محل منابع بانک مرکزی تأمین ننماید. در حال حاضر دولت امکان استفاده از اوراق قرضه را ندارد زیرا قانون عملیات بانکی بدون ربا اوراق قرضه را نسخ و جایگزینی برای آن مهیا ننمود.	حل ۱- بازتعریف جایگاه و استقلال بانک مرکزی	با توجه به شرایط حاکمیتی موجود اتخاذ پیشنهاد بانک مرکزی و سپس بازتعریف و تدوین جایگاه و استقلال بانک مرکزی امکانپذیر خواهد بود.	لایحه
		نظارت بر بانک مرکزی برای حصول اطمینان از صحت عملکرد نظام اقتصادی کشور امری لازم الرعایه است. حفظ ثبات نظام مالی و افزایش اعتماد از اهداف اصلی نظارت بر بانک مرکزی است.	حل ۲- بازتعریف نظارت بر بانک مرکزی	با توجه به شرایط حاکمیتی موجود اتخاذ پیشنهاد بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی و سپس بازتعریف و تدوین جایگاه و نحوه عمل نهاد ناظر بر بانک مرکزی امکانپذیر خواهد بود.	لایحه
	مسئله ۲- وظیفه نظارتی	بانک مرکزی به موجب بند ب ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱، وظیفه نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری را برعهده دارد. علیرغم اینکه از اواخر دهه ۱۳۷۰ بانک مرکزی رویکرد نظارت مبتنی بر ریسک را به عنوان رویکرد اصلی در نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری کشور برگزید و در این راستا با تجدید ساختار سازمانی حوزه نظارت بر بانک‌ها و تدوین مقررات احتیاطی اقدامات جدیدی را در حوزه نظارت برقرار کرد ولی عملاً منجر به نظارت کارای بانک مرکزی نشد. با توجه به وظیفه گسترده بانک مرکزی در زمینه نظارت و تخصصی بودن وظیفه نظارت لازم است تا راه حلی اندیشیده شود تا بانک مرکزی از عهده وظیفه خود برآید.	حل ۳- تعریف استانداردهای نظارتی برحسب نوع فعالیت‌های بانکی	فعالیت‌ها و عملیات بانکی باید شناسایی و تفکیک شوند و برای هرکدام دستورالعمل نظارتی مجزا تدوین شود. با استفاده از این دستورالعمل‌ها بانک مرکزی می‌تواند بطور صریح بر هرکدام از فعالیت‌های مورد نظر بانک‌ها طبق ضوابط معین شده اقدام به نظارت نماید.	آیین‌نامه
		سواستفاده‌ها و عدم شفافیت عملیات بانکی می‌تواند تدریجاً اعتماد سپرده‌گذاران و سهامداران و به طور کلی ذینفعان را نسبت به مسؤلیت مدیریت بانک‌ها تضعیف نماید. جلب اعتماد عمومی به کیفیت اطلاع مشتریان و ذینفعان و نیاز به اطلاعات بیشتر و بهتر و شفافیت مالی و افشای اطلاعات بانکی از راهکارهای مهم در رفع این معضل است. از سوی دیگر مدیران بانک‌ها با اعطای امتیازات مختلف به خود و ذینفعان خود سبب تضييع حقوق صاحبان سهام، ذینفعان و سپرده‌گذاران شده‌اند که در جهان امروز این موضوع از طریق اعمال شیوه‌های حکمرانی تا حدود زیادی قابل اصلاح است.	حل ۴- شفافیت، افشا و حکمرانی بانک	برای رفع این معضلات پیشنهاد می‌شود آیین‌نامه شفافیت مالی، حکمرانی و افشای اطلاعات بانکی در بانکداری راستین ارائه می‌شود که می‌تواند زمینه‌ای برای تدوین مقررات لازم در این ارتباط باشد. آیین‌نامه پیشنهادی در سه بخش اصلی شفافیت مالی، حکمرانی و افشای اطلاعات برای بانک و سایر مؤسسات مالی و اعتباری تدوین شده و از آنجایی که این نوع مقررات برای بانک‌ها در ایران بدیع و برای اول بار مطرح می‌شود نیازمند هم‌اندیشی کارشناسان است تا بتوان پس از بررسی، جرح، تعدیل و انجام اصلاحات لازم برای تصویب در اختیار مقامات پولی کشور قرار گیرد.	لایحه + آیین‌نامه
		برغم توسعه و گسترش انواع روش‌های تأمین مالی در سطح بین‌المللی اعم از روش‌های مبتنی بر بانکداری اسلامی یا بانکداری متعارف، نحوه انتقال الکترونیکی منابع در تأمین مالی چه به روش قرضی و چه غیرقرضی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. فقدان سیستم پرداخت الکترونیک در سیستم‌های اطلاع‌رسانی طرح‌های قابل سرمایه‌گذاری به رغم گسترش سامانه‌های مختلف و از طرفی گسترش شبکه‌های فرا بانکی و یکپارچه بین‌المللی و فعالیت‌های صورت گرفته در جلب مشارکت‌های بین‌المللی در فرآیندهای تأمین مالی طرح‌ها از محل وجوه ارزی در کشورهای مختلف همچنان ناکارآمد بوده است. در این میان نقش بکارگیری سیستم‌های پرداخت الکترونیک به منظور جذب سرمایه‌گذاری خارجی از محل منابع خرد و طراحی ابزارهای مالی قابل معامله در بازارهای ثانویه اینترنتی می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.	حل ۵- سامانه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS)	شرعی بودن معاملات ابزارهای تأمین مالی از یک طرف و سهل الوصول بودن در جذب منابع خرد ارزی بین‌المللی دو فاکتور اصلی در ابداعات مالی غیرربوی مطرح در اینجا خواهد بود. در این راستا با طراحی سیستم جدیدی تحت عنوان سیستم تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS) در بانکداری راستین با سازوکارهای معاملاتی غیرربوی به دور از هرگونه حيله و با ابداعات جدید مالی غیرربوی مبتنی بر فناوری اطلاعات می‌توان هر دو هدف در طراحی ابزارهای تأمین مالی اسلامی را فراهم نمود. سامانه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS)؛ سیستم یکپارچه مبتنی بر وب تسویه حساب معامله و انتقال گواهی‌های راستین و اوراق بهادار بدون ربا در بانک مرکزی است.	لایحه + آیین‌نامه
		یکی از مراحل پیاده‌سازی نظام مبتنی بر مدیریت دانش حفظ و صیانت از فرآیندهای جدید سازمانی است که به سازمان پیوند زده شده‌اند. لذا برای جلوگیری از انحراف فرآیند از شکل طراحی شده آن، مکانیزم‌های طراحی گردد تا عیوب و نواقص احتمالی را مرتفع و از بازگشت رفتار بانک به وضعیت قبلی خود جلوگیری کند.	حل ۶- صیانت	لازم است تا کمیته‌ای متشکل از مجربین این شیوه بانکداری با عنوان کمیته صیانت از بانکداری راستین تحت نظارت بانک مرکزی بر حسن جریان عملکرد و آموزش و توسعه و رفع نواقص احتمالی و مشکلات نظری و حقوقی و تکمیل یا طراحی فرآیندهای مطرح شده یا جدید برای مدت ۵ سال تشکیل شود. سازمان و شیوه فعالیت این کمیته در مقررات بانکداری راستین مدون شده است. وزارت علوم، فناوری و تحقیقات نیز نسبت به تأسیس رشته بانکداری راستین و خدمات مالی مرتبط با آن نظیر	لایحه + آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی	
				بازاریابی، ارزیابی، نظارت، کارگزاری و مشاوره مالی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی با حفظ مفاهیم مقرر در ضوابط و مقررات بانکداری راستین و توسعه‌های اصلاحی و تکمیلی آتی این شیوه بانکداری اقدام می‌نماید.		
		با تغییر رویکرد عملیات بانکی و افزایش فعالیت‌های مشارکتی ساختار مناسبی در بانک‌ها می‌بایست تعریف گردد تا از عهده این تکلیف برآید.	حل ۷- ساختار نظارتی مناسب	بانک به منظور حفظ منافع خریدار گواهی راستین (سپرده‌گذار) و حصول اطمینان از طراحی، توضیحات و محاسبات و قابلیت اجراء طرح‌نامه از ابعاد مختلف اقتصادی، فنی و مالی و حسن عملکرد معرجی، از خدمات معتمد داخلی یا اشخاص حقوقی و حقیقی متخصص در بانک و خارج از بانک تحت عنوان امین که دارای توانمندی‌های لازم، ابزار و تجهیزات مورد نیاز اعم از سخت افزار و نرم افزار است استفاده می‌کند. گروه‌های نظارت واحد امین متشکل از بخش‌های فنی مهندسی، مالی و اقتصادی بوده و نظارت لازم را بر مبنای نوع فعالیت، پیچیدگی آن، تکنولوژی بکار گرفته شده، میزان سرمایه‌گذاری، مدت زمان اجرا و غیره طبق ضوابط بانکداری راستین اعمال می‌کنند. امین وظیفه نظارت و رسیدگی بر چگونگی عملیات اجرایی، مصرف وجوه توسط معرجی، نگهداری حساب‌ها و صورت‌های مالی طرح را برعهده دارد. تسویه حساب با معرجی در هر مرحله یا پس از پایان قطعی طرح منوط به رسیدگی نهایی واحد امین ظرف مدت مقرر طبق ضوابط بانکداری راستین است.	لا یحه	
		با توجه به اینکه بانک‌ها براساس مصوبات داخلی خود اقدام به پرداخت پاداش‌های غیرمتعارف به اعضای هیئت مدیره، مدیران و همچنین پرسنل می‌نمایند و در این راستا حقوق سهامداران و همچنین سپرده‌گذاران را تضییع می‌نمایند و از طرفی هزینه‌های تأمین مالی را برای وام‌گیرندگان بیشتر می‌نمایند لازم است به نحوی پاداش‌های غیرمتعارف در بانک‌ها شناسایی و شفاف شود.	حل ۸- سیستم ثبت پاداش در بانکها	مکانیزم‌های مدون و الزام‌آور ثبت شفاف پاداش پرداختی به کلیه پرسنل بانک و افشای اطلاعات مربوطه می‌تواند بانک‌ها را ملزم به رعایت حدود متعارف پرداخت پاداش نماید.	آیین‌نامه	
		همان‌طور که در قانون پولی و بانکی کشور تصریح شده است بانک مرکزی موظف بر نظارت بر مؤسسات اعتباری غیربانکی است. بر این اساس کلیه صندوق‌های قرض‌الحسنه و مؤسسات مالی- اعتباری الزاماً باید تحت نظارت بانک مرکزی عمل نمایند. طبق بند ۱۵ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور اعمال مفاد بندهای ۱۴-۱ ماده ۱۴ بر مؤسسات اعتباری غیربانکی از وظایف بانک مرکزی است و بانک مرکزی باید برای حصول حسن اجرای نظام پولی کشور در امور پولی و بانکی صندوق‌های قرض‌الحسنه و مؤسسات مالی- اعتباری دخالت و نظارت کند.	حل ۹- الزامات قانونی مؤسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه	چون این صندوق‌ها تحت نظارت بانک مرکزی نیستند و از الزامات ذخیره‌های قانونی و احتیاطی تبعیت نمی‌کنند، نتیجتاً ضریب فزاینده‌ی نقدینگی بالایی در مکانیزم بسط پولی دارند. لذا مقررات لازم و مکانیزم‌های الزام‌آور برای تحت نظارت قرارداد این صندوق‌ها ذیل بانک مرکزی باید تدوین و تصویب شود.	آیین‌نامه	
		براساس ماده ۱ قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۳، اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی ممنوع است. عملیات بانکی در این قانون به امر واسطه‌گری بین عرضه‌کنندگان و متقاضیان وجوه و اعتبار به صورت دریافت انواع وجوه، سپرده، ودیعه و موارد مشابه تحت هر عنوان و اعطاء وام، اعتبار و سایر تسهیلات و صدور کارت‌های الکترونیکی پرداخت و کارت‌های اعتباری اطلاق می‌شود.				
		صندوق‌های قرض‌الحسنه و مؤسسات مالی- اعتباری که تحت نظارت بانک مرکزی عمل نمی‌کنند، اقدام به خلق نقدینگی پنهان می‌کنند. تعداد این صندوق‌ها در گزارشات مختلف تا ۸۰۰۰ صندوق گزارش شده. معضل اساسی صندوق‌های قرض‌الحسنه در ارتباط با سیاست‌های پولی حجم نقدینگی پنهانی است که این صندوق‌ها در اقتصاد ایجاد می‌نمایند.				
		همین موضوع در ارتباط با اشخاص حقیقی در بازار غیرمتشکل پولی صادق است. برای نظارت بر				

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		<p>عملیات این اشخاص اعم از حقیقی و صندوقها و مؤسسات، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی در ۱۳۸۳/۱۰/۲۳ تصویب شد.</p>			
		<p>چارچوب بازل به عنوان یکی از سه ستون مهم و ضروری برای سلامتی و ثبات شبکه مالی بین‌المللی برای شبکه مالی اسلامی نیز مطرح شده است. شبکه اسلامی تلاش می‌کند این نظام را به وسیله شرکت بانکها در ریسک با طرف مقابل و سپرده‌گذاران، مستقیم یا غیرمستقیم، در ریسک فعالیت بانکداری، شناسایی کند. این گونه مشارکت در ریسک باید انگیزه‌هایی برای سپرده‌گذاران باشد تا با انتخاب دقیق بانک برای سپرده‌گذاری خواستار شفافیت بیشتر در امور بانک باشند و بانک را نیز ملزم به دقت بیشتر، ارزیابی کاراتر و مدیریت بهتر ریسک کند.</p> <p>در شبکه مالی اسلامی، سپرده‌گذاران در معرض ریسک قرار می‌گیرند که در بانکداری متعارف اینگونه نیست بنابراین باید منفعت سپرده‌گذاران حفظ شود که این مهم از طریق یک شبکه نظارتی کارا امکانپذیر است.</p>	<p>حل ۱۰- استانداردهای بال ۱ و ۲ باید برای بانکداری ایران بازنویسی و تطبیق شوند و براساس آنها دستورالعمل اجرایی و الزام‌آور برای بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و صندوقهای قرض‌الحسنه تدوین و تصویب شود.^۲</p>	<p>استانداردهای بال ۱ و ۲ باید برای بانکداری ایران بازنویسی و تطبیق شوند و براساس آنها دستورالعمل اجرایی و الزام‌آور برای بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و صندوقهای قرض‌الحسنه تدوین و تصویب شود.^۲</p>	<p>لایحه</p>
		<p>مسائل عمومی در حسابداری متعارف بانکی شامل اشکالات عمومی صورتهای مالی بانکها، شامل برخی اشکالات و ابهامات موجود در عدم انطباق سود قابل تخصیص پس از کسر سود سهام مصوب تعیین شده در «گردش حساب سود (زیان) انباشته» با صورتهای مالی نمونه سازمان حسابرسی، عدم انعکاس صورت جریان وجوه نقد شامل «فعالیت‌های تامین مالی» (دریافت و بازپرداخت تسهیلات مالی) به عنوان فعالیت‌های عملیاتی در «صورت تطبیق سود عملیاتی»، یادداشت‌های توضیحی صورتهای مالی ... می‌باشد.</p> <p>افزایش بندهای گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی، تعدیلات در مطالبات غیرجاری بانکها، حسابداری تعهدی در مقابل حسابداری نقدی، نحوه نمایش سرفصلهای حسابداری در ترازنامه، حق الوکاله بانکها (بند ۷ آیین‌نامه فصل چهارم قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۲ هیات وزیران (تصویب‌نامه ۸۸۵۲۶))، عدم وجود چارچوب لازم برای حسابداری مشارکت، عدم استفاده از مفهوم زمان در تعریف ربا از بُعد فقهی و بروز آن در حسابداری عملیات مشارکت (در فقه تعاریف ربا شامل متغیر زمان نمی‌شود و این اشکال اساسی در تعاریف فقهی از ربا است. اگر در معامله مدت‌دار زمان صفر باشد، معامله دیگر مدت‌دار نیست و نقدی است. لذا بروز بهره الا و لابد در حاشیه وجود زمان در پرداخت و دریافت متحقق می‌شود. به دلیل اینکه این موضوع در تعریف ربا مورد توجه فقیهان نیست لذا عقود تعریف شده در قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲ و آیین‌نامه‌های اجرایی آن و الزامات مترتب بر حسابداری مشارکت دچار ابهام اساسی تنزیل است.)، اغماض اصل تعلق نما به اصل (حسابداری متعارف این موضوع را نادیده گرفته و لذا ساختار طبقه‌بندی حساب‌ها را به گونه‌ای تدوین نمی‌نماید که تفکیک حساب‌ها در سمت دارایی و بدهی به یکدیگر ملحق باشند.</p>	<p>حل ۱۱- دستورالعمل‌های حسابرسی بانکی جدید</p>	<p>براساس تعاریف جدید در حسابداری مشارکت راستین باید دستورالعمل‌های حسابرسی جدید تدوین گردد.</p>	<p>آیین‌نامه</p>
		<p>لایه پنهان بانکداری ایران در بخش تسهیلات و فشار صاحبان سرمایه این بانکها و موقعیت طلبی آنها به گونه ای است که بانکها در اقتصاد ایران به صورت کارتل عمل می‌کنند. در حال حاضر بازار اقتصاد ایران سه قطبی شده که متشکل از بانکهای دولتی، بانک‌های خصوصی و مؤسسات اعتباری و صندوقهای قرض‌الحسنه می‌باشد. این ساختار انحصاری باعث شده هزینه اجاره سرمایه</p>	<p>حل ۱۲- منع انحصارات چندقطبی در نظام پولی و بانکی</p>	<p>یکی از راه حلها، موضوع ورود جریان آزاد سرمایه به داخل کشور یا به عبارت دیگر باز کردن حساب سرمایه در تراز پرداخت‌های خارجی است.</p>	<p>آیین‌نامه</p>

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		بشدت بالا رود. باید ساختار انحصاری بانکها در هم شکسته شود. این در حالی است که راه های ورود سرمایه به ایران تقریباً مسدود است. در غیر این صورت بانکها و در رأس آنها بانکهای خصوصی ارزش افزوده بخشهای اقتصاد کشور را به خود خواهند کشید و سایر بخشهای اقتصادی ناچار می شوند از منابع گران سرمایه استفاده کنند و به همین دلیل رشد کافی نخواهند کرد.			
		ابزارهای پولی بانکداری متعارف در شرایط بانکداری بدون ربا نمی تواند کمک چندانی به بانک مرکزی در کنترل حجم نقدینگی بنماید. لذا به این نتیجه می رسیم که باید موافق با شرایط تحریم ربا ابزارهای پولی جدیدی ابداع نمود.	حل ۱۳- تعریف ابزار جایگزین اوراق قرضه: اوراق مبادله راستین (RSB)	اوراق مبادله راستین (RSB): ^۳ اوراق بهادار دیجیتال است که بر اساس عقد مبادله بین مبادل و متبادل منعقد می گردد به طوریکه بدل و مبدل و زمان آنها هر دو به یک اندازه است. متبادل ناشر اوراق بوده و به میزان ارزش اسمی آن به مبادل بدهکار است و باید در سررسید (اول/بدل) به دارنده اوراق (مبادل) پردازد. متبادل متعهد است تا به اندازه بدل و زمان آن (زمان بدل) مبدل را به همان میزان و زمان آن (زمان مبدل) (یا ترکیبی از زمان و مبلغ را اختیار کند که حاصلضرب زمان بدل در مبلغ بدل مساوی همین حاصلضرب برای زمان و مبلغ مبدل باشد)، در اختیار مبادل قرار دهد و در سررسید (دوم/مبدل) مبادل متعهد می شود تا مبدل را به متبادل پرداخت نماید. در این اوراق از نرخ بهره استفاده نمی شود. اوراق مبادله راستین می تواند در چهار نوع کلی اوراق مبادله راستین بانک مرکزی، اوراق مبادله راستین خزانه، اوراق مبادله راستین بانکی و اوراق مبادله راستین تجاری و در شرایط خاص به صورت ریالی و ارزی صادر می شود. با توجه به اینکه اوراق مبادله راستین مبتنی بر عمل مشارکت نیست و فقط حاکی از مبادله دارایی در زمان بین طرفین است مشمول قواعد سیستم پایه و زیرسیستم های مالی مشارکت راستین نیست ولی از زیرساخت های آن نظیر سازمان و تشکیلات و بازار گواهی راستین استفاده می نماید.	لا یحه + آیین نامه
	مسئله ۳- سیاست پولی	ربوی بودن اوراق قرضه به عنوان مهمترین ابزار سیاست های مالی و پولی در نظام بانکی شرعاً اجازه نمی دهد تا این اوراق در بانکداری بدون ربا استفاده شود. این موضوع به این معنی است که این نظام فاقد قابلیت های تنظیمات پولی و مالی دولت برای اقتصاد است.	حل ۱۴- الزامات سیاست مالی دولت	«اوراق مبادله خزانه» در دو نوع ریالی و ارزی به عنوان جایگزین اوراق خزانه متعارف، سازوکار و چرخه ابزارهای مالی اسلامی را تکمیل می نماید. این اوراق اوراق بهاداری است که براساس قرارداد مبادله توسط خزانه داری دولت منتشر و به بانک مرکزی یا بانکها فروخته می شود و بموجب آن، ناشر اوراق بمیزان ارزش اسمی آن به دارنده آن بدهکار است و باید در سررسید به دارنده اوراق پردازد. مضافاً ناشر متعهد می شود تا به همان میزان و برای همان مدت که از خریدار اوراق، قرض گرفته است به دارنده اوراق قرض بدهد. اوراق مبادله خزانه مبتنی بر دارایی و فاقد هرگونه کوپن جهت پرداخت سود از پیش تعیین شده بوده و بر پایه «قرض معادل وام آتی» و یا «وام معادل قرض آتی» با «حق برداشت زمانی» است که در اختیار طرف مقابل قرار داده می شود و بازار اولیه آن را شکل می دهد. بازار ثانویه مبتنی بر فناوری اطلاعات بر بستر NSSSS طراحی شده که خریدار با بالاترین قیمت رقابتی پیشنهادی مالک این اوراق خواهد بود. عدم تعیین قیمت پایه کمتر از قیمت اسمی و جایگزینی اوراق قرضه متعارف و تثبیت بازارهای پولی و ارزی از جمله خصوصیات بارز این ابداع مالی می باشد.	لا یحه + آیین نامه
		ابزارهای مالی اسلامی باید در بر گیرنده دو ویژگی اصلی باشند، نخست ویژگی غیرربوی بودن آنها و دوم کارآمدی آنها از ابعاد قابلیت کاربرد در سیاست های پولی، تامین مالی و مدیریت نقدینگی مورد نیاز مقامات پولی، دولت و موسسات پولی و مالی اعم از بانکی و غیر بانکی. یکی از مهمترین ابزارهای تاثیرگذار بر مکانیزم بسط پولی توسط اوراق قرضه امکانپذیر است. عملیات بازار باز در خرید و فروش این اوراق می تواند از طریق تعدیل مکانیزم بسط پولی بر میزان نقدینگی و سایر متغیرهای پولی نظیر سطح عمومی قیمت ها و نرخ بهره و نتیجتاً عرضه و تقاضای کل در اقتصاد تأثیر	حل ۱۵- الزامات سیاست پولی بانک مرکزی	اوراق مبادله راستین بانک مرکزی بعنوان ابزاری جایگزین برای اوراق قرضه معرفی می شود تا علاوه بر خصوصیت غیرربوی بتواند بطور کارآمد بر مکانیزم بسط پولی اثر گذارد، و امکان تامین مالی و مدیریت نقدینگی مورد نیاز بخش های پولی و بانکی اقتصاد را نیز مهیا سازد. بانک مرکزی به منظور اجرای سیاست های موثر از طریق مکانیزم بسط پولی می تواند با انتشار اوراق قرضه غیرربوی در سیستم NSSSS نسبت به فروش این اوراق به قیمت اسمی و فاقد کوپن (بدون هرگونه سود) اقدام نماید. این اوراق می تواند توسط آن دسته از بانکهای تجاری، تخصصی و موسسات پولی غیر بانکی که دارای حسابهای	لا یحه + آیین نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		بگذارد. بدلیل وجود نرخ بهره در اوراق قرضه متعارف این اوراق ربوی می‌باشند و فاقد وجاهت شرعی در نظام بانکداری اسلامی هستند و عملاً استفاده از این ابزار توسط مقامات پولی منع قانونی دارد.		ذخیره و احتیاطی تحت عنوان سپرده قانونی نزد بانک مرکزی هستند خریداری شوند. خرید اوراق، پایه پولی و به تبع حجم نقدینگی موجود در اقتصاد را در دوره مالی اول کاهش داده و به تبع در سررسید موجب افزایش حجم نقدینگی به همان میزان قبل خواهد شد.	
		بیش از آنکه مفهوم استقلال بانک مرکزی از لحاظ سازمانی مدّ نظر باشد، به مفهوم تفکیک سیاست‌های پولی از سیاست‌های مالی است. این تفکیک به این معنی است که دولت کسری مالی خود را از محل منابع بانک مرکزی تأمین ننماید. در همه کشورها دولت‌ها غالباً کسری مالی خود را با انتشار اوراق قرضه تأمین مالی می‌کنند. یعنی وقتی دولت دچار کسری بودجه می‌شود، نباید بر بانک مرکزی فشار آورد تا اقدام به انتشار پول نماید. بلکه باید با انتشار اوراق قرضه از اقتصاد قرض بگیرد و بعد در سررسید اوراق، قرضش را به اقتصاد بازپرداخت کند. در حالی که وقتی دولت امکان استفاده از اوراق قرضه را ندارد، چنین مکانیزمی برایش مهیا نیست. این نقیصه را قانون عملیات بانکی بدون ربا فراهم آورد و عملاً به دلیل ربوی بودن اوراق قرضه، آن را نسخ کرد و جایگزینی برای آن ایجاد نمود.	حل ۱۶- استقلال سیاست مالی از پولی	با استفاده از اوراق مبادله راستین و الزام دولت می‌توان به رفع این معضل پرداخت.	لایحه + آیین‌نامه
		نقدینگی از سمت مصارف بانکی برابر با مجموع خالص دارایی‌های خارجی و داخلی سیستم بانکی است. بررسی‌های زیادی در اقتصاد ایران نشان داد که تورم در ایران منشاء پولی دارد. به عبارت دیگر خالص دارایی‌های خارجی یا داخلی سیستم بانکی در طی چهار دهه گذشته روند افزایشی داشته است. خالص دارایی‌های خارجی از طریق افزایش درآمد نفت در طی دهه‌های گذشته افزایش یافته است. در سال‌هایی که قیمت نفت پایین بود، دولت دچار کسری بودجه شد و چون ابزار مالی لازم نظیر اوراق قرضه نداشت مجبور بود کسری مالی خود را از طریق استقراض از بانک مرکزی و نتیجتاً افزایش خالص دارایی‌های داخلی بانک مرکزی تأمین کند. این موارد همواره باعث شد که پول پر قدرت یا پایه پولی افزایش یابد و افزایش پایه پولی از طریق ضریب بهم فزاینده پولی منجر به افزایش خالص دارایی‌های خارجی و داخلی سیستم بانکی شد و نتیجتاً با افزایش نقدینگی سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یافت. اگر بانک مرکزی جایگزین مناسبی برای اوراق قرضه نداشته باشد، نمی‌تواند از طریق عملیات بازار باز حجم پول را مدیریت و کنترل کند. در نتیجه هم در این سی و چند سال شاهد بودیم که همواره نرخ تورم بالا بود و بانک مرکزی با این که قانوناً ملزم به کنترل تورم بود، نتوانست حجم نقدینگی را کنترل کند. این موضوع باعث افزایش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها در اقتصاد کشور شد.	حل ۱۷- مکانیزم‌های مدیریت نرخ‌های بهره و تورم	با تغییر رویکرد نظام بانکی به بانکداری راستین می‌توان ارتباطات صحیح نرخ‌های بهره و تورم و نرخ بازدهی بخش حقیقی را فراهم آورد.	لایحه + آیین‌نامه
		نرخ بهره در متون اقتصادی به عنوان یک متغیر که تعیین آن منتج از عرضه و تقاضای منابع پولی می‌باشد تعریف می‌گردد و از دید اقتصاددانان به عنوان یک ابزار پولی تلقی نمی‌شود ولی نظر به این که توانایی بسیاری در تخصیص منابع دارد در سیاستگذاری پولی بسیار با اهمیت است. به عبارت دیگر بانک‌ها با افزایش نرخ بهره تقاضا برای منابع پولی را کاهش داده و عرضه منابع پس‌اندازی را به سمت خود افزایش می‌دهند و نتیجتاً سبب افزایش منابع آزاد سیستم بانکی می‌شوند. چنانچه نرخ بهره در سیستم بانکی منجمد شود عملاً سیستم بانکی یا دچار مازاد منابع یا کسری منابع خواهد شد. هرچه نرخ بهره در اقتصاد بالاتر باشد بانک‌ها بیشتر منابع خود را در قالب تسهیلات بانکی به متقاضیان این تسهیلات ارائه می‌دهند و به عبارت دیگر عرضه پول تابع مثبتی از	حل ۱۸- رفع انواع اشکال سرکوب مالی	وجه تشابه قریب بیع و ربا همواره طراحان عملیات بانکی بدون ربا را دچار اشکالات نظری و عملیاتی متعدد ساخته و این موضوع از دیرباز موضوع بحث و گفتگو بوده بررسی‌های زیاد اندیشمندان متعهد در این زمینه منتج به راه‌حل‌های مختلفی است تا عملیات مالی مربوطه به شبهه ربا آلوده نگردد. یکی از این راه‌حل‌ها مشارکت وام دهنده در سود و زیان فعالیت اقتصادی وام‌گیرنده می‌باشد. این مبنا پایه بانکداری مشارکت راستین است که همواره مدّ نظر علمای فنّ بوده ولی علیرغم سادگی مفهوم، عملیاتی کردن آن در دنیای امروز به سادگی ممکن نبود و نیازمند طراحی سیستمی بود که بتواند عملیات مشارکت راستین را در سازمان بانک مدیریت نماید.	لایحه + آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		نرخ بهره است. یعنی با افزایش نرخ بهره مکانیزم بسط پولی فعالیت عمل خواهد کرد و عرضه پول در اقتصاد را بیشتر خواهد نمود.			
		بانک‌های مجهز و متمول نیز علیرغم اطلاع از مواهب بانکداری مشارکت در سود و زیان و تلاشی که در عملیاتی کردن آن به خرج دادند نتوانستند کار را تا پایان پیش برند یا از آن منصرف یا برای سهولت کار با بکارگیری نرخ بهره پیچیدگی فرآیندهای مشارکت را دور زده و مجدداً ربا را در عملیات وارد و فرآیند مشارکت تبدیل به بازده با بهره ثابت شد.	حل ۱۹- تناسب نرخ‌های بهره سپرده‌ها و تسهیلات	در بانکداری مشارکت راستین نرخ بازدهی حاصل از سرمایه‌گذاری منابع سپرده‌گذاران با حذف سود ثابت و بر اساس سود مبتنی بر بازدهی بخش حقیقی اقتصاد محاسبه و تعیین می‌گردد. این شیوه بانکداری دارای تشکیلات، ساختار سازمانی و گردش کار خاص خود است تا بانک بتواند به نحو مطلوب به اهداف مورد نظر دست یابد.	لایحه + آیین‌نامه
		اگر مؤسسه‌ای فعالیت بانکی یا اعتباری داشته باشد و اطلاعات آن در حساب داری و بدهی نظام بانکی درج نشود عملاً اقدام به خلق نقدینگی پنهان می‌نماید که در محاسبات نقدینگی بانک مرکزی منظور نمی‌شود. لذا صندوق‌های قرض‌الحسنه و مؤسسات مالی- اعتباری که تحت نظارت بانک مرکزی عمل نمی‌کنند، اقدام به خلق نقدینگی پنهان می‌کنند. معضل اساسی صندوق‌های قرض‌الحسنه در ارتباط با سیاست‌های پولی حجم نقدینگی پنهانی است که این صندوق‌ها در اقتصاد ایجاد می‌نمایند. چون این صندوق‌ها تحت نظارت بانک مرکزی نیستند و از الزامات ذخیره‌های قانونی و احتیاطی تبعیت نمی‌کنند، نتیجتاً ضریب فزاینده نقدینگی بالایی در مکانیزم بسط پولی دارند.	حل ۲۰- جلوگیری از خلق نقدینگی پنهان توسط مؤسسات اعتباری غیربانکی و صندوق‌های قرض‌الحسنه	بر اساس قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری طبق مقررات این قانون بر عهده بانک مرکزی است. بر اساس بند ب ماده ۴۲ تأسیس بانک و اشتغال به بانکداری بدون رعایت مقررات این قانون و همچنین استفاده از نام بانک در عنوان مؤسسات اعتباری ممنوع است. مرتکب به حبس تأدیبی تا شش ماه محکوم خواهد شد و در صورت اقتضاء دادستان می‌تواند به درخواست بانک مرکزی موقتاً دستور تعطیل مؤسسه را تاتعیین تکلیف نهایی آن از طرف دادگاه بدهد و تعقیب کیفی در این موارد منوط به شکایت بانک مرکزی است. طبق مفاد ماده ۴۴ تخلف از سایر مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های آن و دستورات بانک مرکزی ایران که به موجب این قانون یا آیین‌نامه‌های آن صادر می‌شود موجب مجازات‌های انتظامی است و از آن جمله ممنوع ساختن بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی از انجام بعضی امور بانکی به طور موقت یا دائم می‌باشد.	لایحه + آیین‌نامه
مسئله ۴- اصلاح قوانینی که اخذ وثیقه را ممنوع یا محدود کرده ^۴	قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی مصوب ۱۳۸۰	حل ۲۱- اصلاح قانون عدم الزام سپردن وثیقه ملکی مصوب ۱۳۸۰	این قوانین بانک را مکلف می‌نماید که صرفاً طرح را به عنوان تضمین و وثیقه تسهیلات پرداختی قبول نمایند. لذا عملاً بازگشت تسهیلات بانکی دچار مشکل می‌شود.	لایحه + آیین‌نامه	
	قانون منطقی کردن سود مصوب ۱۳۸۵	حل ۲۲- اصلاح قانون منطقی کردن سود مصوب ۱۳۸۵			
	قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی مصوب ۱۳۸۶	حل ۲۳- اصلاح قانون تسهیل اعطاء تسهیلات بانکی مصوب ۱۳۸۶			
	ماده ۱۰ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۱۳۸۹	حل ۲۴- اصلاح ماده ۱۰ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب سال ۱۳۸۹			
	بند ق ماده ۲۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹	حل ۲۵- اصلاح بند ق ماده ۲۴۴ قانون برنامه پنجم توسعه مصوب ۱۳۸۹			
مسئله ۵- قیمت ارزیابی کارشناس رسمی	قانون اصلاح ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت و آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا باید به گونه‌ای اصلاح شود که این الزام را به طریق قانونی در جهت قیمت بازاری وثیقه و تخیر بانک در خریداری آن متوجه سازد.	حل ۲۶- اصلاح قانون اصلاح ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت و آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا	قانون اصلاح ماده ۳۴ اصلاحی قانون ثبت و آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا باید به گونه‌ای اصلاح شود که این الزام را به طریق قانونی در جهت قیمت بازاری وثیقه و تخیر بانک در خریداری آن متوجه سازد.	لایحه + آیین‌نامه	

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
			حل ۲۷- تصویب لایحه و آئین‌نامه اجرایی مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانکی در بانکداری راستین	برای تسهیل و تسریع اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرا و کاهش بار اجرایی واحدهای اجرای ثبت سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و محاکم و مراجع قضائی مکانیزم «اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانک در بانکداری راستین» طراحی گردید که می‌تواند در رفع معضلات ناشی از اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرا آثار مثبت و مهمی را در ایجاد اعتماد عمومی به تعهدات مالی و افزایش سرعت وصول مطالبات در پی داشته باشد. مقررات پیشنهادی اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانکی در دو بخش پیشنویس «لایحه قانونی اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانک در بانکداری راستین» و «آئین‌نامه اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانکها و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی در بانکداری راستین» ارائه می‌شود. شیوه طراحی شده نوین و با توجه به کلیه مسائل مالی، حقوقی و اجرایی تدوین شده است. در مقررات پیشنهادی بخشی از مسیر اجرایی در اجرای مفاد اسناد بانکی از «واحد اجرای ثبت» به واحدی جدید التاسیس به نام «واحد اجرای اسناد» بانک منتقل می‌گردد و واحد اجرای اسناد بانک بجای واحد اجرای ثبت، عملیات اجرایی مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانکی را ادامه خواهد داد.	لایحه + آئین‌نامه
	مسئله ۶- شمول قانون محاسبات عمومی و ضوابط معاملات دولتی بر معاملات بانکی (تسهیلات)	عملیات بانکی، عملیات تجاری بوده و نیاز به سرعت عمل و تصمیم‌گیری سریع دارد. در آئین‌نامه عملیات بانکی این امر پذیرفته شده بود ولیکن با تسری عنوان دستگاه اجرایی بر بانکها در قانون محاسبات عمومی عملاً تمام احکام مناقصه و مزایده و ضوابط تدارکاتی قانون محاسبات عمومی و قانون برگزاری مناقصات بر بانکها بار شده است. از طرفی این اصل که با حکم قانون، شمول مقررات عمومی بر بانکها مستلزم ذکر نام است با تفسیرهای مختلف نادیده گرفته می‌شود.	حل ۲۸- اصلاح قانون محاسبات عمومی	اصلاح قانون محاسبات عمومی در جهت رفع تسری عنوان دستگاه اجرایی بر بانکها در قانون محاسبات عمومی	لایحه
	مسئله ۷- سلب اختیار مدیران بانک در عزل و نصب و جابجایی کارکنان	به استناد قانون رسیدگی به تخلفات اداری، اختیار مدیران بانک در عزل و نصب و جابجایی کارکنان را از ایشان سلب نموده لذا باید تمهیداتی اندیشید که یا اساسنامه بانک قابلیت استناد داشته باشد یا محدودیت ایجاد شده توسط قانون مزبور رفع گردد.	حل ۲۹- اصلاح قانون برگزاری مناقصات	اصلاح قانون برگزاری مناقصات در جهت عدم شمول بانکها به عنوان دستگاه اجرایی در قانون برگزاری مناقصات	لایحه
	مسئله ۸- ابطال مالکیت بانکها بر اراضی شهری	ابطال مالکیت بانکها بر اراضی شهری مانع از ارتهان و تملک اراضی مشتریان بد حساب شده است.	حل ۳۰- اصلاح قانون رسیدگی به تخلفات اداری	اصلاح قانون رسیدگی به تخلفات اداری در جهت اعطای اختیار به مدیران بانک جهت عزل و نصب و جابجایی کارکنان	لایحه
	مسئله ۹- حق رجوع بانکها به دیوان عدالت اداری در رابطه با آراء محاکم اختصاصی	ابطال مالکیت بانکها بر اراضی شهری مانع از ارتهان و تملک اراضی مشتریان بد حساب شده است.	حل ۳۱- اصلاح ماده ۱۰ قانون زمین شهری	اصلاح ماده ۱۰ قانون زمین شهری در جهت تصحیح ابطال مالکیت بانکها بر اراضی شهری به طوری که مانع از ارتهان و تملک اراضی مشتریان بد نشود.	لایحه
	مسئله ۹- حق رجوع بانکها به دیوان عدالت اداری در رابطه با آراء محاکم اختصاصی	با توجه به رابطه وکالت بانک و سپرده‌گذار و ماهیت خصوصی تسهیلات بانکی، بانکها باید حق رجوع به دیوان عدالت اداری در رابطه با آراء محاکم اختصاصی را داشته باشند.	حل ۳۲- اصلاح قانون دیوان عدالت اداری	اصلاح قانون دیوان عدالت اداری در رابطه با حق رجوع بانکها به دیوان عدالت اداری در رابطه با آراء محاکم اختصاصی.	لایحه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۱۰- حفظ اطلاعات مشتریان بانکها	تبدیل نمودن بانکها به اهرم وصول مطالبات مالیاتی و تأمین اجتماعی و محاکم و غیره خلاف امانت‌داری شبکه بانکی است.	حل ۳۳- اصلاح ماده ۱۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه	اصلاح ماده ۱۲۰ قانون برنامه پنجم توسعه در جهت مفاد پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) و سیستم کشف پولشویی (MLD) در بانکداری راستین. پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) توافق‌نامه‌ایست که به موجب آن تمهیدات لازم برای برداشت از حساب مدیون در هر یک از بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی طرف قرارداد را برای بانک فراهم می‌نماید. چنانچه شرایط به گونه‌ای اطراف معاملات اقتصادی زیرزمینی را ملزم به استفاده از شبکه بانکی نماید و سازمان مالیاتی کشور نظارت خاص بر معاملات عمده و حمل و نقل کالاها داشته باشد عملیات اقتصاد زیرزمینی از طریق تطبیق اطلاعات معاملات و اطلاعات بانکی در سیستم کشف پولشویی (MLD) قابل کشف و رهگیری است. این سیستم تمهیدات و شرایط ساختاری و الکترونیکی امکان تطبیق اطلاعات مالیاتی با اطلاعات بانکی را فراهم می‌آورد.	لایحه
	مسئله ۱۱- عدم پیش‌بینی اعتراض به احکام دیوان محاسبات در دیوان عدالت اداری و کارکنان بانکها موجب اسقاط حق دادخواهی کارکنان دولت شده و تبعیض محسوب می‌گردد.	عدم پیش‌بینی اعتراض به احکام دیوان محاسبات در دیوان عدالت اداری برای مدیران و کارکنان بانکها موجب اسقاط حق دادخواهی کارکنان دولت شده و تبعیض محسوب می‌گردد.	حل ۳۴- تدوین پیشنویس لایحه برای مدیران و کارکنان بانکها.	تدوین پیشنویس لایحه جهت اعطای حق اعتراض به احکام دیوان محاسبات در دیوان عدالت اداری	لایحه
	مسئله ۱۲- شمول ضوابط استخدامی دولتی بر بانکها مانع رقابت بانکهای دولتی با بانکهای خصوصی در جذب و نگهداری نیروی متخصص شده است.	شمول ضوابط استخدامی دولتی بر بانکها مانع رقابت بانکهای دولتی با بانکهای خصوصی در جذب و نگهداری نیروی متخصص شده است.	حل ۳۵- اصلاح ضوابط استخدامی دولتی بر کارکنان بانکهای دولتی	ابطال ضوابط استخدامی دولتی بر بانکهای دولتی.	لایحه
	مسئله ۱۳- محدودیت در مشارکت حقوقی	با ابهام در دولتی بودن شرکت‌های وابسته به بانک و بخشنامه‌های محدود کننده بانک مرکزی امکان مشارکت حقوقی را از بانکها سلب نموده است.	حل ۳۶- اصلاح ماده ۳ دستورالعمل سرمایه‌گذاری موسسات اعتباری مصوب ۸۶/۱/۱۸ و بخشنامه‌های محدود کننده بانک مرکزی	اصلاح ماده ۳ دستورالعمل سرمایه‌گذاری موسسات اعتباری مصوب ۸۶/۱/۱۸ در جهت رفع ابهام در دولتی بودن شرکت‌های وابسته به بانک و اصلاح بخشنامه‌های محدود کننده بانک جهت فراهم نمودن امکان مشارکت حقوقی شرکت‌های وابسته به بانک.	لایحه
	مسئله ۱۴- تفاسیر محدود کننده سازمان ثبت اسناد در امتناع از صدور اجرائیه بر بخشی از قراردادهای بانکی	تفاسیر محدود کننده سازمان ثبت اسناد در امتناع از صدور اجرائیه بر بخشی از قراردادهای بانکی نظیر اجاره به شرط تملیک، جعاله، اعتبارات اسنادی و ... موجب عدم امکان وصول مطالبات بخش عمده‌ای از قراردادهای بانکی شده است.	حل ۳۷- تدوین لایحه و آیین‌نامه اجرایی	تدوین لایحه و آیین‌نامه اجرایی برای جلوگیری از ممانعت از صدور اجرائیه بر بخشی از قراردادهای بانکی نظیر اجاره به شرط تملیک، جعاله، اعتبارات اسنادی و ... مبتنی بر تفاسیر محدود کننده سازمان ثبت اسناد.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۱۵- ورشکستگی و توقف تاجر به تاریخ مقدم بر طرح دعوی	مقررات قانون تجارت در خصوص ورشکستگی و توقف تاجر به تاریخ مقدم بر دادخواست موجب طرح دعوی صوری ورشکستگی و معاف شدن مشتری ورشکسته از پرداخت بهره بانکی از تاریخ توقف می‌شود.	حل ۳۸- اصلاحیه قانون تجارت	اصلاح قانون تجارت در خصوص ورشکستگی و توقف تاجر به تاریخ مقدم بر دادخواست در جهت منع طرح دعوی صوری ورشکستگی و معاف شدن مشتری ورشکسته از پرداخت بهره بانکی از تاریخ توقف.	لایحه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۱۶- مطالبه عوارض گوناگون توسط شهرداری‌ها	صدور عوارض مختلف توسط شهرداری‌ها مانند عوارض نصب خودپرداز، تابلو، درآمد، خدمات و غیره عملاً با قوانین بانکی و دولتی مغایر بوده و موجبات تراحم اجرایی و اشتغال بی‌مورد پرسنل بانک و شهرداری را فراهم می‌نماید.	حل ۳۹- اصلاحیه قانونی	اصلاحیه قانونی در ارتباط با تصحیح شیوه‌های صدور عوارض مختلف توسط شهرداری‌ها.	لایحه
	مسئله ۱۷- مصوبات هیئت دولت خطاب به دستگاه‌های اجرایی	مصوبات متعدد هیئت دولت خطاب به دستگاه‌های اجرایی در مرحله اجرا شامل بانک‌ها نیز می‌گردد زیرا بانک‌ها نیز دستگاه اجرایی محسوب شده و نتیجتاً مشمول مصوبات هیئت دولت می‌گردند مه جنبه حاکمیتی دارند. از جمله این مصوبات می‌توان به الزام دستگاه‌های اجرایی به انتشار آگهی در روزنامه‌ها از طریق وزارت ارشاد نمود که با هدف توزیع عادلانه درآمد دولتی بین نشریات صورت می‌گیرد و محل فعالیت‌های بانکی است. زیرا یک سازمان حاکمیت نظیر سازمان ثبت اسناد منتظر نتیجه خاصی از انتشار آگهی نیست. اما آگهی بانک در فعالیت‌های بانک و منافع سپرده‌گذاران تأثیر بسیار زیاد دارد که باید با انتخاب بانک در نشریات پرتیراژ منتشر شود. سایر مصوبات دولت که حق انتخاب دفاتر اسناد رسمی، کارشناس رسمی دادگستری و وکیل و غیره را از بانک سلب می‌نماید مشمول همین موارد است.	حل ۴۰- الزام قانونی دولت حل ۴۱- اصلاح قانون محاسبات عمومی	الزام قانونی دولت مبنی بر عدم شمول مصوبات بر بانک‌ها اصلاح قانون محاسبات عمومی در جهت رفع تسری عنوان دستگاه اجرایی بر بانک‌ها در قانون محاسبات عمومی	لایحه لایحه
	مسئله ۱۸- تسهیلات تکلیفی	تسهیلات تکلیفی به وام‌ها و تکالیف دولتی اطلاق می‌شود با ضوابط پرداخت تسهیلات بانک تطبیق ندارد ولی بانک به دلیل مصوبات مجلس، هیات دولت یا بانک مرکزی در قالب برنامه‌های پنج ساله و بودجه‌های سالیانه ملزم به پرداخت این وام‌ها می‌باشد. در بسیاری از موارد، اعطای تسهیلات بانکی بدون لحاظ توجیه فنی و اقتصادی، سبب استفاده غیر بهینه از منابع بانک‌ها شده است. علاوه بر توجیه فنی، مالی، اجرایی و اقتصادی طرح، اخذ وثائق و ضمانت لازم از متقاضی تسهیلات از ملزومات اعطای تسهیلات است که در تسهیلات تکلیفی با تضمین صوری دولت اغماض می‌شوند. بانک‌ها بخش عمده‌ای از تسهیلات تکلیفی که ملزم به اعطای آن هستند را با نرخ‌های مصوب و پائین بهره اعطاء کنند و از سوی دیگر متقاضیان تسهیلات تکلیفی تمایل به بازپرداخت آن ندارند و بسیاری از مطالبات ناشی از اعطای اینگونه تسهیلات، همواره معوق یا سوخته می‌شود.	حل ۴۲- الزام دولت به استفاده از منابع خود در اعطای تسهیلات تکلیفی	در خصوص تسهیلات تکلیفی باید دولت موظف گردد در بودجه‌های سنواتی خود، یارانه نرخ سود اینگونه تسهیلات را لحاظ نموده و مستقیماً به بانک پرداخت نماید و بانک، نرخ سود رایج را از مشتری دریافت می‌نماید.	لایحه
	مسئله ۱۹- پرداخت نقدی سود سهام دولت و مالیات	غالباً بانک‌ها در پرداخت سود سهام دولت و مالیات تأخیر می‌ورزند که باعث تضییع حقوق دولت می‌شود.	حل ۴۳- الزام بانک‌ها به انجام عملیات به موقع	تدوین پیشنویس مصوبات لازم و وضع جریمه تأخیر در پرداخت سود سهام دولت و مالیات بر بانک‌ها.	لایحه
	مسئله ۲۰- تکالیف و الزام بانک‌ها توسط دولت	در بسیاری از موارد تکالیفی را دولت یا سایر مراجع ذیربط بر عهده بانک‌ها قرار می‌دهند که خارج از وظایف آنهاست و بار مالی فراوانی را بر دوش سیستم بانکی تحمیل می‌نماید. دولت با استفاده از قدرت حاکمیتی خود در بسیاری از موارد تعهدات خود را در قبال سیستم بانکی ایفا نمی‌نماید که سبب تضییع حقوق بانک‌ها و سپرده‌گذاران می‌شود.	حل ۴۴- الزام دولت به تأمین منابع حل ۴۵- الزام دولت به بازپرداخت بدهی	چنانچه هر مرجعی تکالیفی را اضافه بر وظایف معین قانونی بر بانک‌ها تحمیل نماید باید مکلف گردد تا منابع لازم را از قبل برای بانک مربوطه مهیا سازد. تدوین رویه‌های الزام‌آور برای بازپرداخت بدهی دولت به بانک‌ها.	لایحه لایحه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۲۱- شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها	برخی از اشکالات و ابهامات موجود در صورت‌های مالی نمونه بانک‌ها شامل موارد زیر است: الف- عدم انطباق سود قابل تخصیص پس از کسر سود سهام مصوب تعیین شده در «گردش حساب سود (زیان) انباشته» با صورت‌های مالی نمونه سازمان حسابرسی. ب- عدم انعکاس صورت جریان وجوه نقد شامل «فعالیت‌های تامین مالی» (دریافت و بازپرداخت تسهیلات مالی) به عنوان فعالیت‌های عملیاتی در «صورت تطبیق سود عملیاتی». د- تهیه و ارائه برخی از یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی نمونه برای بسیاری از بانک‌ها دشوار و در برخی موارد غیرممکن است. ارائه سپرده‌های ارزی به تفکیک نوع ارز، نوع سپرده و نام بانک یا ارائه گردش «تسهیلات اعطایی به اشخاص» از جمله این موارد هستند.	حل ۴۶- الزام بانک‌ها	تدوین و تجدیدنظر در استانداردهای حسابداری و آیین‌نامه لازم.	آیین‌نامه
	مسئله ۲۲- ابزار تأمین مالی بین بانکی	عملیات مالی تأمین مالی بین بانکی در شرایط بانکداری بدون ربای واقعی جایگاهی ندارد.	حل ۴۷- اوراق مبادله راستین بانکی (RSB)	اوراق مبادله راستین بانکی توسط بانکهای تجاری و تخصصی و توسعه‌ای و مؤسسات اعتباری که تحت نظارت بانک مرکزی بوده و دارای ذخایر قانونی و احتیاطی نزد آن بانک می‌باشند، انتشار می‌یابد. خریداران این اوراق سایر بانکها و مؤسسات اعتباری و یا بانک مرکزی و خزانه‌داری کل می‌باشند. بانکهای مزبور می‌توانند به منظور مدیریت منابع و مصارف خود در طول زمان، نسبت به صدور و انتشار اوراق مبادله راستین بانکی وفق قانون بانکداری راستین اقدام نمایند.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۲۳- مدیریت ریسک	رعایت وجوه مختلف روش‌های جلوگیری و پوشش ریسک عملاً از بسیاری از زیان‌های بانک جلوگیری می‌کند که نه تنها موجب تقویت و ثبات عمل سیستم بانکی می‌شود بلکه حقوق صاحبان سهام و سپرده‌گذاران را نیز حفظ می‌نماید.	حل ۴۸- توسعه و تدوین و تصویب اصول و الزامات مدیریت ریسک در بانک‌ها	بررسی و کنترل ریسک‌های متداول بدون وجود یک سیستم یکپارچه مدیریت ریسک امکان پذیر نمی‌باشد. سیستم‌های نرم‌افزاری مدیریت ریسک باید قابلیت اتصال به بانک اطلاعاتی و استخراج آمارها و اطلاعات مربوطه را داشته باشد تا بتواند نسبت به تجزیه و تحلیل فرآیندها اقدام نماید. مهمتر اینکه سیستم باید دارای ویژگی‌های مراقبتی خاصی باشد که بتواند مدیریت را نسبت به احتمال بروز شرایط بحرانی و یا خروج از محدوده‌های مشخص تعریف شده آگاه سازد. ^۷	آیین‌نامه
	مسئله ۲۴- اساسنامه بانک‌ها	شورای پول و اعتبار (به‌عنوان بالاترین رکن وضع مقررات برای نظام بانکی کشور و متشکل از نمایندگان قوای سه‌گانه)، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۳ خود، «اساسنامه نمونه بانک‌های تجاری غیردولتی» را به تصویب رساند و بانک مرکزی نیز متن اساسنامه مزبور را به پیوست بخشنامه شماره ۹۳/۳۷۷۵۳۸ مورخ ۹۲/۱۲/۲۲ به مدیران‌عامل کلیه بانک‌های غیردولتی (خصوصی) ابلاغ و از ایشان خواست مراحل قانونی انطباق اساسنامه خود با اساسنامه نمونه را حداکثر تا ۱۳۹۳/۴/۳۱ انجام دهند. باتوجه به مبانی قانونی، برخی از بانک‌های غیردولتی از این بخشنامه بانک مرکزی پیروی کرده ولی تعدادی دیگر با طرح برخی ایرادهای قانونی از انجام این تکلیف سرپیچی و در آخر، موضوع را به کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی گزارش کردند. همان‌گونه که در مقدمه بخشنامه بانک مرکزی به‌شماره ۹۳/۳۷۷۵۳۸ مورخ ۹۲/۱۲/۲۲ خطاب به مدیران‌عامل بانک‌های خصوصی قید شده، اساسنامه نمونه، ابتدا در تیر سال ۹۲ به تصویب شورای پول و اعتبار رسیده بود ولی پس از آنکه بسیاری از بانک‌ها ملاحظات و پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خود را به بانک مرکزی ارسال کردند، بانک مرکزی نیز ضمن اعمال برخی تغییرها و اصلاح‌ها، نسخه جدید اساسنامه نمونه را مجدداً به شورای پول و اعتبار تقدیم و در نهایت در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۳ به تصویب شورا رسید.	حل ۴۹- الزام به اصلاح و بازنگری اساسنامه بانک‌ها	حسب ماده ۳۰ قانون پولی و بانکی کشور، تاسیس بانک در ایران موکول به تصویب اساسنامه آن توسط شورای پول و اعتبار است و هرگونه تغییر در اساسنامه بانک‌ها نیز باید به تصویب شورای پول و اعتبار برسد.	لایحه لایحه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۲۵- تشکل حرفه‌ای	کانون بانک‌ها تنها تشکل قانونی سیستم بانکی بود که پس از انقلاب منحل شد. سپس بانک‌های دولتی، تشکلی به نام شورای هماهنگی بانک‌ها ایجاد کردند. با شکل‌گیری بانک‌های غیردولتی و رقابت آنها با بانک‌های دولتی، بانک‌های خصوصی «انجمن صنفی (کانون) بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی» را شکل دادند. ایجاد یک تشکل واحد برای بانک‌ها می‌تواند موجب بهبود فرآیند تصویب قوانین و مقررات بانکی و ارائه نظرات به مقامات مسؤول و تعامل مثبت با بانک مرکزی و ایجاد هماهنگی بیشتر در ارتباطات بین بانکی و وضع استانداردهای تبادل داده‌ها و مواردی از این دست شود.	حل ۵۰- مواد قانونی کانون بانک‌ها عیناً احیا شوند.	لغو مصوبه شورای انقلاب اسلامی در مورد انحلال کانون بانک‌ها موضوع ماده ۳۸ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱. با توجه به مفاد بند ۱ ماده ۳۸ قانون پولی و بانکی، هر بانکی که در کشور فعالیت دارد، عضو کانون بانک‌ها محسوب می‌شود.	آیین‌نامه
	مسئله ۲۶- عدم رعایت حقوق صاحبان سهام در مقایسه با سپرده‌گذاران	بسیار مشاهده شده که بانک‌ها با توجه به درجه قابلیت سرعت جابجایی منابع مالی سپرده‌گذاران در مقایسه با سهامداران نرخ بهره سپرده‌ها را بیش از نرخ سود سهام سهامداران خود قرار می‌دهند تا منابع سپرده‌ای را جلب نمایند. این موضوع عملاً موجب تضییع حقوق صاحبان سهام می‌شود زیرا آنها به راحتی نمی‌توانند سهام خود را به سپرده تبدیل نمایند.	حل ۵۱- الزام بانک‌ها به رعایت قوانین مربوطه و تدوین مصوبات جدید.	الزام بانک‌ها به رعایت قوانین مربوطه و تدوین مصوبات جدید بانک مرکزی مبنی بر نظارت بر این امر و نحوه برخورد قانونی با بانک متخلف.	آیین‌نامه
	مسئله ۲۷- حسابداری مستقل شعب و حسابداری مکانیزه و یکپارچه	عملیات حسابداری در بانکداری ایران نیز بعد از تصویب قانون عملیات بانکداری بدون ربا در سال ۱۳۶۲ به دلیل عدم وجود زیرساخت‌ها و سازوکارهای اجرایی همانند بانکداری اسلامی سایر کشورها دچار خلط مبحث با بانکداری ربوی شده است، به نحوی که هیچ ارتباط سیستمی بین اقلام بدهیها (منابع پولی سپرده‌گذاران) و اقلام داراییها (تسهیلات اعطایی) در قالب معاملات اسلامی مشاهده نمی‌شود. عدم وجود زیرساخت مناسب و کافی در سیستم‌های حسابداری و فناوری اطلاعات و همچنین فرآیندهای حسابداری به منظور تفکیک حسابهای معین انواع سپرده‌ها و عدم ارتباط آن به تسهیلات در قالب عقود مشارکتی موجب شده به رغم در نظر گرفتن حسابی تحت عنوان حساب جاری مشارکت مدنی، در اجرا، معاملات مبتنی بر این نوع عقود بر اساس سود مورد انتظار که بر اساس قیمت تمام شده پول به اضافه حاشیه سوددهی است، انجام شود نه توزیع منافع بر اساس مشارکت در سود واقعی. در طرف بدهی نیز بانک‌ها برای حساب‌های سرمایه‌گذاری بر اساس عقد وکالت با سپرده‌گذاران وارد معامله خواهند شد که به دلیل تنگناهای زیرساختی همانند معاملات در بخش دارایی برحسب نرخهای بهره از پیش تعیین شده، که با نوسانات یک‌درصدی یا دو درصدی (تحت عناوین سود علی‌الحساب و سود قطعی) همراه است انجام می‌شود.	حل ۵۲- نصب بانکداری مشارکت راستین	بانکداری راستین با توجه به الزامات آن سبب می‌شود تا اجرای حسابداری مستقل شعب ضرورتاً به دلیل ماهیت محصول سوم مشارکت در سود و زیان شعبه انجام شود.	آیین‌نامه
			حل ۵۳- سیستم حسابداری ABC	عملیاتی نمودن سیستم حسابداری ABC ^۱ .	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۲۸- شماره سریال اسناد تجاری	برای اعمال سیستم‌های یکپارچه و کارا در سیستم بانکی اسناد تجاری اعم از چک، سفته و برات باید دارای شماره سریال منحصر بفرد و اختصاصی باشند تا بتوان در سیستم‌های یکپارچه به اطلاعات آنها دسترسی داشت.	حل ۵۴- سریال منحصر بفرد و اختصاصی اسناد تجاری: چک، سفته، برات	اسناد تجاری اعم از چک، سفته و برات باید دارای شماره سریال منحصر بفرد و اختصاصی باشند. درج شناسه بانکی صادرکننده هنگام صدور و ضامن و ظهرنویس هنگام پشت‌نویسی چک، سفته و برات باید الزامی باشد. وزارت امور اقتصادی و دارایی چگونگی عملیاتی نمودن این تمهید را با هماهنگی بانک مرکزی تعیین خواهد نمود. پس از تصویب قانون مربوطه، آیین‌نامه اجرایی باب چهارم قانون تجارت در رابطه با برات، فته طلب و چک با توجه به مفاد این فصل باید تدوین و به تصویب مراجع ذیصلاح رساند. آیین‌نامه مذکور باید ضمن کاهش حق تمبر برای سفته یا برات در رابطه با کلیه قراردادهای بانکداری مشارکت راستین، مراحل واخواست و وصول مطالبات برات، سفته و چک را تسهیل و امکان وصول طلب دارنده آنها را از متعهد یا پشت‌نویسان از طریق پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) فراهم سازد. بانک‌ها بر اساس پروتکل برداشت بین بانکی باید ظرف مدت معین پس از تصویب قانون مزبور شرایط لازم برای وصول مطالبات سررسید شده، معوق، مشکوک الوصول و سوخت شده خود و مطالبات مشتریان خود را که از تسهیلات، چک، سفته یا برات ایجاد شده و اسناد آنها به طریق قبل از اجرا شدن این سیستم بصورت غیریکپارچه نگهداری می‌شود، با استفاده از این پروتکل فراهم کنند.	لایحه
	مسئله ۲۹- بودجه ریزی	بودجه ریزی عملیاتی در اصل یک نظام برنامه ریزی و بودجه‌ریزی و ارزیابی است که به رابطه میزان بودجه هزینه شده و نتایجی که مورد انتظار برنامه‌ریزان بوده است تأکید دارد. بودجه‌ریزی عملیاتی یک برنامه تلفیق عملکرد سالانه و بودجه سنواتی است که روابط بین میزان اعتبارات هر برنامه و نتایج مورد انتظار همان برنامه را روشن می‌سازد و همواره بر این موضوع تأکید دارد که هر هدف یا مجموعه اهداف باید با میزان معینی از اعتبارات حاصل شود. در بودجه‌ریزی عملیاتی، هر بخش براساس شاخص‌های عملکرد پاسخگو است. تقاضای بودجه توسط هر بخش بیانگر نیازهای آن بخش برای اجرای اولویت‌ها در برنامه راهبردی سازمان خود است. یک بودجه عملیاتی متشکل از برنامه سالانه به همراه بودجه سنواتی است که رابطه میان میزان وجوه تخصیص یافته به هر برنامه را با نتایج به دست آمده از اجرای همان برنامه را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر با هر میزان مخارج انجام شده در هر برنامه، مجموعه معینی از اهداف باید تحقق یابند.	حل ۵۵- بودجه‌ریزی عملیاتی	عملیاتی نمودن بودجه‌ریزی عملیاتی در بانکها.	آیین‌نامه
	مسئله ۳۰- تعاملات اطلاعات بانکی	برای اعمال سیستم‌های مکانیزه بانکی لازم است به هریک از مشتریان بانک‌ها شناسه بانکی منحصر بفرد نزد سیستم بانکی تخصیص داده شود.	حل ۵۶- شناسه بانکی منحصر بفرد مشتری نزد سیستم بانکی	تدوین رویه عملیاتی تخصیص شناسه بانکی منحصر بفرد نزد سیستم بانکی به هریک از مشتریان بانک‌ها.	لایحه
۳- اصلاحات	مسئله ۳۱- محاکم تخصصی بانکی	ظرافت‌های اقتصادی، مالی، فنی و اجرایی عملیات بانکداری می‌طلبد که افرادی که در منازعات بانکی در مقام قضاء قرار می‌گیرند علیرغم اشراف بر رویه‌های قضایی با قوانین و مقررات بانکی و همچنین مسائل بانکداری عملیاتی نیز کاملاً آشنا باشند. در غیر این صورت با تفاسیر به رأی از قوانین و مقررات سبب تضییع حقوق اطراف قراردادهای بانکی می‌گردند.	حل ۵۷- تدوین لایحه تشکیل محاکم تخصصی بانکی	تشکیل محاکم تخصصی بانکی در قوه قضائیه و با آموزش و بکارگیری قضات متبحر در امور بانکی این نقیصه برطرف می‌شود.	لایحه
	مسئله ۳۲- سازمان و تشکیلات	ساختار فعلی بانکی مناسب عملیات بانکداری اسلامی و بالاخص مشارکت نیست و لذا باید اصلاحات ساختار جدیدی در سازمان و تشکیلات بانک‌ها فراهم آورد تا بتوانند وظیفه اصلی خود که اجرای بانکداری اسلامی است را ایفا نمایند.	حل ۵۸- پیشنهادات اصلاحی برای سازمان و تشکیلات بانک‌ها	با توجه به مفاهیم مورد عمل در بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین و فرآیندهای مربوطه و همچنین ضوابط و دستورالعمل‌های تدوین شده جهت پیاده‌سازی این شیوه بانکداری و نیز وظایف تعیین شده برای بانک، سپرده‌گذار، معجری، ساختار و تشکیلات مورد نیاز تعریف می‌گردد.	لایحه+آیین‌نامه
	مسئله ۳۳- بررسی طرح‌ها	در حال حاضر طرحنامه‌های دریافت تسهیلات صوری بوده و اطلاعات ارائه شده در آنها قرین صحت نیست.	حل ۵۹- بازتعریف استاندارد طرح‌ها	بانک به منظور حفظ منافع خریدار گواهی راستین (سپرده‌گذار) و حصول اطمینان از طراحی، توضیحات و محاسبات و قابلیت اجراء طرح‌نامه از ابعاد مختلف اقتصادی، فنی و مالی و حسن عملکرد معجری، از	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی	
				<p>خدمات معتمد داخلی یا اشخاص حقوقی و حقیقی متخصص در بانک و خارج از بانک تحت عنوان ارزیاب که دارای توانمندی‌های لازم، ابزار و تجهیزات مورد نیاز اعم از سخت افزار و نرم افزار است استفاده می‌کند. گروه‌های ارزیابی واحد ارزیابی متشکل از بخش‌های فنی مهندسی، مالی و اقتصادی بوده و ارزیابی لازم را بر مبنای نوع فعالیت، پیچیدگی آن، تکنولوژی بکار گرفته شده، میزان سرمایه‌گذاری، مدت زمان اجرا و غیره طبق ضوابط بانکداری راستین اعمال می‌کنند. توانایی مجری طرح با معیارهای متعارف مالی بررسی و گروه‌بندی بر حسب شدت و ضعف ریسک عدم ایفای تعهدات مجری اقدام می‌شود. بانک با مجریانی که از ریسک پایین‌تری در عدم ایفای تعهدات برخوردار هستند اقدام به مشارکت می‌کند.</p> <p>ارزیابی اقدامات و بررسی‌هایی است که توسط بانک به منظور حفظ منافع سپرده‌گذاران در جهت احراز توانایی اجرایی مجری و توجیه‌پذیری طرح‌نامه از لحاظ اقتصادی، فنی مهندسی، مالی و اجرایی انجام می‌شود. رعایت انواع استانداردها و الزامات ارزیابی طرح‌نامه‌ها بر اساس مفاد دستورالعمل‌های تدوین شده است. واحد ارزیابی با استفاده از ارزیاب داخل بانک یا اشخاص حقیقی یا حقوقی داخل یا خارج از بانک اقدام به ارزیابی می‌کند.</p>		
		برای صحت ارزیابی طرح‌های سرمایه‌گذاری اصلاحاتی در تشکیلات بررسی طرح‌ها لازم است.	حل ۶۰- بازتعریف استانداردها و تشکیلات بررسی طرح‌ها	<p>برای اجرایی نمودن مشارکت راستین در سود و زیان سازمان اجرایی و تشکیلات خاصی طراحی شد. با توجه به مفاهیم مورد عمل در این شیوه بانکداری و فرآیندهای مربوطه و همچنین ضوابط و دستورالعمل‌های تدوین شده و نیز وظایف تعیین شده برای بانک، سپرده‌گذار، مجری، ساختار و تشکیلات مورد نیاز بانکداری مشارکت راستین تعریف می‌شوند. ساختار سازمانی و تشکیلات بانکداری مشارکت در سود و زیان در قالب «کمیته راهبردی بانکداری مشارکت در سود و زیان»، «گروه کارشناسی تفسیر و بازنگری مقررات و فرآیندهای بانکداری مشارکت در سود و زیان» و «اداره مشارکت» با «واحد حقوقی» و «واحد ارزیابی طرح‌ها» و «واحد ممیزی (محاسبات)» و «واحد مدیریت مهندسی مالی» و «واحد امین» و «شعبه مشارکت در سود و زیان PLS» با دوایر مربوطه تعریف شده و اعضای کمیته‌ها و شرح وظایف آنها در رده‌های مختلف کمیته‌ها، ادارات، واحدها و دوایر مشخص گردیده‌اند.</p>	آیین‌نامه	
		اهمال ارزیاب طرح‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند آسیب‌های جدی به روند آتی اجرای پروژه وارد آورد. از این رو رفتار حرفه‌ای این گروه باید از وجوه مختلف مسوولیت‌پذیری و استقلال رای با الزامات مقرراتی باز تعریف گردد.	حل ۶۱- رفتار حرفه‌ای ارزیاب	<p>ضوابط عمومی و اصول بنیادی رفتار حرفه‌ای که باید توسط ارزیاب و به طور کلی دست‌اندرکاران حرفه ارزیابی در بانکداری مشارکت راستین رعایت شود در این شیوه بانکداری تعریف و مقرر شده‌اند. نظر به اهمیت حرفه ارزیابی و نظارت و تأیید آن در حفظ منافع اشخاص ذینفع، ارزیاب و امین در صورت تعدی یا تفریط نسبت به عملکرد خود در مقابل اشخاص ذینفع مسؤول و پاسخگو خواهند بود.</p>	آیین‌نامه	
	مسئله ۳۴- نواقص عقود	<p>بطورکلی هم در بخش سپرده‌گذاری و هم در بخش تسهیلات، تنها ظاهر عقود به شکل شرعی رعایت می‌شود و عملاً اغلب آنها ربوی هستند. برای مثال، گواهی مشارکت به عنوان ابزار جایگزینی برای اوراق قرضه، در عمل نرخ بهره علی الحسابی تقریباً مساوی نرخ بهره قطعی آن دارد. یا در مورد سپرده‌ها یک نرخ علی الحساب تعریف می‌شود و بعد آن را قطعی اعلام می‌کنند. بسیاری از سال‌ها، این نرخ‌ها قطعی هم نشده و همان نرخ‌های علی الحساب، قطعی تلقی شدند. قراردادهای تسهیلات هم مشکلات مشابه دارند. قراردادهایی به ویژه در بانک‌های خصوصی منعقد می‌شود که در آن‌ها نرخ بهره، منوط به نظر بانک و دستورالعمل‌های بانک است. این موضوع از</p>	حل ۶۲- اصلاح برخی عقود رایج	<p>برای تسهیل در امور حقوقی عملیات بانکداری راستین اصلاحاتی بر عقود معین مطرح شده است لذا برخی از عقود معین که با توجه به شرایط کسب و کار و تولید امروزی متروکه شده بودند اصلاح شدند. در عقد مضاربه در بانکداری راستین، مضارب هم می‌تواند بخشی از سرمایه مضاربه را تأمین نماید. همچنین در عقد مزارعه مزارعین و عاملین هر کدام می‌توانند منفرداً یا متفقاً تمام یا بخشی از زمین، سرمایه یا سایر عوامل تولید را تأمین کنند. و همینطور در عقد مساقات صاحبان درخت و امثال آن می‌توانند تمام یا بخشی از سرمایه و سایر عوامل تولید را تأمین کنند. این اصلاحات بر عقود معین مذکور در قانون مدنی است.</p>	لا یحه	

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی	
		<p>لحاظ فقهی مفهوم غرر دارد و شرایط این نوع عقد بدتر و شدیدتر از ربا است و نه تنها ربا را شامل می‌شود، بلکه غبن، ظلم و غرر که در بانکداری اسلامی ممنوع است، را هم به همراه دارد.</p> <p>قانون عملیات بانکی بدون ربا قانونی سنجیده نبود و بخشی از قانون تجارت در مورد اوراق قرضه و پذیره نویسی شرکت‌ها را از طریق بانک‌ها برای تأمین مالی منابع منسوخ کرد و به دلیل نارسا بودن آیین‌نامه‌های اجرایی آن سبب استفاده صوری از عقود در بانک‌ها شد. شرایطی که قانون عملیات بانکی بدون ربا فراهم کرد عملاً بهشتی بانکی برای بانکداران خصوصی بوجود آورد. نرخ‌های بهره بالا، نظارت کم و عقودی که هر کس می‌تواند از آن تفسیری ارائه دهد عملاً باعث شد تا بانک‌های خصوصی در بازار پول کشور به شدت رشد کنند و ضررهای ناشی از فعالیت ربوی آنها در اقتصاد نظیر تموجات سیکل‌های اقتصادی و عدم ثبات مشهود است. تحقیقات نشان می‌دهد که علت بحران‌ها و نوسانات اقتصادی در سطح جهان، ربا است و ربا از بازارهای پولی حرکت می‌کند و بر بازارهای حقیقی اثر می‌گذارد و اقتصادها را دچار رکود و بحران می‌کند.</p>				
		<p>قانون عملیات بانکی بدون ربا استفاده صوری از عقود را به سیستم بانکی کشور تحمیل کرد. در حال حاضر، به دلیل نارسا بودن آیین‌نامه‌های اجرایی قانون عملیات بانکی بدون ربا عقود در بانک‌ها به شکل صوری استفاده می‌شود. حتی در بسته سیاستی- نظارتی بانک مرکزی هم که از چند سال پیش همه ساله تصویب می‌شود، ملاحظه می‌شود که برای عقود مشارکتی نرخ بهره ثابت تعیین می‌گردد. در صورتی که مفهوم مشارکت در تقابل کامل با نرخ بهره ثابت و از پیش تعیین شده است.</p>	<p>حل ۶۳- پیشنهاد عقود و نهادهای حقوقی جدید</p>	<p>برای تسهیل در امور حقوقی عملیات بانکداری راستین اصلاحاتی بر عقود معین مطرح شده است لذا برخی از عقود معین که با توجه به شرایط کسب و کار و تولید امروزی متروکه شده بودند اصلاح شدند. در عقد مضاربه در بانکداری راستین، مضارب هم می‌تواند بخشی از سرمایه مضاربه را تأمین نماید. همچنین در عقد مزارعه مزارعین و عاملین هر کدام می‌توانند منفرداً یا متفقاً تمام یا بخشی از زمین، سرمایه یا سایر عوامل تولید را تأمین کنند. و همینطور در عقد مساقات صاحبان درخت و امثال آن می‌توانند تمام یا بخشی از سرمایه و سایر عوامل تولید را تأمین کنند. این اصلاحات بر عقود معین مذکور در قانون مدنی است.</p> <p>عقد جدید که در لایحه بانکداری راستین تعریف شده‌اند:</p> <p>مواسطه: عقدی است که به موجب آن یکی از طرفین سرمایه می‌دهد با قید این که طرف دیگر در قبال اجرت معین با رعایت غبطه و صلاح صاحب سرمایه در قالب عقود و توافقات مورد نظر با ثالث معامله انتفاعی یا غیرانتفاعی نماید. صاحب سرمایه توسط، عامل واسط و ثالث مجری نامیده می‌شود.</p> <p>مقاسطه: عقدی است که به موجب آن یک طرف تمام یا بخشی از سرمایه را می‌دهد تا طرف دیگر فعالیت اقتصادی کند و بهای سهم صاحب سرمایه در ماحصل فعالیت را در اقساط معین به وی پرداخت نماید. صاحب سرمایه را مقسط و عامل را قاسط و ماحصل را مقسطه گویند. مقاسطه سه نوع است: عادی و اجاره و مشارکت. سهم مقسط در مقاسطه اجاره شامل قیمت عین و بهای عین و در مقاسطه مشارکت قیمت عین و بهای بازدهی آن است.</p> <p>مبادله: عقدی است که به موجب آن، طرفین تعهد می‌نمایند تا یک طرف (مبادل) مبلغ معینی از دارایی خود را (بدل) برای مدت معلوم به دیگری (متبادل) تملیک نموده و در مقابل طرف دیگر (متبادل) به همان مبلغ از دارایی خود را (مبادل) برای همان مدت به وی (مبادل) تملیک نماید.</p> <p>مغارسه: عقدی است که بین صاحب یا صاحبان زمین و امثال آن با عامل یا عاملین در مقابل حصه مشاع معین (همانند آنچه که در مزارعه ذکر شده) از ثمره غرس واقع می‌شود و ثمره اعم است از خود درخت و امثال آن، میوه، برگ گل، سرگل، پوشال، دسته، ساقه، شهد، پیاز، ریشه و غیره.</p> <p>برای رفع نیازهای حقوقی عملیات مشارکت بانکی، صندوق‌های مشاع سرمایه‌گذاری و تسهیل عملیات</p>		لایحه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی	
				<p>بیمه‌های اجباری و اختیاری تأمین اجتماعی چند نهاد حقوقی جدید در بانکداری راستین تعریف شده‌اند: صندوق با سرمایه متغیر: صندوق با سرمایه متغیر صندوقی است که مبلغ سرمایه و سهم شرکای آن در طول زمان با تغییر در میزان سهم یا ورود و خروج شرکاء یا طول مدت زمان مشارکت شرکاء متغیر است. صندوق با سرمایه متغیر در قوانین بسیاری از کشورها تصریح شده ولی در قوانین ایران جز چند اشاره مجمل به آن نیست. این صندوق‌ها می‌توانند سازوکار صندوق‌های مشاع سرمایه‌گذاری یا اتحادیه‌های اعتباری و عملیات بانکداری مشارکتی را تسهیل نمایند.</p> <p>صندوق مستمری: بر دو نوع صندوق تأمین تحت مقررات بیمه اجباری تأمین اجتماعی و با شخصیتی دولتی و صندوق بازنشستگی برای تأمین بازنشستگی اختیاری افراد و با شخصیتی اعم از دولتی یا خصوصی است که به صورت شرکت سهامی با سرمایه متغیر فعالیت می‌نماید. صندوق بازنشستگی اعم از اینکه دولتی یا خصوصی باشد در هر حال باید تحت نظارت عالی شورای رفاه و تأمین اجتماعی فعالیت نماید. صندوق‌های مستمری ضمن التزام رعایت مفاد تأمین شخصی راستین مکلف می‌شوند منابع احصایی صندوق را در محصولات بانکداری مشارکت راستین نزد بانک مشارکت راستین سپرده‌گذاری نمایند.</p>		
	عدم توجه به ظرافت‌های قراردادهای موجبات خسارت‌های متنوع به بانک و اطراف قراردادهای بانکی می‌شود. لذا توجه لازم به این امر ضروری است.	حل ۶۴- ملاحظات تنظیم قراردادهای	به منظور فراهم شدن امکان مشارکت اشخاص در اجرای طرح‌های سودآور اقتصادی به سپرده‌گذارانی که قصد مشارکت در اجرای طرح‌های یادشده را دارند معادل سپرده دریافتی، گواهی‌های راستین طرح مربوطه عرضه می‌شود. نحوه تنظیم قراردادهای بانک با سپرده‌گذار، مجری، ارزیاب و امین، موارد لازم الرعایه پیش‌بینی شده است.	آیین‌نامه		
	برای حصول نظارت صحیح بر اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری اصلاحاتی در تشکیلات بررسی طرح‌ها لازم است.	حل ۶۵- بازتعریف استانداردها و تشکیلات نظارت بر طرح‌ها	نظارت اقدامات و تدابیری است که توسط بانک به منظور حفظ منافع سپرده‌گذار جهت حسن اجرای عملیات اجرایی طرح‌ها اعمال می‌شود. بانک توسط واحد امین اداره مشارکت خود در تمام مراحل اجرای طرح مکلف به اتخاذ تمامی تمهیدات و تدابیر لازم به منظور نظارت بر حسن اجرای عملیات اجرایی مجری و انجام اقدامات بایسته در این راستا است. رعایت انواع استانداردها و الزامات نظارتی در طرح‌های مزبور بر اساس دستورالعمل‌های تدوین شده می‌باشد. واحد امین می‌تواند با استفاده از امین داخل بانک یا اشخاص حقیقی یا حقوقی خارج از بانک اقدام به نظارت نماید. واحد امین متشکل از کارشناسان مالی و فنی مهندسی (امین) می‌باشد. امین می‌بایست از تجربه، مهارت حرفه‌ای، سابقه و فعالیت‌های اجرایی مرتبط با موضوع طرح برخوردار و دارای امکانات و کادر تخصصی لازم باشد.	آیین‌نامه		
	مسئله ۳۵- نظارت بر طرح‌ها	اهمال ناظر طرح‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند آسیب‌های جدی به روند اجرای پروژه وارد آورد. از این رو رفتار حرفه‌ای این گروه باید از وجوه مختلف مسوولیت‌پذیری و استقلال رای با الزامات مقرراتی باز تعریف گردد.	حل ۶۶- رفتار حرفه‌ای امین	ضوابط عمومی و اصول بنیادی رفتار حرفه‌ای که باید توسط امین و به طور کلی دست‌اندرکاران حرفه نظارت در بانکداری مشارکت راستین رعایت شود در این شیوه بانکداری تعریف و مقرر شده‌اند. نظر به اهمیت حرفه ارزیابی و نظارت و تأیید آن در حفظ منافع اشخاص ذینفع، ارزیاب و امین در صورت تعدی یا تفریط نسبت به عملکرد خود در مقابل اشخاص ذینفع مسؤول و پاسخگو خواهند بود.	آیین‌نامه	
	عدم شفافیت مجری می‌تواند منجر به عدول از اجرای صحیح عملیات اجرایی شود. لذا باید براساس قواعدی مجری طرح‌های سرمایه‌گذاری را ملزم به رعایت موارد لازم در جهت شفاف نمودن فعالیت‌های خود در ارتباط با طرح نمود.	حل ۶۷- شفافیت مالی مجری	به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات شرکت مجری و جلوگیری از اشکال مختلف فساد در ارتباط با گزارشگری مالی، مجری موظف به شفاف‌سازی اطلاعات مالی خود می‌باشد و مجری یا رئیس و اعضای هیات مدیره و مدیرعامل شرکت مجری در ارتباط با آن مسؤولند. مفاد لازم الرعایه شفافیت مالی توسط بنگاه مجری مدون و الزام شده است.	آیین‌نامه		
	عدم افشای اطلاعات توسط مجری می‌تواند منجر به مخدوش ساختن بازار و وجهه بانک در ارتباط	حل ۶۸- افشای اطلاعات مجری	جهت شفافیت بازار گواهی راستین و دادوستد گواهی‌های راستین و فراهم آوردن شرایط یکسان برای	آیین‌نامه		

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		با طرح سرمایه‌گذاری شود. لذا باید براساس قواعدی مجری طرح‌های سرمایه‌گذاری را ملزم به رعایت موارد لازم در جهت افشا نمودن اطلاعات ضروری در ارتباط با طرح نمود.		همه فعالان بازار، شرکت مجری موظف است بعد از تصویب طرح‌نامه توسط واحد ارزیابی و در طی مراحل اجرای طرح تا تسویه حساب نهایی نسبت به افشای اطلاعات مالی، اجرایی و پیشرفت فیزیکی طرح و سایر اطلاعات مهم در مورد طرح خود اقدام و آن‌ها را از طریق وب‌سایت بانک و وب‌سایت شرکت خود در معرض مشاهده عموم قرار دهد.	
		حاکمیت شرکتی به عنوان اصل مهم در حفظ حقوق ذینفعان از اصول قابل قبول در بانکداری اسلامی است که باید از طریق مقررات لازم مجریان طرح‌های سرمایه‌گذاری را ملزم به رعایت آن نمود تا حقوق سپرده‌گذار و بانک محفوظ بماند.	حل ۶۹- حکمرانی مجری	حکمرانی مجموعه‌ای از قوانین، مقررات، ساختارها، فرآیندها، فرهنگ‌ها و سیستم‌هایی است که با کنترل و اثرگذاری بر مدیریت سازمان یا شرکت موجب قانونمندی و رعایت ضوابط و مقررات، پاسخگویی، شفافیت، عدالت، راستی و حفظ حقوق ذینفعان و اطراف قراردادهای منعقد می‌شود. مفاد لازم‌الرعایه حکمرانی توسط مجری در بانکداری مشارکت راستین مدون و الزام شده است.	آیین‌نامه
		بررسی عملکرد مجری و حسابرسی عملیات مجری در ارتباط با طرح‌های سرمایه‌گذاری زمینه‌ساز الزام مجری به ایفای تعهدات خود در طرح‌نامه و حفظ حقوق سپرده‌گذار و بانک است.	حل ۷۰- حسابرسی	حسابرس شرکت مجری از بین مؤسسات حسابرسی مورد تأیید جامعه حسابسان رسمی کشور با موافقت بانک انتخاب و در قرارداد فی‌مابین قید می‌شود. مجری موظف است موجبات لازم برای انجام مراحل مختلف حسابرسی بالاخص حسابرسی ضمنی را برای مؤسسه حسابرسی فراهم کند.	آیین‌نامه
		تولید و تجارت کالا منشاء اختلافات در عملیات تجاری بوده و هست. برای کاهش این موارد شیوه‌های استاندارد بازرسی کالا از موارد ضروری تلقی می‌شود.	حل ۷۱- بازرسی و استاندارد کالاهای موضوع طرح‌های تأمین مالی	بازرسی مواد اولیه، واسطه‌ای یا مصرفی تهیه شده توسط خریدار یا کالای نهایی تولید شده توسط مجری در خصوص کیفیت، تعداد، نوع بسته‌بندی و رعایت استانداردهای مشخص شده و سایر موارد طبق قرارداد و به وسیله شرکتهای بازرسی کننده مورد تأیید به تشخیص واحد امین اداره مشارکت بانک انجام می‌پذیرد.	آیین‌نامه
		همواره تحویل و تحول کالاها منشاء اختلافات و سواستفاده در عملیات تجاری بوده و هست. برای کاهش این موارد شیوه‌های استاندارد نظارتی و بازرسی هنگام تحویل از موارد ضروری تلقی می‌شود.	حل ۷۲- استانداردهای نظارتی بر تحویل کالا موضوع طرح‌های تأمین مالی	در سررسید مقرر برای تحویل کالا و در مبدأ تحویل (انبار مجری) کالا توسط مراجع معین مورد بازرسی، نمونه‌برداری، آزمایش قرار می‌گیرد.	آیین‌نامه
		اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرا و از طریق واحدهای اجرای ثبت سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و محاکم و مراجع قضایی بسیار زمانبر است و سبب استیفاء حقوق بانک نمی‌شود لذا لازم است تا روش جدیدی اتخاذ نمود تا بتواند در رفع معضلات ناشی از اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرا آثار مثبت و مهمی را در ایجاد اعتماد عمومی به تعهدات مالی و افزایش سرعت وصول مطالبات در پی داشته باشد.	حل ۷۳- اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانک	تمامی قراردادهایی که در بانک‌ها و در اجرای بانکداری راستین بین طرفین منعقد و مبادله می‌گردد در حکم اسناد رسمی و لازم‌الاجرا است و از طریق واحد جدیدی به نام اجرای اسناد بانک و توسط مأمورین اجرای مربوط به اجرا گذارده می‌شود. چنانچه بدهکار نسبت به پرداخت بدهی خود اقدام ننماید اجرای اسناد بانک پس از ارزیابی مورد معامله و قطعیت آن، با برگزاری مزایده نسبت به وصول مطالبات خود به میزان طلب قانونی اقدام و مازاد را به راهن مسترد می‌نماید. چارچوب تشکیلات اداری و نظارتی و نحوه انجام عملیات اجرایی مطابق آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد لازم‌الاجرای بانک‌ها و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی در بانکداری راستین خواهد بود.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۳۶- مطالبات معوق	بسیار دیده می‌شود که فردی به میزان قابل توجهی مدیون یک یا چند بانک است ولی منابع خود را در حساب‌هایی نزد دیگر بانک‌ها قرار داده و عملیات مالی خود را با بانک اخیر انجام می‌دهد و نتیجتاً بدهی‌های خود را نزد بانک‌های دیگر معوق ساخته است. از طرفی حجم چک‌های برگشتی بسیار زیاد شده و بسیاری از صادرکنندگان چک بلامحل منابع مالی خود را در حسابهای خود نزد بانکهای مختلف نگاه می‌دارند و طلبکار هیچگونه دسترسی به طلب خود نمی‌یابد. حمایت‌های قانونی از طلبکار نیز به دلیل فرآیندهای دشوار و طولانی و پرهزینه قضائی عملاً مشکل طلبکار را حل نمی‌کند. این موضوع سبب تجری اشخاص نیز شده و در کشیدن چک بلامحل ترس به خود راه نمی‌دهند.	حل ۷۴- پروتکل برداشت بین بانکی (IWP)	پروتکل برداشت بین‌بانکی (IWP) ^۱ : توافق‌نامه‌ای بین بانکی است که به بانک اجازه می‌دهد، تا مطالبات خود یا مشتری خود از مشتری مدیون را پس از خالی کردن حساب وی نزد بانک عامل از سایر حساب‌های وی نزد بانک‌های دیگر به صورت آنلاین برداشت کند.	لایحه + آیین‌نامه
		تسویه حساب با اطراف قراردادهای بانکی الزامات خاصی را می‌طلبد تا منجر به حفظ حقوق بانک	حل ۷۵- تسویه حساب	مرجع رسیدگی به هزینه‌های انجام شده توسط مجری، واحد امین است. واحد امین موظف است در	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی	
		و اطراف قراردادهای بانکی گردد.		خصوص مصرف وجوه توسط مجری، نگهداری حساب‌ها و صورت‌های مالی طرح، نظارت، رسیدگی و اظهار نظر کند. هزینه‌های تأیید نشده توسط واحد امین به عنوان هزینه‌های طرح تلقی نشده و بر عهده مجری است. هزینه‌های قانونی طرح نظیر مالیات و سایر کسورات قانونی مورد پذیرش واحد امین، جزو هزینه‌های قابل قبول طرح می‌باشد. در طرح‌های پایان‌پذیر و پایان‌ناپذیر با هر نوع دارایی مولد ^{۱۱} ، اجاری ^{۱۱} و موات ^{۱۲} نحوه تسویه حساب با سپرده‌گذار و مجری در با توجه به نوع زیرسیستم مالی و گواهی راستین مربوط به شکل مشخص و از پیش تعریف شده صورت می‌گیرد. چنانچه دارنده گواهی راستین بخواهد قبل از پایان طرح مشارکت خود را در طرح خاتمه دهد می‌تواند گواهی خود را در بازار گواهی راستین بفروش رساند.		
		بازگشت اصل منابع موضوع مشارکت مستلزم ارائه وثایق و تضمینات کافی و معتبر توسط گیرنده منابع است.	حل ۷۶- الزامات لازم در تضمینات، وثایق و آورده‌ها	در جهت حصول اطمینان نسبت به بازگشت اصل منابع موضوع مشارکت و سود مورد انتظار، ارائه وثایق و تضمینات کافی و معتبر توسط مجری الزامی است. مشارکت بخشی از اموال و دارایی‌های نقدی یا غیرنقدی مجری به عنوان آورده مجری به منظور تأمین بخشی از منابع طرح‌نامه پیشنهادی الزامی است.	آیین‌نامه	
		در حال حاضر تقلبات متنوعی در رهن گذاردن وثایق وجود دارد. لذا باید سیستمی طراحی نمود تا از رهن مجدد وثایق جلوگیری نمود.	حل ۷۷- سامانه ثبت وثیقه (CRS)	ایجاد سامانه ثبت وثیقه (CRS) ^{۱۳} برای ثبت و استعلام آنلاین وضعیت وثایق منقول و غیرمنقول بصورت یکپارچه و مبتنی بر وب.	لایحه + آیین‌نامه	
	مسئله ۳۷- تضمینات، وثایق و آورده‌ها	بسیاری از اموال و دارائی‌ها که مالیت دارند می‌توانند به عنوان ضمانت حسن انجام تعهدات بکار برده شوند. سازوکارهای موجود برای تبدیل اموال به ضمانت سهل نیست.	حل ۷۸- تبدیل دارائی به گواهی ضمانت (MSS)	تبدیل دارایی به گواهی ضمانت (MSS) ^{۱۴} : این امکان را به اشخاص می‌دهد تا اموال خود را از طریق بانک به گواهی ضمانت تبدیل نمایند.	لایحه + آیین‌نامه	
		افرادی که از یک سو به فردی بدهکار و از سوی دیگر طلبکارند را با توجه به قوانین ناظر بر تهاوتر تعهدات می‌توان شناسایی و تعهدات پشت سرهم آنان را مرتفع نمود. بانک‌ها، دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع ذیصلاح می‌توانند تا در تهاوتر تعهدات پشت سرهم اشخاص وفق قوانین و مقررات، تعهدات پشت سرهم چند شخص را تا اندازه‌ای که دیون آنها با هم معادله می‌نمایند به تهاوتر برطرف و وثایق و تضمینات آنان را به میزان تهاوتر شده آزاد کنند. این روش باعث آزادسازی مالی بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی شده و تحرک مالی بیشتر آنها را فراهم آورده و کارایی مالی آنها را افزایش می‌دهد. از سوی دیگر بانک با ارائه این خدمت اقدام به دریافت کارمزد می‌نماید.	حل ۷۹- تهاوتر تعهدات پشت سرهم (SCC)	تهاوتر تعهدات پشت سرهم (SCC) ^{۱۵} تمهیدات لازم برای تسویه تعهدات افرادی که از یک سو به فردی بدهکار و از سوی دیگر طلبکارند را در ارتباط با زنجیره‌ای از تعهدات و مطالبات مجموعه‌ای از اشخاص فراهم می‌آورد.	لایحه + آیین‌نامه	
		نرم‌افزارهای مبتنی بر وب برپیشخوان ^{۱۶} (OTC) در حال حاضر به عنوان بازارهای خرید و فروش اوراق بهادار و ابزار مشتقه مالی مورد استفاده فراوان دارند. واسطه‌گری مالی بین وام‌دهنده و وام‌گیرنده نیز به عنوان یک شیوه تجاری از طریق نرم‌افزارهای مبتنی بر وب نیز در بازارهای مالی جای خود را باز نموده است. غالب این شبکه‌ها آنلاین بوده و عملیات تسویه را به صورت آنی انجام می‌دهند. مسائل حاشیه‌ای ناشی از تضمینات و وثائق و نکول از انجام تعهدات در وام‌های بزرگتر یا تعهدات ناشی از ابزار مالی مشتقه منجر به عدم کارائی این نوع سیستم‌ها خواهد شد.	حل ۸۰- بازارهای برپیشخوان اوراق بهادار بانکی		لایحه	
	مسئله ۳۸- رقابت سالم (داخلی و بین‌المللی)	برای تثبیت قیمت ابزارهای مالی باید شیوه‌های تدوین نمود که منتج به ثبات قیمت ابزارهای مالی شده و اعتماد را به این بازار جلب نماید.	حل ۸۱- بازار گواهی راستین (RCM)	سامانه بازار گواهی راستین (RCM) ^{۱۷} : سیستم مبتنی بر وب تسویه حساب معامله‌کنندگان و انتقال‌دهندگان گواهی‌های راستین و اوراق بهادار بدون ربا در بانک مشارکت راستین است.	لایحه + آیین‌نامه	
			حل ۸۲- سامانه تأمین مالی جمعی (CFS)	سامانه تأمین مالی جمعی (CFS) ^{۱۸} به عنوان یک سیستم مبتنی بر وب جهت تجمیع منابع برای طرح‌های تأمین مالی جمعی از طریق شبکه‌های اجتماعی در بانکداری راستین مورد استفاده واقع می‌شود.	آیین‌نامه	
			حل ۸۳- ابزار مالی کمکی	سبد گواهی‌های راستین سبدي مالی است که گواهی‌های راستین طرح‌های مختلف تأمین مالی شده در بانکداری مشارکت راستین را در بر می‌گیرد. واحد مهندسی مالی اداره مشارکت بانک برای به حداکثر رساندن بازده و حداقل کردن ریسک بازار گواهی‌های راستین سبدهای گواهی‌های راستین را پس از پیش‌بینی ریسک و بازده هر یک از محصولات مشارکت راستین تعریف و جهت معامله به مشتریان معرفی می‌کند.	آیین‌نامه	
		برای جلوگیری از گرانفروشی خدمات بانکی یا تحمیل هزینه‌های غیرمنطقی بانک‌ها و همچنین	حل ۸۴- دریافتی‌های بانک	بانک به منظور تأمین تمامی هزینه‌های مربوط به ارائه خدمت مدیریت سرمایه شامل هزینه‌های ارزیابی،	آیین‌نامه	

مخبر	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		مشخص بودن هزینه‌ها برای اطراف قراردادهای بانکی باید تعرفه‌های مشخصی در این ارتباط تدوین نمود.		نظارت، مهندسی مالی، ممیزی و سایر خدمات مربوط در طول دوره مشارکت مطابق با دستورالعمل مدون کارمزدی متناسب با تخصیص منابع در هر مرحله از مجری دریافت می‌کند. این هزینه‌ها جزو هزینه‌های طرح محسوب می‌شود.	
	مسئله ۳۹- حذف نرخ ثابت بهره در حسابداری عملیات	حسابداری سود حاصل از عملیات مشارکت بین سپرده‌گذار و مجری یکی از مسائل مهم در مشارکت و بالخصوص مشارکت بانکی است. علی‌القاعده نرخ بهره در ثبت اسناد حسابداری و عملیات و حساب‌ها و تحلیل‌های مالی نباید در بانکداری اسلامی بکار برده شود و محاسبات ارزش زمانی سرمایه براساس نرخ بهره صورت پذیرد.	حل ۸۵- حسابداری مشارکت راستین	در بانکداری راستین نرخ بهره در اسناد حسابداری، عملیات، حساب‌ها و تحلیل‌های مالی بکار برده نمی‌شود و حال کردن یا آتی کردن ارزش دارایی‌ها با استفاده از نرخ بهره انجام نمی‌شود. در حسابداری مشارکت راستین مبنای محاسبات ارزش زمانی سرمایه، مبلغ و مدت مشارکت سرمایه است. اسناد حسابداری هر طرح و عملیات مالی مربوط به آن در سرفصل جداگانه ثبت و نگهداری می‌شود و سود یا زیان هر طرح متعلق به همان طرح بوده و آثار مالی آن بر مجری و سپرده‌گذاران همان طرح مترتب خواهد بود. میزان سهم سپرده‌گذار و مجری از قیمت فروش طرح منطبق با رابطه مشهور توزیع ارزش افزوده اولر، به صاحبان عوامل تولید کار و سرمایه بر اساس بازدهی هر یک از آنها است.	آیین‌نامه
	مسئله ۴۰- نرخ کفایت سرمایه	نرخ کفایت سرمایه عملاً سبب می‌گردد تا بخشی از منابع آزاد بانک مسدود گردد. و این امر موجب کاهش کارایی بانک می‌گردد. از طرفی عدم رعایت آن می‌تواند مخاطرات دیگری را ایجاد کند.	حل ۸۶- تغییر ماهیت عملیات و افزایش نظارت در بانکداری راستین	تغییر ماهیت عملیات و افزایش نظارت در بانکداری راستین و استفاده از حسابداری مشارکت راستین سبب کاهش نرخ کفایت سرمایه خواهد شد.	

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۴۱- تبدیل بانک به واسطه وجوه	تعاریف سپرده گذار و وام گیرنده در بانکداری اسلامی متفاوت از بانکداری متعارف ربوی است.	حل ۸۷- بازتعریف سپرده گذار و تسهیلات گیرنده (مجری)	<p>به سپرده گذارانی که قصد مشارکت در اجرای طرح های اقتصادی مجری در قالب بانکداری مشارکت سود و زیان راستین را دارند گواهی راستین عرضه می شود. دارندگان گواهی راستین به نسبت قیمت اسمی و مدت زمان مشارکت در سود یا زیان حاصل از اجرای طرح مربوط شریک می باشند.</p> <p>سپرده گذار می تواند پیش از موعد پایان طرح، گواهی راستین خود را به قیمت بازار به غیر واگذار یا با توافق به دیگری منتقل کند. خرید و فروش و انتقال گواهی ها از طریق وبسایت بانک یا شرکت های کارگزاری و سایر نهادهای مالی و بانکی متصل به وبسایت بانک انجام می شود. تمامی عملیات انتقال و خرید و فروش الزاما باید در وبسایت بانک صادر کننده گواهی ثبت شود. تسویه حساب ادواری یا قطعی با آخرین مالک گواهی حسب نوع محصول بانکی و نوع گواهی طبق ضوابط بانکداری راستین خواهد بود.</p> <p>در بانکداری مشارکت راستین مجری متقاضی منابع مالی است. وی مکلف می گردد تا اقدامات اجرایی خود را منطبق با طرح نامه پیشنهادی و تصویب شده توسط بانک انجام دهد. لذا باید توانایی وی از جنبه های مختلف فنی، مالی و اجرایی لازم احراز شود و باید از تخصص، تجربه و دانش و امکانات فنی و توانایی مدیریتی مرتبط با موضوع طرح برخوردار بوده یا توانایی جذب و بکارگیری نیروهای متخصص و مجرب مورد نیاز طرح را داشته باشد و همچنین بتواند سهمی از کل هزینه طرح را تأمین کند. لازم است عملکرد گذشته مالی مجری به صورت گزارش های عملکرد حسابرسی شده و مفصلاً حساب یا گواهی پرداخت مالیات شغلی مرتبط با فعالیت سال های گذشته مجری بررسی شود. همچنین مجری از لحاظ پابندی به ایفای تعهدات خود باید دارای سابقه قابل قبول بوده و فاقد دیون معوقه نزد شبکه بانکی باشد. به منظور حسن انجام کار و حصول اطمینان از برگشت منابع تخصیصی و بازده طرح، مجری باید وثایق و تضمینات کافی به بانک ارائه کند. بانک با قبول هر گونه ترهین قبلاً با مراجعه به سامانه ثبت وثایق (CRS) یا سایر مراجع ذیصلاح از در رهن نبودن وثیقه اطمینان حاصل می نماید.</p> <p>به منظور حفظ منافع سپرده گذار و تداوم تعهدات مجری به انجام مفاد قرارداد فی مابین، بانک حق فسخ عقد را در قراردادهای فی مابین از مجری سلب و ساقط می کند. در تمامی قراردادهای بانکداری مشارکت راستین قید مباشرت برای مجری الزامی است و اگر مجری نخواهد یا نتواند یا به هر دلیل مانند توقف، ورشکستگی، انحلال، فوت، حجر، اعسار و غیره، اجرای طرح متعذر گردد، بانک می تواند رأساً یا با بهره گیری از عامل دیگر نسبت به اجرا و اتمام عملیات اجرای طرح اقدام یا از محل وثایق و تضمینات مأخوذه نسبت به تسویه طرح و وصول مطالبات قانونی و قراردادی اقدام نماید. از طرف دیگر مجری مکلف است تا نسبت به استفاده از پوشش بیمه در مقابل مخاطرات احتمالی اقدام کند. نوع پوشش بیمه، هزینه، نفع و منتفع آن در ضوابط بانکداری راستین مشخص است.</p>	لایحه + آیین نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۴۲- تفکیک حساب‌ها	یکی از اصول مهم بانکداری اسلامی تعلق نما یا نتیجه عمل مشارکت به سپرده‌گذاران و فعالان مرتبط با سرمایه و فعالیت همان سرمایه‌گذاری خاص است. به عبارت دیگر نتیجه هر سرمایه‌گذاری باید به صاحبان همان سرمایه بکارگرفته شده منتقل شود. رویه فعلی که تمام سود و زیان فعالیت‌های مختلف یکجا انباشته و به سپرده‌گذاران به عنوان سود قطعی منتقل می‌شود موافق اصول کلی بانکداری اسلامی نیست. هرچند به شرط توافق ضمن عقد می‌توان این مورد را در شرایط عقد گنجانده و به عبارتی این اصل کلی را بدون ایراد شرعی و قانونی دور زد. ولی جهت حرکت به سمت بانکداری اسلامی باید این امر را مرعی داشت یعنی در بانکداری اسلامی نما باید به اصل هر مال تعلق گیرد.	حل ۸۸- تسویه حساب با سپرده‌گذار	در بانکداری مشارکت راستین حساب هر فرد سپرده‌گذار و مجری مجزا است و بازده هر طرح به سپرده‌گذارانی تعلق خواهد گرفت که در آن طرح سپرده‌گذاری کرده‌اند. مرجع رسیدگی به هزینه‌های انجام شده توسط مجری، واحد امین است. واحد امین موظف است در خصوص مصرف وجوه توسط مجری، نگهداری حساب‌ها و صورت‌های مالی طرح، نظارت، رسیدگی و اظهار نظر کند. هزینه‌های تأیید نشده توسط واحد امین به عنوان هزینه‌های طرح تلقی نشده و بر عهده مجری است. هزینه‌های قانونی طرح نظیر مالیات و سایر کسورات قانونی مورد پذیرش واحد امین، جزو هزینه‌های قابل قبول طرح می‌باشد.	آیین‌نامه
	مسئله ۴۳- تبدیل ابزارهای تأمین مالی به سهام	عملیات مشارکت در طرح‌های تولیدی با ابزارهای مالی ساده قابل انجام نیست و باید رویه‌ای تدوین نمود تا بتوان بر اساس آن ابزارهای تأمین مالی را در طرح‌های پایان‌ناپذیر به سهام شرکت مجری تبدیل نمود و بانک از عملیات مالی مربوط به طرح خارج گردد	حل ۸۹- تبدیل گواهی پذیره به سهام	در طرح‌های پایان‌ناپذیر، بانک در پایان عملیات اجرایی طرح با احتساب مبلغ اسمی و طول مدت مشارکت گواهی‌های پذیره اقدام به تبدیل گواهی‌های پذیره به سهام شرکت مجری و انتقال مالکیت طرح به دارنده گواهی پذیره نموده و با سپرده‌گذار تسویه حساب قطعی می‌کند. شیوه عمل در دستورالعمل مربوطه مدون است.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۴۴- افزایش توان تسهیلات دهی بانک‌ها و روش‌های تأمین مالی کارای اسلامی	کشورهای جهان اقدامات زیادی را برای تحقق بانکداری مشارکت در سود و زیان انجام داده‌اند و خصیصه ریسک پایین این بانکداری سبب شده تا علاوه بر کشورهای مسلمان حتی بسیاری از کشورهای غربی نیز به جهت گریز از ریسک علاقمند به آزمایش بانکداری غیرربوبی شوند. علیرغم این گسترش و تلاشها بانکداری مشارکت در سود و زیان هرچند توسعه فراوانی یافت ولی به دلیل نوین بودن مکانیزم اجرایی و عملیاتی آن اغلب دچار خلط مبحث با بانکداری ربوبی گردیده است. این اختلاط به چند دلیل اتفاق افتاد. مهمترین آن در ارتباط با مسائل اجرایی و نظارتی بر نحوه عملیات متقاضی منابع مالی برای مشارکت از جمیع وجوه حسن عملیات مالی، اقتصادی، فنی و اجرایی بود. زیرا بانکها به عنوان تشکیلات نظارتی بر ریز عملیات سرمایه‌گذارها تأسیس و سازماندهی نشده بودند و لذا اصولاً از عهده این کار برنمی‌آمدند. لذا با وارد کردن نرخ بهره با هر تعریف و تشبیهی عملاً نرخ بهره را به گونه‌ای وارد در محاسبات می‌نمودند که هرچند ماهیت ربا در آن ظاهر نبود ولی با کندوکاو در آن میزان بهره قابل محاسبه می‌شد. از سوی دیگر برداشت فقهای مذاهب مختلف اسلامی از ربا یکسان نبود و این موضوع حتی باعث شد که در سطح بین‌المللی مستمسک بانکها در تعریف ربا و خلق محصولات بانکی غیرربوبی گردد که بسیاری از آنها در هماهنگی با محصولات دیگر بانکها نیز نبود. حتی در ایران نیز که توافق و اجماع بیشتر از دیگر کشورها به چشم می‌خورد حاصل کار مشابه بود و اجماعی که در زمان تصویب «قانون عملیات بانکی بدون ربا» در اوایل دهه ۱۳۶۰ شمسی به چشم می‌خورد به تشّتت گرایید.	حل ۹۰- سیستم پایه مشارکت راستین (PLS)	در بخش بانکداری مشارکت راستین بانک به نمایندگی از طرف سپرده‌گذار برای تأمین تمام یا قسمتی از منابع مالی مورد نیاز طرح سرمایه‌گذاری مجری، منابع سپرده‌گذار را طبق ضوابط مدون در اختیار مجری قرار می‌دهد تا مجری با استفاده این منابع نسبت به اجرای طرح‌نامه خود اقدام نموده و سود یا زیان ناشی از اجرای طرح به نسبت سرمایه و مدت مشارکت بین طرفین تقسیم شود. عواقب ناشی از تخطی مجری از ضوابط بانکداری راستین و قراردادهای منعقد به عهده مجری است. بانک در طول مدت قرارداد بر عملکرد مجری نظارت و کنترل کامل خواهد داشت. تمامی قراردادهای تنظیمی در چارچوب مقررات بانکداری مشارکت راستین در حکم اسناد رسمی است و از مزایای اسناد تجاری از جمله عدم نیاز به تودیع خسارت احتمالی بابت اخذ قرار تأمین خواسته برخوردار است. بانک در فروش اموال طرح و تملیکی ناشی از قراردادهای بانکداری مشارکت راستین همانند فرآیند فروش اموال دولتی اقدام می‌نماید. بانک، سپرده‌گذار و مجری به منظور حل و فصل اختلافات فی‌مابین از طریق داوری و حکمیت اقدام می‌کنند. بانک می‌تواند جهت تأمین پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز در بانکداری مشارکت راستین نسبت به تأسیس شرکت بیمه یا صندوق حمایت از بانکداری مشارکت راستین اقدام نماید.	لایحه + آیین‌نامه
		نیازهای متنوع بازار پول و سرمایه مستلزم ابداع شیوه‌های خاص تأمین مالی است. زیرسیستم‌های مالی مشارکت راستین اشاره به روش‌های تأمین مالی مشخص با هدف تأمین منابع نیازها یا خدمات خاص مالی دارد و هر کدام برای رفع نیاز مالی خاصی طراحی شده‌اند.	حل ۹۱- تأمین مالی جعاله (JFS)	تأمین مالی جعاله (JFS) ^{۱۹} : روشی است که بر اساس آن بانک بنا به تقاضای خریدار منابع مالی مورد نیاز (سرمایه در گردش) مجری (تولیدکننده) را از محل منابع سپرده‌گذار یا منابع تأمین شده توسط خریدار تأمین و به منظور تولید محصول مورد نظر خریدار در اختیار مجری قرار می‌دهد.	آیین‌نامه
			حل ۹۲- تأمین مالی مضاربه (MFS)	تأمین مالی مضاربه (MFS) ^{۲۰} : نوعی مضاربه است که در آن بانک طرح‌نامه مجری در امر تجارت را به سپرده‌گذاران معرفی و منابع لازم را برای انجام عملیات مضاربه تجهیز و در اختیار مجری قرار می‌دهد.	آیین‌نامه
			حل ۹۳- تأمین مالی مقاسطه (IFS)	تأمین مالی مقاسطه (IFS) ^{۲۱} : در تأمین مالی مقاسطه سپرده‌گذار از طریق بانک با تأمین بخشی از منابع	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
			(IFS)	مالی مشارکت اقدام به تأمین مالی مجری نموده و تا مدت مشخص سهم شرکت خود از مشارکت را به صورت اقساط از مجری دریافت می‌نماید و نهایتاً مورد مشارکت تماماً به مالکیت مجری درآمده و مشارکت خاتمه می‌یابد.	
			حل ۹۴- تأمین مالی اجاره (RFS)	تأمین مالی اجاره (RFS) ^{۲۲} : مجری بخشی از دارایی بنگاه اعم از اجاری، موات و مولد خود را در قبال دریافت منابع از سپرده‌گذار به مالکیت موقت وی درآورده و سپس آن را به رهن می‌گیرد و از محل رهنه بازده دارایی را به میزان سهم‌الشرکه خود دفعاتاً در سررسید یا به صورت ادواری به سپرده‌گذار پرداخت می‌کند.	آیین‌نامه
			حل ۹۵- تأمین مالی امانی (BFS)	تأمین مالی امانی (BFS) ^{۲۳} : استفاده از سپرده سپرده‌گذار توسط مجری جهت تولید کالای معین و تحویل آن یا پرداخت وجه ناشی از فروش کالا در سررسید مشخص است.	آیین‌نامه
			حل ۹۶- تأمین مالی گروهی (GCF)	تأمین مالی گروهی (RGF) ^{۲۴} : جهت تجمیع منابع سپرده‌گذاران محدود و معین برای طرح خاص به صورت مشارکت در بازده طرح و به قصد انتفاع و از طریق بانک.	آیین‌نامه
	مسئله ۴۵- بازدهی پایین سرمایه در بیمه‌های اجتماعی و تأمینی		حل ۹۷- تأمین شخصی راستین (RPS)	تأمین شخصی راستین (RPS) ^{۲۵} : صندوق‌های مستمری خصوصی و دولتی وفق ضوابط بانکداری راستین تأسیس می‌گردد. افراد و همچنین کارگاه‌ها نسبت به مستخدمین خود می‌توانند بخشی از مبالغی که بر اساس قوانین و مقررات حاکم بر بیمه تأمین اجتماعی پرداخت می‌نمایند را به صندوق‌های مستمری موضوع تأمین شخصی راستین واریز و از مزایای آن برخوردار شوند.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۴۶- تکافل و حمایت		حل ۹۸- تکافل اجتماعی راستین (RST)	تکافل اجتماعی راستین (RST) ^{۲۶} : اشخاص خیر می‌توانند منابع خود را برای امور خیریه یا عام المنفعه نزد بانک سپرده‌گذاری کنند تا بانک منافع یا اصل یا اصل و منافع سپرده‌گذاری را در قالب بیمه تکافل اجتماعی از طریق حواله به تقاضای شخص خیر به طور بلاعوض یا به صورت قرض در اختیار افراد ضعیف لازم‌الحمایه قرار دهد.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۴۷- اعتبارات خرد		حل ۹۹- تأمین مالی حامی (SCF)	تأمین مالی حامی (SCF) ^{۲۷} : جذب و تجمیع منابع اشخاص برای هدف حمایتی خاص به صورت غیرانتفاعی و پرداخت بلاعوض از طریق بانک.	آیین‌نامه
			حل ۱۰۰- تأمین وام جمعی (PPL)	تأمین وام جمعی (PPL) ^{۲۸} : جذب و تجمیع منابع اشخاص برای قرض بدون بهره به مجری از طریق بانک.	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۴۸ - ابزارهای تأمین مالی	اوراق مشارکت: در ایران ابزار تأمین مالی غیرربوبی در قالب اوراق مشارکت ریالی برای اولین بار در سال ۱۳۷۳ منتشر و مورد توجه قرار گرفت. عدم وجود سازوکارهای نظارتی مبتنی بر فناوری و عدم توسعه آن در سطح بین‌المللی از جمله محدودیت‌های این شیوه تأمین مالی محسوب می‌شود. انتشار اوراق قرضه ارزی در سطح بین‌المللی برای اولین بار در ایران به سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ بر می‌گردد. منع قانونی استقراض دولت از سیستم بانکی به منظور تأمین کسری بودجه مطابق با مفاد قانون بودجه سال ۱۳۸۱ و همچنین ایجاد تنوع در روش‌های تأمین مالی و حضور در بازارهای مالی بین‌المللی از جمله دلیل انتشار اوراق قرضه ارزی در آن سال‌ها به شمار می‌رود.	حل ۱۰۱ - گواهی‌های راستین	گواهی‌های راستین نام مجموعه گواهی‌های طراحی شده در بانکداری مشارکت راستین است که در سیستم پایه یا زیرسیستم‌های مالی آن طبق ضوابط بانکداری مشارکت راستین تعریف و صادر می‌شوند. این گواهی‌ها برگه‌هایی با نام یا بی نام و قابل انتقال به غیر و قابل خرید و فروش از طریق وب سایت بانک بوده و به قیمت اسمی و برای مدت انجام طرح منتشر می‌شوند. دارندگان گواهی راستین به نسبت قیمت اسمی و مدت زمان مشارکت در سود یا زیان حاصل از اجرای طرح مربوط شریک می‌باشند. تعیین قیمت معاملاتی این گواهی‌ها برحسب مکانیزم عرضه و تقاضا در بازار گواهی راستین است. انواع گواهی‌های راستین و ویژگی آنها بر اساس نوع مشارکت در سیستم پایه یا زیرسیستم‌های بانکداری مشارکت راستین با توجه به نوع طرح و دارایی مورد استفاده طبق ضوابط بانکداری راستین خواهد بود:	لایحه + آیین‌نامه
				<ul style="list-style-type: none"> سیستم پایه (PLS): گواهی مشارکت، و گواهی پذیره. تأمین مالی جعاله (JFS): گواهی آتی. تأمین مالی مضاربه (MFS): گواهی مضاربه و گواهی مضاربه ادواری. تأمین مالی مقاسطه (IFS): گواهی مقاسطه عادی و گواهی مقاسطه اجاره و گواهی مقاسطه مشارکت. تأمین مالی اجاره (RFS): گواهی‌های مشارکت رهنی، مشارکت رهنی ادواری، مضاربه رهنی، مضاربه رهنی ادواری، مزارعه رهنی، مزارعه رهنی ادواری، مغارسه رهنی، مغارسه رهنی ادواری، مساقات رهنی، مساقات رهنی ادواری، استصناع رهنی، استصناع رهنی ادواری و گواهی اجاره. تأمین مالی امانی (BFS): گواهی امانت. تأمین شخصی راستین (RPS): گواهی‌های تأمین اجتماعی، گواهی تأمین شخصی و گواهی تأمین مستمری. تکافل اجتماعی راستین (RST): گواهی تکافل و گواهی قرض. 	

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۴۹- اوراق قرضه	<p>بزار مشتقه به نوعی از قراردادهای مالی گفته می‌شود که مبین ارزشی مشتق از یک کالا یا دارایی می‌باشند که به آن دارایی پایه گفته می‌شود و می‌تواند سهام، کالا، نرخهای بهره، ارز یا دارایی‌های دیگر باشد. ابزارها یا قراردادهای مشتقه امروزه در قالب قراردادهای آتی، پیمان‌های آتی، قراردادهای اختیار معامله و قراردادهای تعویضی تعریف می‌شوند که هر کدام انواع مختلف و ویژگی‌های خاص دارند و تطابق با بانکداری اسلامی ندارند. اوراق اسلامی که در برخی کشورها نظیر مالزی بر مبنای خرید و فروش دین است. بطور کلی، دین، تعهد پرداخت پول و یا مثل آن است، و به عبارت دیگر فروش بدهی به شخص ثالث را خرید دین می‌گویند. در صحت این معامله بین فقها اختلاف نظر وجود دارد بطوریکه برخی این نوع معامله را ممنوع دانسته، و عده‌ای (فقهای شافعی) آن را مجاز دانسته و فقهای مالکی این نوع معامله را با رعایت شرایطی صحیح می‌دانند. فروش اوراق بدون کوپن اسلامی به قیمتی کمتر از قیمت اسمی در بازارهای اولیه و ثانویه با فرآیندهای صوری به دلیل ربوی بودن معاملات این اوراق مبتنی بر بدهی قابلیت استفاده در بانکداری بدون ربا را ندارد، هر چند که به این اوراق در طی دوره انتشار تا سررسید بهره‌ای تعلق نمی‌گیرد. از طرف دیگر اوراق بدون کوپن اسلامی نیز برغم وجود ارکان معامله و استفاده از عقود خرید عین و خرید دین در معاملات این اوراق و صحت معامله، بدلیل استفاده از حيله به منظور شرعی جلوه دادن معامله مورد اشکال است.</p>	<p>حل ۱۰۲- اوراق مبادله راستین (RSB)</p>	<p>اوراق مبادله راستین (RSB)^{۲۹}: اوراق بهادار دیجیتال است که بر اساس عقد مبادله بین مبادل و متبادل منعقد می‌گردد بطوری که بدل و مبدل و زمان آنها هر دو به یک اندازه است. متبادل ناشر اوراق بوده و به میزان ارزش اسمی آن به مبادل بدهکار است و باید در سررسید اول به دارنده اوراق (مبادل) بپردازد. متبادل متعهد است تا به اندازه بدل و زمان آن مبدل را به همان میزان و زمان آن (یا ترکیبی از زمان و مبلغ را اختیار کند که حاصلضرب زمان بدل در مبلغ بدل مساوی همین حاصلضرب برای زمان و مبلغ مبدل باشد)، در اختیار مبادل قرار دهد و در سررسید دوم مبادل متعهد می‌شود تا مبدل را به متبادل پرداخت نماید. در این اوراق از نرخ بهره استفاده نمی‌شود. اوراق مبادله راستین می‌تواند در چهار نوع کلی اوراق مبادله راستین بانک مرکزی، اوراق مبادله راستین خزانه، اوراق مبادله راستین بانکی و اوراق مبادله راستین تجاری و به صورت ریالی و ارزی صادر می‌شود.</p>	<p>لایحه + آیین‌نامه</p>
	مسئله ۵۰- سپرده بانکی	<p>در عملیات سپرده‌گذاری اگر نرخ بهره توسط مدیون مشخص شود سپرده‌گذاری و دریافت مازاد توسط سپرده‌گذار دچار اشکال نیست و شرعاً ممدوح است که قرض گیرنده مازادی را علاوه بر قرض دریافتی به قرض دهنده استحساناً بازگرداند. این موضوع متفاوت از قرضی است که نرخ بهره‌ای برای آن شرط شده باشد. به عبارت دیگر سپرده‌گذار از قبل نرخ بهره‌ای را برای سپرده‌گیرنده که بانک است شرط نمی‌نماید و این بانک است که بهره‌ای را به عنوان تشکر به سپرده‌گذار پرداخت می‌نماید. بانکداری فعلی برای گریز از مشخص و شرط کردن نرخ بهره در سپرده‌گذاری به حيله‌ای شرعی متوسل می‌شود که نوعی کلاه‌گذاردن سر خداوند است. به این شکل که نرخ بهره به عنوان نرخ سود علی‌الحساب از طرف بانک اعلام می‌شود و در پایان سال - غالباً رقمی زیر یک درصد- به این نرخ افزوده و بهره سپرده‌های مزبور را پرداخت و تسویه حساب قطعی می‌نمایند. دو قاعده کلی «الاعمال بالبنات» و «العقود تابعة للقصد» به وضوح این عمل را حيله شرعی قلمداد می‌کند.</p>	<p>حل ۱۰۳- سپرده مبادله راستین (RSD)</p>	<p>سپرده مبادله راستین (RSD)^{۳۰}: سپرده‌گذار با افتتاح حساب سپرده مبادله راستین ذیحق می‌گردد تا نسبت به مبلغ سپرده برای مدتی که منابع خود را در این سپرده سپرده‌گذاری کرده است به همان میزان و برای همان مدت از وام بدون بهره بانک استفاده نماید سپس وجه قرض گرفته شده را به بانک مسترد نماید. سپرده‌گذار و بانک توافق می‌نمایند که ترکیبی از مبلغ و مدت را به گونه‌ای انتخاب کنند تا همواره میزان حاصلضرب وجه در مدت برای هر دو قرض مساوی باشد. از زمان سپرده‌گذاری تا زمان سررسید اول است سپرده‌گذار مقرض و بانک مقترض است و از زمان سررسید اول تا زمان بازدریافت منابع سپرده‌گذار مقترض و بانک مقرض می‌باشد. سپرده مبادله راستین می‌تواند بصورت ریالی و ارزی افتتاح شود.</p>	<p>لایحه + آیین‌نامه</p>

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۵۱- کارت بانکی	عقد مرابحه قراردادی است که به موجب آن عرضه کننده، بهای تمام شده اموال و خدمات را به اطلاع متقاضی می‌رساند و سپس با افزودن مبلغ یا درصدی اضافی به عنوان سود، آن را به صورت نقدی، نسیه دفعی یا اقساطی، به اقساط مساوی یا غیرمساوی در سررسید یا سررسیدهای معین به متقاضی واگذار می‌کند. اموال موضوع قرارداد مرابحه باید در هنگام انعقاد قرارداد موجود باشد. بانک در زمینه رفع نیاز واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی برای تهیه مواد اولیه، لوازم یدکی، ابزار کار، ماشین آلات، تأسیسات، زمین و سایر کالاها و خدمات مورد احتیاج و نیازهای خانوارها برای تهیه مسکن، کالاهای بادوام و مصرفی و خدمات، به سفارش و درخواست متقاضی مبادرت به تهیه و تملک این اموال و خدمات نموده و سپس آن را در قالب عقد مرابحه به متقاضی واگذار می‌نماید. با توجه به اینکه مرابحه به این شکل پوشاندن قصد ربا است خود نوعی حيله شرعی است و نرخ بهره را از ابتدا می‌توان در آن محاسبه نمود وارد حریم ربا می‌شود. لذا با توجه به این موضوع نه تنها گناه ربا را با خود به همراه دارد بلکه به گناه حيله شرعی که نوعی کلاه گذاردن بر سر خداوند است نیز مشوب است. عقد مرابحه که تشریفات قانونی نسبتاً ساده‌تری نسبت به سایر عقود دیگر در بانکداری تعریف شده در ایران دارد مد نظر برای صدور کارت‌های اعتباری قرار داده شده که بدین طریق ربا را قانونی می‌نماید.	حل ۱۰۴- کارت مبادله راستین (RSC)	کارت مبادله راستین (RSC) ^{۳۱} : خریدار (دارنده) کارت با رجوع به صادرکننده کارت درخواست می‌نماید تا صادرکننده مبلغ معینی را برای مدت معین در کارت شارژ می‌کند. از بابت این خدمت، دارنده کارت متعهد می‌شود تا همان مبلغ را برای همان مدت یا ترکیبی از مبلغ و مدت را که حاصل ضرب آن با مبلغ و مدت شارژ شده معادل باشد را در حساب بانک به عاریه بسپارد. کارت مبادله راستین می‌تواند بصورت ریالی و ارزی صادر شود.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۵۲- پوشش ریسک	برای ایجاد امنیت و اطمینان نسبی و نیز جلوگیری از ورود خسارت احتمالی و پوشش ریسک سپرده‌گذار، بانک و طرف‌های درگیر باید از تدابیر و راهکارهای مختلف بیمه‌ای جدید استفاده شود.	حل ۱۰۵- بیمه‌های رایج و تعریف بیمه‌های جدید در ارتباط با عملیات بانک	عملیات مالی تعریف شده در بانکداری راستین نیازمند سازوکارهای جدید بیمه‌ای است. از اینرو علاوه بر محصولات بیمه‌ای رایج برخی بیمه‌های جدید نیز تعریف می‌گردد. در جهت حفظ حقوق و منافع سپرده‌گذار و کاهش ریسک و جبران خسارات احتمالی ناشی از مخاطرات مختلف فعالیت‌های مالی و همچنین ایجاد اطمینان برای طرف‌های درگیر در ارتباط با بانکداری مشارکت راستین (هم در سیستم پایه و هم در زیرسیستم‌های مالی)، پوشش‌های بیمه‌ای جدیدی پیش بینی شده است.	آیین‌نامه
	مسئله ۵۳- جریمه تأخیر تأدیه	از مسائل رایج فعلی در بانکداری ایران موضوع جریمه تأخیر تأدیه است که منع اخذ آن از سوی برخی ققیهان موجب وارد آمدن خسارت به بانک و تشویق وام گیرنده به عدم ایفای تعهدات وی است. لذا باید راه حلی اصولی برای برخورد با این موضوع طرح نمود تا ضمن حفظ حقوق بانک منجر به اخذ ربای مضاعف نگردد.	حل ۱۰۶- روش اصولی برخورد با تغییر در زمانبندی طرح	بانک با نظارت بر عملیات اجرایی و مالی طرح هنگام تسویه حساب میزان تأخیر در انجام طرح را محاسبه و اعمال کند. در صورتی که طرح در تاریخ مقرر در طرح‌نامه به پایان نرسد، امین مظنه قیمت بازار برای همه ارقام هزینه‌ای و درآمدی طرح را در زمان مقرر شده در طرح‌نامه تحت عنوان زمان پایان طرح، برای محاسبه تغییر در جریان مالی طرح در اثر تأخیر حسب مورد از بازار استعلام یا بر اساس قیمت طرح‌های پایان یافته، دارایی‌ها یا کالاهای مشابه برآورد نموده و همراه با مستندات لازم ثبت و نگهداری می‌کند. آثار تغییر قیمت‌ها بر جریان مالی طرح در اثر تأخیر در زمانبندی با استفاده از روابط معین در حسابداری مشارکت راستین و بدون احتساب نرخ بهره محاسبه و از مجری دریافت و به سپرده‌گذار پرداخت می‌شود.	آیین‌نامه
		حوادث قهری و غیرمترقبه از عوامل ایجاد اختلافات مالی ناشی از عدم ایفای تعهد منبعث از رویدادهای غیرقابل پیش‌بینی است. لذا لازم است موارد لازم در این موضوع با دقت بیشتری طرح و راه‌حل‌های اجرایی و عملیاتی آن بازبینی و تعریف گردد.	حل ۱۰۷- حوادث قهری و غیرمترقبه	حوادث قهری و غیرمترقبه (فورس ماژور) رویداد و پیشامدی غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل اجتناب است که خارج از اراده و کنترل طرفین قرارداد به وقوع می‌پیوندد و در اثر بروز آن انجام تکالیف و تعهدات قانونی و قراردادی غیر مقدور می‌شود. حل و فصل موارد ناشی از این حوادث در دستورالعمل مربوطه مشخص شده است.	آیین‌نامه
	مسئله ۵۴- طولانی بودن فرآیندهای قضایی	طولانی بودن فرآیندهای قضایی استیفاء حق موجب خسارات زیادی به بانک و اطراف قرارداد آن می‌شود.	حل ۱۰۸- داوری (حکمیت)	حل و فصل تمامی اختلافات و منازعات فی‌مابین بانک، سپرده‌گذار، مجری و غیره که روابط حاکم بر آنان بر اساس بانکداری مشارکت راستین است، وفق دستورالعمل مربوطه و قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی از طریق ارجاع امر به داور مرضی الطرفین انجام می‌پذیرد.	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۵۵- کنترل داخلی	نظام‌های کنترل داخلی در زمان حاضر آرمان‌گرایانه بوده و عملکرد ضعیفی دارند و مصوبات بانک مرکزی در این ارتباط بیش از آنکه اجرایی باشد ارشادی است.	حل ۱۰۹- بازرسی و پایش عملیات (OCM)	سامانه بازرسی و پایش عملیات (OCM) ^{۳۲} : سیستم کامپیوتری مبتنی بر وب که امکان بازرسی و کنترل فعالیت‌های مختلف پرسنل بانک را به صورت آنلاین فراهم می‌کند.	لایحه + آیین‌نامه
	مسئله ۵۶- نحوه تخصیص منابع	اگر به هر دلیلی تخصیص منابع به سرمایه‌گذاری منجر به عمر کم تأسیسات، تجهیزات، ساختمان، ماشین‌آلات یا به طور کلی کالاهایی سرمایه‌ای گردد یا طراحی یا تولید آنها به گونه‌ای باشد که استهلاک آنها زیاد باشد، یا باعث افزایش هزینه سایر بخش‌های اقتصادی در ارتباط با همسوئی بکارگیری از محصولات تولیدی آنها گردد یا عملاً تولیدات آنها باعث نضج نارسائی‌ها، تخریب محیط زیست، افزایش بیماری‌ها، یا کاهش عمر انسان‌ها گردد عملاً با زیاده‌روی در مصرف منابع موجبات اتلاف منابع را فراهم آورده‌ایم. در اثر اسراف منابع در فعالیت‌های سرمایه‌گذاری عملاً عمر کالای سرمایه‌ای کوتاه و جایگزینی سرمایه سریعتر اتفاق می‌افتد که این به موضوع به معنی اتلاف منابع جامعه است و منابع بیشتری مصرف می‌گردد تا بازدهی بنگاه حفظ گردد. صرف منابع به معنای تقاضای بیشتر برای منابع بوده و قیمت منابع را در اقتصاد افزایش می‌دهد و نتیجتاً زمینه را برای دیگر سرمایه‌گذاری‌ها ضیق می‌نماید. صرف منابع بیشتر به معنی بکارگیری عوامل تولید بیشتر و فراغت کمتر نیروی انسانی خواهد شد. لذا در اقتصاد کالای کمتری تولید، نیروی انسانی بیشتری بکار گرفته، عوامل تولید بیشتری صرف تولید، تقاضای عوامل تولید بیشتر و قیمت آنها بالاتر می‌رود و نهایتاً کارائی و رفاه جامعه کمتر می‌شود. اگر حیطه بکارگیری منابع در سرمایه‌گذاری‌هایی باشد که موجب تخریب محیط زیست و کاهش عمر متوسط انسان‌ها گردد یا سبب شود تا نیاز انسان‌ها به درمان بیشتر شود عملاً اسراف منابع به گونه‌ای دیگر تحقق یافته است. اصلاح شیوه تخصیص منابع در بانک‌ها عملاً منطبق با اصول توسعه پایدار به معنی الگویی برای استفاده و مصرف منابع جهت حصول نیازهای بشر و همزمان حفظ محیط طبیعی است به گونه‌ای که نیازهای بشر نه تنها در زمان حاضر قابل احصاء باشند بلکه در آینده نامتنهی نیز بتوان آنها را تأمین نمود. لذا نیازمند مجموعه‌ای از استانداردها و دستورالعمل‌های مشخص در ارتباط با بخش‌ها و موضوعات هستیم تا هنگام تخصیص و مصرف منابع بانکی برای سرمایه‌گذاری آنها را لازم‌الرعایه نمود.	حل ۱۱۰- اصلاح الگوی مصرف منابع	به منظور اصلاح الگوی مصرف منابع بانکی و تولید محصولات و سرمایه‌گذاری در جهت منع اسراف و تبذیر و جلوگیری از اتلاف منابع که تبعات زیانبار اقتصادی و اجتماعی آن بیش از ربا است و همچنین افزایش بهره‌وری، بانک مکلف به رعایت موارد مشخص در عملیات بانکی می‌شود.	لایحه
	مسئله ۵۷- تعدد شعب	در حال حاضر تعداد شعب فیزیکی بانک‌ها بسیار زیاد و بار مالی ناشی از آن بسیار زیاد می‌باشد.	حل ۱۱۱- کاهش تعداد شعب و استفاده از شعب بانک‌های دیگر	به منظور صرفه جویی کاهش تدریجی شعب فیزیکی و خرید خدمات متقابل بانکها از یکدیگر برای انجام امور بانکی مشتریان و جلوگیری از تعدد و تراکم بی‌رویه شعب. بانک‌ها باید در جهت کاهش هزینه‌های عملیاتی و تسهیل ارائه خدمات بانکی به مشتریان خود سیستم‌های عملیاتی خود را مکانیزه کنند و با مهندسی مجدد فرآیندهای عملیاتی خود را اقتصادی، امن و اصلاح نموده و با کاهش تدریجی شعب فیزیکی و جلوگیری از تعدد و تراکم بی‌رویه شعب و خرید خدمات متقابل بانک‌ها از یکدیگر برای انجام امور بانکی مشتریان و ایجاد زمینه مناسب برای فعالیت‌های خدمات مالی، پرسنل مازاد خود را با آموزش‌های لازم به بخش خدمات بانکی مکمل از قبیل مشاغلی چون ارزیاب، ناظر (امین)، واسط، کارگزار، مشاور سرمایه‌گذاری، ارزشیاب، بازارگردان، ناشر، معامله‌گر، سبدگردان، شرکت تأمین سرمایه، صندوق سرمایه‌گذاری، مؤسسه رتبه‌بندی، مؤسسه پردازش اطلاعات مالی، مؤسسه اعتبارسنجی، مؤسسه خدمات IT مالی و غیره منتقل نمایند	لایحه + آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۵۸- اراضی موات	در حال حاضر اخذ تسهیلات بر اراضی موات با اشکالات قانونی همراه است. لذا جهت فراهم آوردن شرایط توسعه و ایجاد اشتغال و توسعه بخش‌های کشاورزی، صنعت، معدن، مسکن و گردشگری و آبادانی و عمران مناطق مختلف بایست به بانک اجازه داده شود تا طبق شرایط معین نسبت به تأمین مالی طرح‌های اقتصادی در این اراضی اقدام نماید.	حل ۱۱۲- احیای اراضی موات از طریق تأمین منابع	بانک می‌تواند طرح‌هایی که به منظور احیای اراضی موات ارائه می‌گردد را با رعایت قوانین مربوطه تأمین مالی کند. دولت می‌تواند اراضی موات که سند مالکیت رسمی آن به نام دولت ثبت و صادر گردیده و به منظور احیا در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد را در صورتی که مجری طرح خود در آن اراضی را به مرحله بهره‌برداری برساند با رعایت موازین قانونی به نام مجری یا در صورتی که در رهن بانک قرار گرفته باشد یا بر اساس قرارداد فی‌ما بین حق جانشینی برای بانک متصور باشد، به نام بانک یا شخص مورد نظر بانک به جانشینی منتقل نماید. در راستای ایجاد اشتغال و توسعه بخش‌های کشاورزی، صنعت، معدن، مسکن و گردشگری و آبادانی و عمران مناطق مختلف دستگاه‌های دولتی متولی املاک مکلف می‌شوند تا از متقاضیان واجد شرایط حمایت کنند.	لایحه
	مسئله ۵۹- پولشویی	با توسعه جوامع، شیوه‌های قانون‌گریزی نیز توسعه می‌یابد و لذا باید برای الزام همگان به رعایت قانون شیوه‌هایی مدرن و منطبق با شرایط اجتماعی جامعه و مبتنی بر دانش و فناوری روز بکار گرفت تا نظارت قانون بر ابعاد معین فعالیت‌های اشخاص سایه اندازد.	حل ۱۱۳- سیستم کشف پولشویی (MLD)	به منظور تسهیل در کشف عملیات پولشویی و مبارزه با آن کلیه بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض الحسنه مکلف می‌گردند اطلاعات تراکنش‌های بانکی اشخاص را جهت تطبیق با اطلاعات اسناد مالیاتی معاملات (فاکتورهای فروش) مربوط به مبادله کالا و خدمت در هر معامله و برای هر شخص، در اختیار شورای عالی مبارزه با پولشویی قرار دهند. شورای مذکور زمینه لازم برای داده‌کاوی و کشف ظن عمل پولشویی را بطور مکانیزه و با استفاده از نرم افزارهای کامپیوتری و فناوری اطلاعات و ارتباطات فراهم می‌آورد.	لایحه
	مسئله ۶۰- جزیره‌ای بودن حوزه فعالیت نرم افزارها	عدم ارتباط سیستماتیک نرم‌افزارها با یکدیگر عملاً باعث شده که همگامی سیستم‌های نرم‌افزاری با یکدیگر به شدت پائین باشد و نتوان این سیستم‌ها را در ارتباط با یکدیگر اجرا و از مواهب یکپارچگی آنها بهره برد. همین موضوع در ارتباط با عملیات بانکی خارجی قابل مشاهده است. ارتباط میان سیستم‌های داخلی و خارجی رعایت استانداردهای بین‌المللی حاکم بر ساختار و نقل و انتقال داده‌ها را می‌طلبد. لذا سیستم‌های نظارتی مکانیزه و حتی غیرمکانیزه که از گزارشات و پرسش‌های (Query) خروجی از سیستم استفاده می‌کنند به دلیل ناهماهنگی تعاریف در سیستم‌های مختلف قابل انطباق نیستند و نتیجتاً عملکردها به سهولت قابل تطبیق و نظارت نمی‌باشد. عدم استقرار Core banking اسلامی کامل، عدم توسعه کانال‌های توزیع دیجیتال برای محصولات اعتباری، عدم بکارگیری مهندسی مجدد فرآیندهای مبتنی بر فناوری از جمله عوامل موثر درون سازمانی دیگری است که نظام بانکداری ایران را به چالش کشیده است.	حل ۱۱۴- طراحی و معماری جدید حل ۱۱۵- استانداردهای بین‌المللی حل ۱۱۶- سیستم‌های نظارتی	تدوین اصول اجرایی و تعریف مسئله برای طراحی و معماری مجدد براساس استانداردهای بین‌المللی و راه‌اندازی پروژه‌های اجرایی برای تولید و نصب و آموزش و اجرای سیستم‌های جدید.	آیین‌نامه
	مسئله ۶۱- توسعه بانکداری الکترونیک	اجرای تجارت و بانکداری الکترونیک مستلزم بسترهای مختلفی از جمله بسترهای نرم‌افزاری است. وابسته نبودن برنامه‌های تحت وب به سکو و قابل اجرا بودن آن در اینترنت در تمام نقاط موجب کاهش هزینه‌های سربار ناشی از مجازی‌سازی سیستم‌ها است. رونق برنامه‌های سرویس‌دهنده و سرویس گیرنده و همچنین گسترش بانکهای اطلاعاتی قدرتمند در سرویس‌دهنده‌ها با توانایی یکپارچه‌سازی و بکارگیری روشهای رمزنگاری پیشرفته و همچنین استفاده پروتوکل‌های امن و فایروال‌ها جهت امنیت اطلاعات و قابلیت‌های تهیه پشتیبان خودکار از اطلاعات، موجب آسودگی	حل ۱۱۷- بسترها و ساختارها: قانونی سخت افزاری نرم افزاری شبکه‌های ارتباطی فرهنگی	تدوین اصول اجرایی و تعریف مسئله برای طراحی و معماری مجدد براساس استانداردهای بین‌المللی و راه‌اندازی پروژه‌های اجرایی برای تولید و نصب و آموزش و اجرای سیستم‌های جدید.	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
		<p>مشتریان و بانکداران شده است. شرکتهای بزرگ نرم‌افزاری بیش از پیش به مقوله امنیت در تولید سیستم‌های عامل و برنامه‌های تحت وب اندیشیده‌اند، بطوریکه در قرن ۲۱ به جای افزایش کمی نرم‌افزارها ارتقاء کیفی مد نظر قرار داشته است. آنچه که در سالهای اخیر مورد توجه تولیدکنندگان نرم‌افزارهای تجارت و بانکداری الکترونیک قرار گرفته، رعایت استانداردهای بین‌المللی است، بطوریکه بتوان نرم‌افزارها را با کمترین هزینه‌های سرمایه‌گذاری توسعه داد و یا اینکه قابلیت‌های تعاملی دوسویه و یا چندسویه را با سایر سیستم‌های اطلاعاتی فراهم نمود. طرح و استفاده از استانداردهای عمومی از زمینه‌های مهم جهانی شدن کسب و کارها است و در عملکرد سیستم بانکداری ایران این نگرش در حرکت آغازین طرحهای جامع مکانیزاسیون تعامل و یکپارچه‌سازی در معماری سیستم‌های اطلاعاتی کمتر مورد توجه قرار گرفته و در اکثر حالات بانکها به رغم دولتی بودن مانند جزایری جدا از هم در جهت بهبود و توسعه سیستم‌های بانکداری الکترونیک خود کوشیده‌اند. ضروری است جهت هماهنگی نظام‌مند و تدوین و اجرای سیاستهای یکپارچه سازی استانداردهای اطلاعات بانکی یک اطاق مشترک بین بانکی فعال جهت انجام این مهم ایجاد شود.</p> <p>اجرای تجارت و بانکداری الکترونیک علی‌رغم نیاز به بسترهای نرم‌افزاری و حقوقی نیازمند وجود بسترهای فنی سخت افزار- رایانه و سخت افزار- مخابرات: از جمله تجهیزات مخابرات و ارتباطات، رایانه، تلفن و موبایل می‌باشد.</p> <p>سیر حرکت بکارگیری از سخت افزارها در راستای تجارت و بانکداری الکترونیک عبارتند از: استفاده از رایانه جهت مکانیزه کردن امور اداری و عملیات حسابداری به تناسب پیشرفت در فناوریهای آن، ایجاد شبکه های داخلی، ایجاد اینترنت و در نهایت اینترنت که با بکارگیری سخت افزارهای متناسب جهت انجام تراکنشهای Real time، که از طریق خطوط تلفن و موبایل، خطوط اختصاصی پرسرعت و ماهواره صورت می پذیرد. بعبارت دیگر سخت افزارهای مورد نیاز در تجارت و بانکداری الکترونیک عبارتند از انواع رایانه‌ها: رایانه های بزرگ، رایانه های شخصی، خودپردازها، تجهیزات مخابراتی تلفن شهری، موبایل، پایانه‌ها، ماهواره، فیبر نوری، انواع روتر، سوئیچ‌های مخابراتی، و غیره را می‌توان نام برد.</p> <p>سازوکارهای مدیریت انواع ریسک‌های بانکداری الکترونیک در ابعاد درون سیستمی همچون قطع و اختلال در سیستمها، متوقف شدن و اختلال در کانالهای دیجیتالی، یا برون سیستمی چون نفوذهای غیرمجاز به سیستم‌های اطلاعاتی، دزدیده شدن کارتهای بانکی، جعل هویت، Phishing، Skimming, Pharming و بسیاری موارد دیگر را شامل شود.</p>	<p>تحریم استانداردها امنیت</p>		

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۶۲- نظارت یکپارچه بانک مرکزی	اصول اساسی بال متشکل از بیست و پنج اصل پایه‌ای برای برخورداری از یک نظام کارآمد نظارتی می‌باشد. این اصول مربوط به موارد ذیل می‌باشند: ^{۳۴} پیش شرط‌های لازم برای نظارت بانکی موثر صدور مجوز و ساختار مقررات و الزامات احتیاطی روشهای نظارت بانکی مستمر نیازهای اطلاعاتی اختیارات رسمی بازرسان بانکداری برون مرزی در حال حاضر بسیاری از موارد فوق را می‌توان از طریق سیستم‌های مبتنی بر فنآوری اطلاعات و ارتباطات محقق نمود.	حل ۱۱۸- طراحی و معماری سیستم یکپارچه نظارت بانک مرکزی بر بانک‌ها	تدوین اصول اجرایی و تعریف مسئله برای طراحی و معماری مجدد براساس استانداردهای بین‌المللی و راه‌اندازی پروژه‌های اجرایی برای تولید و نصب و آموزش و اجرای سیستم‌های جدید.	آیین‌نامه
	مسئله ۶۳- اطلاعات مشتری	سامانه اطلاعات مشتریان در راستای یکی از گامهای اجرایی قوانین و مقررات جاری کشور و بالاخص مبارزه با پولشویی است. از طریق این سامانه، بانک مرکزی تمامی اطلاعات و صورتهای مالی، شماره حسابها، وامها، چکهای برگشتی، اظهارنامه‌های مالیاتی و اطلاعات تجاری مشتریان را جمع‌آوری و پردازش می‌کند. داده‌کاوی اطلاعات جمع‌آوری شده عملیات مالی مظنون را می‌تواند گزارش نماید.	حل ۱۱۹- طراحی و معماری سیستم یکپارچه اطلاعات مشتریان	تدوین اصول اجرایی و تعریف مسئله برای طراحی و معماری مجدد براساس استانداردهای بین‌المللی و راه‌اندازی پروژه‌های اجرایی برای تولید و نصب و آموزش و اجرای سیستم‌های جدید. این تمهیدات همگام با یکی از سیستم‌های مهم که می‌تواند در کشف پولشویی موثر باشد سیستم مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد. این سیستم اگر کامل اجرا شود می‌تواند تقریباً کلیه معاملات عمده مالی در اقتصاد را تحت پوشش و نظارت قرار دهد و از فرار مالیاتی جلوگیری کند. سیستم مالیات بر ارزش افزوده یک سیستم خوداجرا است و همه مودیان مالیاتی عملاً مأمور مالیات هستند. با توجه به این که مودیان برای استفاده از اعتبار مالیاتی ملزم به ارائه فاکتور هستند زمینه شناسایی خود به خود میزان معاملات سایر مودیان را نیز فراهم می‌نمایند. چنانچه اجرای مالیات بر ارزش افزوده صحیح باشد، یک سیستم اطلاعاتی کامل از معاملات و مبادلات تجاری بوجود می‌آید که به شفافیت مبادلات و فعالیتهای اقتصادی می‌انجامد. کلیه عملیات تجاری یا مالی به قصد انتفاع یا غیرانتفاعی از لحاظ مالی تبادل‌های اقتصادی هستند که مشمول نظام اطلاعاتی سیستم مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند. همچنین با هر معامله و انتقال کالا یا خدمت باید یک پرداخت و دریافت پولی اعم از نقدی یا وعده‌دار وجود داشته باشد. دو اطلاع از هر معامله یعنی اطلاعات کالایی و اطلاعات پولی قابل تطبیق هستند و اگر منطبق بر هم نباشند باید خلل و ظنی از نوع پولشویی در معامله وجود داشته باشد. سیستم کشف پولشویی (MLD) شرایط ساختاری و الکترونیکی تطبیق اطلاعات مالیاتی با اطلاعات بانکی را فراهم می‌آورد. چنانچه شرایط لازم به گونه‌ای اطراف معاملات اقتصاد زیرزمینی را ملزم به استفاده از شبکه بانکی نماید و سازمان مالیاتی کشور نظارت خاص بر معاملات عمده و حمل و نقل کالاها داشته باشد عملیات اقتصاد زیرزمینی از طریق تطبیق اطلاعات معاملات و اطلاعات پولی در سیستم کشف پولشویی (MLD) قابل کشف و رهگیری است. برای انجام این عملیات سازمان و تشکیلات خاصی باید در وزارت امور اقتصادی و دارائی تشکیل شود تا اطلاعات بانکی و مالیاتی را دریافت و پردازش نماید.	آیین‌نامه

محور	مسئله موجود	توضیح مسئله	راه حل پیشنهادی	توضیح روش حل	خروجی
	مسئله ۶۴- برقراری ارتباط بازارهای اوراق بهادار و بانکها	نرم افزارهای مبتنی بر وب برپیشخوان (OTC) در حال حاضر به عنوان بازارهای خرید و فروش اوراق بهادار و ابزار مشتقه مالی مورد استفاده فراوان دارند. واسطه گری مالی بین وام دهنده و وام گیرنده نیز به عنوان یک شیوه تجاری از طریق نرم افزارهای مبتنی بر وب نیز در بازارهای مالی جای خود را باز نموده است. غالب این شبکه ها آنلاین بوده و عملیات تسویه را به صورت آنی انجام می دهند. مسلماً ارتباط سیستماتیک بازارهای برپیشخوان با بازارهای اوراق بهادار و بانکها می تواند به کارایی این بازارها و رونق آنها بیانجامد.	حل ۱۲۰- طراحی و معماری سیستم یکپارچه ارتباط بازارهای اوراق بهادار و بانکها	بانک مرکزی تحت سامانه «سیستم تسویه اوراق بدون کاغذ غیرروی (NSSSS)» پورتال ثبت اطلاعات طرحها و مجریان بانکداری مشارکت راستین را طراحی و فعال می نماید. بانکها نیز نسبت به ثبت اطلاعات طرحهای تأمین مالی شده از طریق بانکداری مشارکت راستین در پورتال ثبت اطلاعات طرحها همگام با پرداخت وجه به مجریان به صورت آنلاین اقدام می نمایند. از سوی دیگر بانکها صورت گواهی های راستین منتشره خود را در این سیستم ثبت می نمایند. سیستم مزبور باید توانایی ثبت و بهنگام شدن اطلاعات گواهی ها را به صورت آنلاین برای هر معامله، تسویه، افزایش سرمایه یا هرگونه عملیات انتقال و خرید و فروش گواهی های راستین در پایگاه داده های خود داشته باشد. سامانه یکپارچه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرروی (NSSSS) مشخصات و قابلیت های کلی معینی را خواهد داشت.	آیین نامه
	مسئله ۶۵- امنیت پرداختها	یکی از مسائل مهم در امنیت پرداختها در تجارت الکترونیک و بانکداری الکترونیک نیاز به نهاد واسط و مطمئن است که بتوان از طریق آن عملیات پرداخت را بطور امن انجام داد. در غیر این صورت مخاطرات زیادی عملیات پرداخت مشتریان در وبسایت های فروشندگان را تهدید می نماید.	حل ۱۲۱- نهاد واسط برای پرداخت های الکترونیک	طراحی نهاد واسط برای پرداخت های الکترونیک بین پرداخت کننده و دریافت کننده، بدون در اختیار گذاشتن مشخصات هویتی، شماره کارت یا حساب و سایر شناسه ها مانند PAYPAL در پرداخت های خرد.	آیین نامه
	مسئله ۶۶- مزایده اموال و وثایق	ناکارایی عملیاتی در انجام مزایده ها و سؤاستفاده های احتمالی و کندی انجام عملیات در برگزاری مزایده ها و همچنین محلی بودن اعلانات و نارسایی در اطلاع رسانی و بسیاری از موارد دیگر می طلبد تا سیستم کارایی برای انجام مزایده ها مهیا گردد.	حل ۱۲۲- وبسایت تخصصی مزایده اموال بصورت یکپارچه	اداره ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به ایجاد «سامانه ثبت وثیقه (CRS)» برای وثایق منقول و غیرمنقول به صورت یکپارچه اقدام و مراتب را جهت اجرا به دفاتر اسناد رسمی ابلاغ می کند. بانکها، دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع ذیصلاح به تشخیص سازمان ثبت اسناد و املاک کشور هنگام ترهین و مراجع قضایی هنگام بازداشت اموال اعم از منقول یا غیرمنقول اطلاعات مرهونه یا مال بازداشتی را در «سامانه ثبت وثیقه (CRS)» ثبت می نمایند. این سامانه یکپارچه بوده و با تطبیق اطلاعات ارائه شده مال ترهینی در پایگاه داده های سامانه مرهونه را بر اساس یک شناسه منحصر به فرد ثبت می کند بدین منظور که مال مورد نظر قبلاً به رهن کسی نرفته یا توسط اشخاص یا مراجع صالحه بازداشت نشده باشد. سامانه این امکان را فراهم می آورد تا بانکها و سایر نهادها و سازمانها و اشخاص حقیقی و حقوقی بتوانند از وضعیت ترهین دارایی های منقول و غیرمنقول و گواهی های ضمانت ثبت شده در سامانه به صورت آنلاین استعلام کنند. از طرفی در راستای ایجاد فضای سالم برای انجام مزایده های وثایق موضوع اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا، سازمان مزبور اقدام به تأسیس وبسایت تخصصی مزایده اموال به صورت یکپارچه و با قابلیت پایگاه های داده رابطه ای و با امکانات انجام مزایده می نماید. این پایگاه داده به طور پویا متصل به سامانه ثبت وثایق (CRS) است.	آیین نامه
۵- فرآیندهای اجرا	مسئله ۶۷- فاز اجرای تحول بانکی	مسئله اجرا یکی از مراحل مهم در اصلاح ساختار بانکی است که نهادی هرچند موقتی باید مراحل اجرای اصلاحات در ساختار بانکی را پیگیری نماید تا اصلاحات مد نظر به مرحله نهایی و مقصود اصلی آن برسد.	حل ۱۲۳- سازماندهی حل ۱۲۴- ساماندهی حل ۱۲۵- نظارت بر اجرا حل ۱۲۶- آموزش و تربیت حل ۱۲۷- صیانت و حل اختلاف	آماده سازی گروه نظارت بر فرآیندهای اجرای قوانین و آیین نامه های مصوب ناشی از اصلاح ساختار بانکی	تشکیل نهاد ناظر بر اجرای اصلاحات

گزارشات خروجی لازم برای اصلاح نظام بانکی

۱- مستندات پشتیبان در ارتباط با هر ردیف از جدول فوق شامل:

طرح مسئله موجود

مطالعات تطبیقی

روش حل پیشنهادی

۲- لایحه اصلاح نظام بانکی

بخش اول: الزامات جدید بانکداری

بخش دوم: بانکداری راستین

بخش سوم: اصلاحیه‌های قانونی

۳- آیین‌نامه‌های اجرایی درباره ردیف‌های مرتبط با بانکداری راستین تدوین و مابقی به صورت تکالیف و الزامات قانونی در لایحه اصلاح نظام بانکی مطرح خواهند شد.

¹ Non-Usury Scripless Security Settlement System (NSSSS)

³ Rastin Swap Bond (RSB)

⁸ - Activity Based Costing

⁹ Interbank Withdrawal Protocol (IWP)

¹³ Collateral Registration System

¹⁴ Mortgage Securitization System (MMS)

¹⁵ Serial Commitments Clearance (SCC)

¹⁶ Over The Counter (OTC)

¹⁷ Rastin Certificate Market (RCM)

¹⁸ Crowd Funding System (CFS)

¹⁹ Joalah Financial Sharing (JFS)

²⁰ Modarebah Financial Sharing (MFS)

²¹ Installment Financial Sharing (IFS)

²² Rent Financial Sharing (RFS)

²³ Bail Financial Sharing (BFS)

²⁴ Rastin Group Funding (RGF)

²⁵ Rastin Personal Security (RPS)

²⁶ Rastin Social Takaful (RST)

²⁷ Sponsor Crowd Funding (SCF)

²⁸ Peer to Peer Loan (PPL)

²⁹ Rastin Swap Bond (RSB)

³⁰ Rastin Swap Deposit (RSD)

³¹ Rastin Swap Card (RSC)

³² Operation Control and Monitoring System (OCM)

³³ Money Laundering Detection System (MLD)

^۲ اصول ۲۵ گانه برای نظارت بانکی موثر، بانک مرکزی ایران. <http://www.cbi.ir/page/2741.aspx>

^۴ محمد آریا، موانع قانونی و اداری فعالیت مطلوب بانکی، بانک کشاورزی، ۱۳۹۳. تهران

^۵ محمد آریا، موانع قانونی و اداری فعالیت مطلوب بانکی، بانک کشاورزی، ۱۳۹۳. تهران

^۶ محمد آریا، موانع قانونی و اداری فعالیت مطلوب بانکی، بانک کشاورزی، ۱۳۹۳. تهران

^۷ اصول مدیریت ریسک، بانک مرکزی ایران. <http://www.cbi.ir/simplelist/2739.aspx>

^{۱۰} دارایی مولد: به دارایی بنگاه‌های در حال فعالیت گفته می‌شود.

^{۱۱} دارایی اجاری: به آن دسته از دارایی‌ها گفته می‌شود که قابلیت اجاره دارند.

^{۱۲} دارایی موات: به بنگاه‌های از کار افتاده و تعطیل و زمین‌های زراعی کشت نشده و دارایی‌های مشابه گفته می‌شود.

^{۳۴} اصول ۲۵ گانه برای نظارت بانکی موثر، بانک مرکزی ایران. <http://www.cbi.ir/page/2741.aspx>

روش پیشنهادی اصلاح نظام بانکی

مدیریت تغییر در سازمان‌های مختلف به انحاء مختلف صورت گرفته و می‌گیرد و هر سازمانی با توجه به ویژگی‌ها و شرایط و موقعیتی که سازمان در آن قرار دارد روش خاصی را پیش می‌گیرد که در نظریات تحول سازمان و مدیریت تغییر مبسوطاً مذکور است و در اینجا به آنها نمی‌پردازیم.

به هر حال باید روشی راهبردی در پیش گرفت تا با همساز کردن سازمان با فرآیندهای جدید و قطع فرآیندهای مزاحم و بی‌ثمر و ناکارا و همسو ساختن کارکنان با اهداف جدید سازمان، مقاومت‌ها را تبدیل به نیروهای همسو نمود. لذا باید سازمان را در جهتی توسعه داد که بهتر بتواند با تغییرات و تحولات هماهنگ شود و منابع انسانی سازمان را در جهتی هدایت کرد که ضمن تحقق اهداف جدید سازمان و مأموریت‌های سیستم، نیازهای آنها نیز تامین شود و سازمان بتواند به سطح مطلوبی از عملکرد و ایفای نقش برسد و آن را حفظ کند.

مراحل تغییر در سازمان، هم نرم‌افزاری و هم سخت‌افزاری می‌باشند اما اساس هر نوع تغییری در سازمان‌ها انسان‌ها هستند. مواجهه با تغییرات در سازمان‌ها نیازمند پذیرش انسان‌هاست و چنانچه در مقابل آن مقاومت نشان داده شود تغییرات با مسائل عدیده مواجه خواهد شد. لذا باید مدیریت تغییر مخصوصاً در سازمان‌های پیر به گونه‌ی خاصی باشد که بدنه سازمان بتواند آن را در طول زمان مناسب بپذیرد و با اعتقاد به آن انگیزش کافی برای پیشبرد اهداف سازمان را مد نظر قرار دهد.

روش پیشنهادی عملی این روش به مثابه پیوند زدن شاخه درخت شیرین به درخت پایه تلخ می‌باشد. باغبانان برای تبدیل درخت پایه پر ریشه و کم میوه و یا با میوه ولی با کیفیت نازل یا تلخ به درختی که بتواند میوه‌های شیرین و زیاد بدهد اول یک شاخه از درخت شیرین را با شیوه‌های پیوند در زیر پوست درخت پایه قرار می‌دهند و از آن مراقبت کرده تا پایه، پیوند را قبول نماید و با آن تعامل مثبت نماید. سپس کم کم شاخه‌های درخت پایه را هرس کرده و تعامل ریشه را با شاخه پیوند تقویت می‌نمایند. پس از مدتی که پیوند قوی گردید شاخه‌های درخت تلخ را به تدریج قطع می‌نمایند و فقط شاخه‌های پیوند شیرین باقی می‌ماند و کل شاخه‌های درخت از نوع شاخه‌های پیوند شیرین می‌گردد و بدینوسیله تغییر صورت می‌گیرد.

مشابه این ترتیبات در مدیریت تغییر قابل توجه است که در ایجاد تحول ساختار بانکی در خصوص بکارگیری شیوه‌های جدید بانکداری می‌تواند مد نظر قرار گیرد. بر این اساس باید فرآیندهای جدیدی به درخت پیوند زد و بسیاری از فرآیندهائی که از لحاظ نظری و عملی در مخالفت اهداف سازمان می‌باشند را قطع نمود.

پیوند فرآیندهای جدید

همانطور که ذکر آن رفت برای ایجاد تحول در بانک می‌بایست ابداعات و فرآیندهای جدیدی به بانک پیوند نمود تا این فرآیندها بتوانند بطور خودکار مراحل تغییر را در بانک ایجاد نمایند. رویه‌های جدید می‌بایست ویژگی‌های خاصی داشته باشند که اینجا به آن نمی‌پردازیم.

برای پیاده کردن بانکداری اسلامی راستین و اصلاح نظام بانکی کشور باید تحولات خاصی در نظام فعلی بانکی بوجود آورد. این تحولات از اصلاح قانون عملیات بانکی بدون ربا تا حذف حیل‌های شرعی بانک‌ها و تغییر ساختار

سازمانی آنها را شامل می‌شود. در بانکداری راستین اعم این نکات دیده شده و همانطور که از جدول فوق قابل استنباط است برای هر مشکلی از مشکلات بانکداری فعلی ایران و ارتقاء آن به بانکداری اسلامی واقعی راه حلی ابداع شده است.

هرس فرآیندها

در بانکداری موجود ایران می‌توان نشان داد که بسیاری از عقود مطرح در قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲ ربوی هستند. براساس تعریف دقیق ربا، عقود فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک و خرید و فروش دین، مباحه و ربخ مرکبی که ناشی از اخذ بهره بر بهره به دلیل عدم توانائی مدیون در تأدیه دین است وارد در حریم ربا هستند. مشخصاً اعطای تسهیلات از طریق عقود وام نیک (وام بدون بهره)، مشارکت مدنی، مشارکت حقوقی، سرمایه‌گذاری مستقیم، مضاربه، معاملات سلف، جعاله، مزارعه، مساقات و اجاره با رعایت شرایط خاص از حریم ربا خارج می‌گردند. در همه این عقود به استثنای وام نیک (قرض الحسنه) که بهره ندارد و اجاره که نرخ مال الاجاره از قبل تعیین می‌شود نباید نرخ بهره از پیش تعیین و شرط شود در غیر این صورت ربوی می‌گردند.

از بُعد حذف ربا در سیستم بانکی عملاً باید عقودی چون فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک، خرید و فروش دین و ربخ مرکب تأخیر در تأدیه دین را بتدریج از عملیات بانکی حذف کرد. از بُعد شفافیت باید عملیات غیرشفاف که موجب ابهامات و حتی زمینه استفاده نادرست فرآیندها را فراهم می‌آورد تعطیل شوند. فعالیت‌ها و عملیات مالی دستی حذف و جای خود را به عملیات ماشینی و مبتنی بر فناوری اطلاعات بدهند. عملیات ناکارا، غیر استاندارد، غیر مستند، مغایر با اهداف و منافع بانک، مخاطره آمیز، غیرجذاب، بدون نظارت و مسئولیت می‌بایست تعطیل گردند. تقسیمات اداری با اشتراک وظایف و مرزهای متداخل کاری و سلسله مراتب متداخل و متولی‌گری یک وظیفه توسط چند مدیر باید حذف شوند. موجبات عدم رضایت شغلی و تضعیف پرسنل و مدیریت اتوکراتیک بایست شناسائی و از میان برداشته شوند. مصادیق عینی این نکات با یک بررسی همه‌جانبه در بانک قابل کشف هستند.

مستندات بانکداری راستین

مستندات بانکداری راستین در سایت <http://www.bidabad.com> قابل دسترس است.

مستندات فارسی

کتاب و گزارشات تفصیلی فارسی

۱. بیژن بیدآباد، (کتاب) مبانی عرفانی اقتصاد اسلامی، پول، بانک، بیمه و مالیه از دیدگاه حکمت. پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۳.

<http://www.bidabad.com/doc/mabani-erfani-eqtasade-islami.pdf>

۲. بیژن بیدآباد، ژینا آقایی، مهستی نعیمی، آذرنگ امیراستوار، سعید صالحیان، سعید نفیسی زیده سرایی، علیرضا مهدیزاده چله‌بری، بیژن حسین‌پور، سعید شیخانی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی‌پور، نادیا خلیلی و لائی. (کتاب) طرح تفصیلی بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، ۱۳۸۷.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-pls.pdf>

۳. بیژن بیدآباد، ژینا آقابگی، آذرنگ امیراستوار، ابوالفضل هزاوه، علیرضا شفیعی، سعید نفیسی زبده سرائی، علیرضا مهدی‌زاده، علی حیات‌داودی، بیژن حسین‌پور، سید علی حسینی، اکبر شالی، محمد کاشفی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی‌پور، علی کوثری، باقر عین‌اله زاده، مهستی نعیمی، نادیا خلیلی ولائی، شاکری. (کتاب) طرح تفصیلی مشارکت مالی مضاربه (MFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-mfs.pdf>

۴. بیژن بیدآباد، آذرنگ امیراستوار، ابوالفضل هزاوه، علیرضا شفیعی، سعید نفیسی زبده سرائی، علیرضا مهدی‌زاده، علی حیات‌داودی، بیژن حسین‌پور، سید علی حسینی، اکبر شالی، محمد کاشفی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی‌پور، علی کوثری، باقر عین‌اله زاده، مجید ناصری، مهستی نعیمی، نادیا خلیلی ولائی، شاکری. (کتاب) طرح تفصیلی مشارکت مالی جعاله (JFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-jfs.pdf>

۵. بیژن بیدآباد، امیر عباس سیاهپوش، مهتاب میرزایی قاضی، سمیه الجبوری، زینب غلامی، امیر شریفی، امیر شمس، شهرام اکبرزاده. (کتاب) طرح تفصیلی گواهی قرض الحسنه پس‌انداز، بانک قرض الحسنه مهر ایران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/gavahi-qarz-tarh-bi-vam.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/gavahi-qarz-tarh.ppt>

۶. بیژن بیدآباد، امیر عباس سیاهپوش، مهتاب میرزایی قاضی، سمیه الجبوری، زینب غلامی، امیر شریفی، امیر شمس، شهرام اکبرزاده. (کتاب) طرح تفصیلی گواهی قرض الحسنه پس‌انداز با گواهی امتیاز حق وام، بانک قرض الحسنه مهر ایران، ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/gavahi-qarz-tarh-ba-vam.pdf>

۷. بیژن بیدآباد، (کتاب) طرح تفصیلی مشارکت مالی مقاسطه (IFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS). اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-ifs.pdf>

۸. بیژن بیدآباد، (کتاب) طرح تفصیلی مشارکت مالی اجاره (RFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS). اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-rfs.pdf>

۹. بیژن بیدآباد. (کتاب) طرح تفصیلی تکافل اجتماعی راستین (RST)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-rst.pdf>

۱۰. بیژن بیدآباد. (کتاب) طرح تفصیلی تأمین مالی امانی (BFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-bfs.pdf>

۱۱. بیژن بیدآباد. (کتاب) طرح تفصیلی تأمین شخصی راستین (RPS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-rps.pdf>

۱۲. بیژن بیدآباد، آذرنگ امیراستوار، سعید عبداللهی، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهرز، (کتاب) پیشنویس لایحه قانونی بانکداری راستین، بانک ملی ایران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-banking-bill.pdf>

۱۳. بیژن بیدآباد، آذرنگ امیراستوار، سعید عبداللهی، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهرز، (کتاب) پیشنویس آئین نامه اجرایی بانکداری راستین، بانک ملی ایران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-banking-regulation.pdf>

۱۴. بیژن بیدآباد، (کتاب) طرح تفصیلی سیستم کشف پولشویی (MLD)، سیستم مکمل بانکداری راستین. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-mld.pdf>

۱۵. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، سعید عبداللهی، شهرام مهرپویا، علی حسینی پور، معصومه خالصیان (کتاب) طرح تفصیلی تأمین مالی جمعی راستین (RCF). اداره کل تحقیقات، برنامه ریزی و مدیریت ریسک، بانک ملی ایران. ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-rcf.pdf>

۱۶. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، سعید عبداللهی، شهرام مهرپویا، علی حسینی پور، معصومه خالصیان (کتاب) طرح تفصیلی تأمین مالی گروهی راستین (RGF). اداره کل تحقیقات، برنامه ریزی و مدیریت ریسک، بانک ملی ایران. ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/detailed-rgf.pdf>

۱۷. بیژن بیدآباد، (کتاب) بانکداری راستین، جلد اول: مباحث نظری. مؤسسه نوین پژوهان، ۱۳۹۴.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-1-fa.pdf>

۱۸. بیژن بیدآباد، (کتاب) بانکداری راستین، جلد دوم: مباحث کاربردی. مؤسسه نوین پژوهان، ۱۳۹۴.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-2-fa.pdf>

۱۹. بیژن بیدآباد، (کتاب) بانکداری راستین، جلد سوم: مباحث اجرایی. مؤسسه نوین پژوهان، ۱۳۹۴.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-3-fa.pdf>

مقالات فارسی

۲۰. بیژن بیدآباد، عبدالرضا هرسینی، تحلیل فقهی - اقتصادی ربا در وام‌های مصرفی و سرمایه‌گذاری و کاستی‌های فقه متداول در کشف احکام شارع. ارائه شده به همایش دوسالانه اقتصاد اسلامی، پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۲. چاپ مجلد در مجله بانک و اقتصاد شماره‌های: ۱۰۶: خرداد ۱۳۸۹، صفحات: ۴۲-۳۸؛ ۱۰۸: مرداد ۱۳۸۹، صفحات: ۴۱-۳۶؛ ۱۰۹: شهریور ۱۳۸۹، صفحات: ۳۸-۳۴؛ ۱۱۱: آبان ۱۳۸۹، صفحات: ۳۸-۳۴؛ ۱۱۲: آذر ۱۳۸۹، صفحات: ۴۴-۴۲.

<http://www.bidabad.com/doc/reba-fa.pdf>

۲۱. بیژن بیدآباد، عبدالرضا هرسینی، شرکت سهامی بانک غیررئوی و بازیابی ماهیت ربوی و غیررئوی عملیات بانکی متداول. مجموعه مقالات سومین همایش دوسالانه اقتصاد اسلامی «نظریه اقتصاد اسلامی و عملکرد اقتصاد ایران»، ۳-۴ دی ۱۳۸۲، پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، صفحات ۲۲۴-۱۹۳، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/sherkat-sahami-bank.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/sherkatbank.ppt>

۲۲. بیژن بیدآباد، تحلیل فقهی - اقتصادی انواع بیمه و ویژگی‌های شیوه حکومت اسلامی. مجموعه مقالات هشتمین همایش دوسالانه اقتصاد اسلامی: اخلاق در اقتصاد اسلامی و اقتصاد ایران، دانشگاه تربیت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۳، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/bimeh.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/bimeh.pptx>

۲۳. بیژن بیدآباد، تحلیل فقهی - اقتصادی بیمه‌های تأمین، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/bimeh-tamini.pdf>

۲۴. بیژن بیدآباد، بیمه و نظریه زنجیره ورشکستگی، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/bimeh-varshekastegi.pdf>

۲۵. بیژن بیدآباد، تحلیل فقهی - اقتصادی بیمه اجباری، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/bimeh-ejbari.pdf>

۲۶. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، فناوری اطلاعات و ارتباطات در تحقق سازوکار مشارکت در سود و زیان (PLS) (بانکداری اسلامی). فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد و تجارت نوین، سال اول، شماره سوم، زمستان ۱۳۸۴، صفحات ۱-۳۷. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://prd.moc.gov.ir/jnec/farsi/3rd/Article2.pdf>

http://www.bidabad.com/doc/Pls_it-fa.pdf

۲۷. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، کارایی نسبی مدیریت دارایی و بدهی (ALM) در بانکداری اسلامی. فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد و تجارت نوین، سال سوم، شماره دوازدهم، بهار ۱۳۸۷، صفحات ۱۲۸-۱۰۹.

<http://www.bidabad.com/doc/alm-farsi.pdf>

۲۸. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، سازوکار عملیاتی بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS)، معرفی ابزارهای مالی گواهی مشارکت و گواهی پذیره با کارایی بین‌المللی. ارائه شده در دومین همایش خدمات بانکی و صادرات، ۲۷ مهر ۱۳۸۷، بانک توسعه صادرات ایران، تهران، ایران. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-Banking.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-Banking-Export-Deveopment-Bank-2.ppt>

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-Banking-revised.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/Rastin-Banking-4-revised.pptx>

<http://www.bidabad.com/doc/pls-tamine-mali.ppt>

<http://www.bidabad.com/doc/pls-3.ppt>

<http://www.bidabad.com/doc/pls-mfs-jfs-instructions-93.pptx>

<http://www.bidabad.com/doc/pls-novin-pajooohan.ppt>
<http://www.bidabad.com/doc/pls-8-12-saat.ppt>
<http://www.bidabad.com/doc/PLS-Banking.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/PLS-Banking-Export-Deveopment-Bank-2.ppt>

۲۹. بیژن بیدآباد، محمد صفائی پور، چارچوب بازار الکترونیکی معاملات گواهی مشارکت/پذیره در قالب طرح مشارکت در سود و زیان (PLS). پنجمین همایش تجارت الکترونیکی، ۴-۳ آذر ۱۳۸۷، وزارت بازرگانی، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/charchoobe-bazare-electronic-pls.pdf>
<http://www.ecommerce.gov.ir/EArchive/EArchiveF/Item.asp?ParentID=43&ItemID=182>

۳۰. بیژن بیدآباد، بانکداری بدون ربا در برابر بحران‌های اقتصادی. مجله بانک و اقتصاد، آذر ۱۳۸۸، شماره ۱۰۳، صفحات ۲۷-۲۲.

۳۱. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، حسابداری مشارکت در سود و زیان (PLS). مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-accounting-fa.pdf>

۳۲. بیژن بیدآباد، تثبیت ادوار تجاری با بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین و اقتصاد اخلاق. مجموعه مقالات همایش بررسی ابعاد و روش‌های تأمین مالی در کشور با تأکید بر نقش بانک، بیمه و بازارهای سرمایه، صفحات ۱۶۷-۱۳۴، وزارت امور اقتصادی و دارایی، دانشگاه پیام نور و بانک ملی ایران، تهران، ۲۸ تیر ۱۳۹۰. چاپ شده در مجله اقتصاد مالی و توسعه (علوم اقتصادی)، پاییز ۱۳۹۲، دوره ۷، شماره ۲۴، صفحات ۷۲-۳۷.

<http://fa.journals.sid.ir/ViewPaper.aspx?id=252008>
<http://www.bidabad.com/doc/pls-business-cycles.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/pls-business-cycles.ppt>

۳۳. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، تأمین مالی غیرربوی مبتنی بر فناوری اطلاعات. مجموعه مقالات سومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران. ۳۰ بهمن لغایت ۱ اسفند ۱۳۸۹، گروه مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، صفحات ۸۹-۶۹. چاپ مجدد مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/non-usury-finance-it-fa.pdf>

۳۴. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، اوراق قرضه غیرربوی (ریالی و ارزی) و ابزارهای پولی بانکداری مرکزی بدون ربا، مجموعه مقالات سومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران. ۳۰ بهمن لغایت ۱ اسفند ۱۳۸۹، گروه مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، صفحات ۵۴۰-۵۱۷.

<http://www.bidabad.com/doc/Islamic-banking-bond-fa.pdf>

۳۵. بیژن بیدآباد، نگاهی بر بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS) و زیرسیستم‌های مشارکت مالی مضاربه (MFS) و مشارکت مالی جعاله (JFS). مجله بانک و اقتصاد، مرداد ۱۳۹۰، شماره ۱۱۴، صفحات ۲۶-۲۰.

<http://www.bidabad.com/doc/negahi-bar-pls-mfs-jfs.pdf>

۳۶. بیژن بیدآباد، بررسی فقهی و حقوقی اوراق قرضه بدون ربا، مجموعه مقالات همایش ملی بانکداری اسلامی در تأمین مالی (با تأکید بر بانکداری اسلامی)، ۲۲ آذر ۱۳۹۰، بانک قرض‌الحسنه مهر ایران و دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/legal-analysis-of-non-usury-bonds.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/legal-analysis-of-non-usury-bonds.ppt>

۳۷. بیژن بیدآباد، گواهی قرض الحسنه پس انداز (SQC)، مجموعه مقالات همایش ملی بانکداری اسلامی در تأمین مالی (با تأکید بر بانکداری اسلامی)، ۲۲ آذر ۱۳۹۰، بانک قرض الحسنه مهر ایران و دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/gavahi-qarzulhasana-pasandaz.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/gavahi-qarz-paper.ppt>

۳۸. بیژن بیدآباد، جلوگیری از نوسانات و بحران‌های اقتصادی ادواری با ابزار نوین مالی و اصلاح ساختار بانکی، ۱۳۸۹.
<http://www.bidabad.com/doc/bohran-va-abzare-mali.pdf>

۳۹. بیژن بیدآباد، مسعود صفرزاده نساجی، ژینا آقاییگی، سازمان و تشکیلات بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS) در بانک ملی ایران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-organization.pdf>

۴۰. بیژن بیدآباد، مشارکت مالی مضاربه (MFS)، ۱۳۸۹. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/mfs-paper-fa.pdf>

۴۱. بیژن بیدآباد، مشارکت مالی جعاله (JFS)، پویش، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن، سال دوم، شماره ششم، تابستان ۱۳۹۲، صفحات ۹۸-۱۲۱.

<http://www.bidabad.com/doc/jfs-paper-fa.pdf>

۴۲. بیژن بیدآباد، راهبرد تحول ساختار بانکی، ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/rahborde-tahavole-bank.pdf>

۴۳. بیژن بیدآباد، اوراق خزانه بدون ربا (ریالی و ارزی)، ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/interest-free-t-bond-fa.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/interest-free-t-bond-fa.pptx>

۴۴. بیژن بیدآباد، بازاریابی تأمین مالی مشارکت در سود و زیان (PLS) راستین، پویش، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن، سال دوم، شماره هفتم، زمستان ۱۳۹۲، صفحات ۸۸-۹۹.

<http://www.bidabad.com/doc/pls-marketing.pdf>

۴۵. بیژن بیدآباد، مشارکت مالی مقاسطه (IFS)، ۱۳۹۰. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/ifs-paper-fa.pdf>

۴۶. بیژن بیدآباد، زیرسیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در بانکداری راستین، مجموعه مقالات همایش ملی خدمات الکترونیکی تحولی نوین در توسعه پایدار، ۳۰-۲۹ آبان ۱۳۹۰. دانشگاه الزهراء، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/Rastin-Bank-IT.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/Rastin-Bank-IT.ppt>

۴۷. بیژن بیدآباد، امنیت تعاملات بانکی مبتنی بر فناوری اطلاعات در بانکداری راستین، مجله بانک و اقتصاد شماره:

<http://www.bidabad.com/doc/amniyat-taamolot-banki.pdf>

۴۸. بیژن بیدآباد، روح‌الله محمدی، تکافل اجتماعی راستین و بانکداری قرض‌الحسنه، ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.com/doc/takaful-qarzulhasane.pdf>

۴۹. بیژن بیدآباد، مشارکت مالی اجاره (RFS)، ۱۳۹۰. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/rfs-paper-fa.pdf>

۵۰. بیژن بیدآباد، شفافیت مالی، حکمرانی و افشای اطلاعات بانکی در بانکداری راستین و پیشنهاد مقررات لازم برای ارتقاء آن، مجله بانک و اقتصاد شماره: ۱۱۷: اسفند ۱۳۹۰ صفحات: ۲۴-۳۴. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران. چاپ مجدد در حقوق و اقتصاد، ماهنامه علوم انسانی، شماره ۲، اسفند ۱۳۹۲، صفحات ۷۷-۵۸.

<http://www.bidabad.com/doc/shafafiyat.pdf>

۵۱. بیژن بیدآباد، شفافیت مالی، حاکمیت شرکتی و افشای اطلاعات معجزی (مقتضای منابع مالی) در بانکداری راستین. تهران، ۱۳۹۴.

<http://www.bidabad.com/doc/transparency-entrepreneur-fa.pdf>

۵۲. بیژن بیدآباد، محمد صفائی‌پور، اجزای سیستم یکپارچه بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین، نگرش مدیریت عملیات و فرآیندها. مجموعه مقالات اولین همایش بین‌المللی بانکداری الکترونیک و نظام‌های پرداخت، ۳۰ بهمن-۱ اسفند ۱۳۹۰، پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی ایران، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/ajza-system-rastin.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/ajza-system-rastin.ppt>

۵۳. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) در بانکداری راستین. ارائه شده در چهارمین کنفرانس فناوری اطلاعات و دانش (IKT2012) دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، ۴-۲ خرداد ۱۳۹۱، بابل، ایران.

<http://www.bidabad.com/doc/iwp-paper-fa.pdf>

۵۴. بیژن بیدآباد، تکافل اجتماعی راستین (RST)، ۱۳۹۱. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/rst-paper-fa.pdf>

۵۵. بیژن بیدآباد. تبدیل دارایی به اوراق بهادار (MSS) در بانکداری راستین. ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/mms-paper-fa.pdf>

۵۶. بیژن بیدآباد، مشارکت مالی امانی (BFS)، ۱۳۹۱. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/bfs-paper-fa.pdf>

۵۷. بیژن بیدآباد، تأمین شخصی راستین (RPS)، ۱۳۹۱. در نوبت چاپ در پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و

کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.com/doc/rps-paper-fa.pdf>

۵۸. بیژن بیدآباد، شرکت سهامی با سرمایه متغیر، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/vjsc-paper-fa.pdf>

۵۹. بیژن بیدآباد، نحوه جلوگیری از اسراف منابع بانکی در بانکداری راستین

<http://www.bidabad.com/doc/esraf-bank-resource-fa.pdf>

۶۰. بیژن بیدآباد، سیستم پایه بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن، سال اول، شماره چهارم، تابستان ۱۳۹۱، صفحات ۶۳-۲۵.

<http://www.bidabad.com/doc/pls-base-fa.pdf>

۶۱. بیژن بیدآباد، شمائی از بانکداری راستین، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-glance-fa.pdf>

۶۲. بیژن بیدآباد، ویژگی‌های کلی بانکداری راستین، مجله بانک و اقتصاد، شماره ۱۱۹، شهریور ۱۳۹۱، صفحات ۳۲-۱۸.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-general.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-general.ppt>

۶۳. بیژن بیدآباد، سعید عبداللهی، آذرننگ امیراستوار، اسکندر پردل، محمود الهیاری فرد، مریم حیدری، علیرضا شفیعی. مقررات پیشنهادی اجرای مفاد اسناد لازم الاجرای بانک در بانکداری راستین، بانک ملی ایران، ۱۳۹۱. مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-ejraye-asnad.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-ejraye-asnad.pptx>

۶۴. بیژن بیدآباد، سیستم کشف پولشویی (MLD)، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/mld-paper-fa.pdf>

۶۵. بیژن بیدآباد، پروژه‌های لازم الاجرا و مکمل بانکداری راستین برای اصلاح نظام بانکی، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی بانک ملی ایران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/projects-rastin-banking-fa.pdf>

۶۶. بیژن بیدآباد، نظری اجمالی بر بانکداری راستین، سیستم نوین بانکداری اسلامی عملیاتی، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-bird-eye-view-fa.pdf>

۶۷. بیژن بیدآباد، بازار گواهی راستین (RCM)، سیستم مکمل بانکداری راستین، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی بانک ملی ایران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-rcm-fa.pdf>

۶۸. بیژن بیدآباد، مدیریت تغییر ساختار بانکی با بانکداری راستین (مدیریت دانش در پیوند و هرس فرآیندها و آموزش استاد شاگرد)، ارائه شده در دهمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، گیلان، ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۶.

<http://www.bidabad.com/doc/change-banking-fa.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/change-banking-fa.pptx>

۶۹. بیژن بیدآباد، شیوه عملیاتی اوراق مبادله راستین، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rsb-operations-fa.pdf>

۷۰. بیژن بیدآباد، توزیع سود مشارکت بین سپرده‌گذار و مجری براساس قضیه اولر در بانکداری راستین، مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/profit-distribution-euler-fa.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/profit-distribution-euler-fa.ppt>

۷۱. بیژن بیدآباد، ابزارهای مالی مشتقه و قرضه نوین در بانکداری راستین، مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-derivatives-fa.pdf>

۷۲. بیژن بیدآباد، محصولات بیمه در بانکداری راستین، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-insurance-fa.pdf>

۷۳. بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، حسابداری مشارکت راستین، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-mosharekat-accounting-fa.pdf>

۷۴. بیژن بیدآباد، بانکداری اخلاقی عملیاتی در بانکداری راستین (اخلاق حرفه‌ای، حسابرسی، بازرسی، کنترل، پایش و صیانت عملیات)، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-ethic-banking-fa.pdf>

۷۵. بیژن بیدآباد، بررسی فقهی و حقوقی مقررات بانکداری بدون ربا در ایران و پیشنهاد لایحه و آئین‌نامه اجرائی بانکداری راستین. مجموعه مقالات اولین سمینار از سلسله سمینارهای تخصصی نقد و بررسی قوانین، مقررات و نظام بانکداری ایران با رویکرد اسلامی با عنوان «قوانین و مقررات مرتبط با عملیات بانکداری»، ۲۸ خرداد ۱۳۹۳، موسسه نوین پژوهان و پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی.

<http://www.bidabad.com/doc/jurist-legal-banking-fa.pdf>

۷۶. بیژن بیدآباد، تأمین مالی جمعی راستین (RCF)، مجموعه مقالات چهارمین همایش سالانه بانکداری الکترونیک و نظام‌های پرداخت، ۷-۶ بهمن ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/rcf-paper-fa.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/rcf-paper-fa.pptx>

۷۷. بیژن بیدآباد، تأمین مالی گروهی راستین (RGF)، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/rgf-paper-fa.pdf>

۷۸. بیژن بیدآباد، تهاوتر تعهدات پشت سرهم (SCC) در بانکداری راستین، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/scc-paper-fa.pdf>

۷۹. بیژن بیدآباد، سپرده مبادله راستین (RSD)، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/rsd-paper-fa.pdf>

۸۰. بیژن بیدآباد، کارت مبادله راستین (RSD)، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.com/doc/rsc-paper-fa.pdf>

۸۱. بیژن بیدآباد، راه حل عملیاتی رفع مشکلات بانکداری کشور، مجموعه مقالات دومین کنفرانس ملی رویکرد بانکداری اسلامی در تحقق اقتصاد مقاومتی، مؤسسه آموزش عالی غیرانتفاعی راغب اصفهانی، ۲۷ بهمن ۱۳۹۵، اصفهان.

<http://www.bidabad.com/doc/Iran-Banking-Reform-fa.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/Iran-Banking-Reform-fa.pptx>

۸۲. بیژن بیدآباد، بانکداری سبز و تأمین مالی پایدار در بانکداری راستین، نخستین همایش ملی بانکداری و محیط زیست، سازمان حفاظت از محیط زیست و مرکز آموزش علمی و کاربردی بانک تجارت، ۱۹ دی ۱۳۹۵، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/green-rastin-banking-fa.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/green-rastin-banking-fa.ppt>

۸۳. محمود الهیاری فرد، بیژن بیدآباد، حسابداری اقلام زیر خط ترازنامه در حسابداری مشارکت راستین، ۱۳۹۵، تهران.

<http://www.bidabad.com/doc/off-balance-rastin-accounting-fa.pdf>

مستندات انگلیسی

کتاب انگلیسی

84. Bidabad, Bijan, New Operational Islamic Banking System, Volume One, Theoretical Foundations, Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co. KG, 2014, ISBN: 978-3-659-54463-7.

http://www.amazon.com/Rastin-Banking-Operational-Theoretical-Foundations/dp/3659544639/ref=sr_1_2?s=books&ie=UTF8&qid=1402563518&sr=1-2

85. Bidabad, Bijan, New Operational Islamic Banking System, Volume Two, Applicational Issues, Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co. KG, 2014, ISBN: 978-3-659-55210-6.

http://www.amazon.com/Rastin-Banking-II-Operational-Application/dp/3659552100/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1404643353&sr=1-1

86. Bidabad, Bijan, New Operational Islamic Banking System, Volume Three, Legal Issues, Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co. KG, 2017.

مقالات انگلیسی

87. Bidabad, Bijan, Economic-juristic analysis of usury in consumption and investment loans and contemporary jurisprudence shortages in exploring legislator commandments. Proceeding of the 2nd International Islamic Banking Conference. Monash University of Malaysia. 9-10 September 2004. Reprinted in: National Interest, Journal of the Center for Strategic Research, Vol. 2, No. 1, winter 2006, pp. 72-90. Tehran, Iran.

<http://www.bidabad.com/doc/reba-en.pdf>

88. Bidabad, Bijan, Non-Usury Bank Corporation (NUBankCo), The Solution to Islamic banking, Proceeding of the 3rd International Islamic Banking and Finance Conference, Monash University, KL, Malaysia, 16-17 November, 2005.

<http://www.bidabad.com/doc/NUBankCo-en.pdf>

89. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. IT role in fulfillment of Profit & Loss Sharing (PLS) mechanism. Proceeding of the 3rd International Islamic Banking and Finance Conference, Monash University, KL, Malaysia, 16-17 November, 2005.

<http://www.bidabad.com/doc/english-pls-5.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/pls-it-en.ppt>

90. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. Implementing IT to Fulfill Profit & Loss Sharing Mechanism. Islamic Finance News (IFN), Vol. 3, Issue 3, 6, February 2006, pp. 11-15.

<http://www.bidabad.com/doc/summery-pls-it-1.pdf>

91. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. Assets and Liabilities Management in Islamic Banking. Paper presentet at the 3rd International Conference on Islamic Banking and Finance. Bidakara, Jakarta, Indonesia, 23 -26 February, 2010. Proceeding of the Conference: Risk Management, Regulation and Supervision, pp. 396-413.

<http://www.bidabad.com/doc/alm-english.pdf>

92. Bidabad, Bijan. Non-Usury Banking Fits to Obama's Change Strategy, the Solution to Revive the Economy.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-paper-en-5.pdf>

93. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. The Executive Mechanism of Profit and Loss Sharing (PLS) Banking. 2009.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-banking-Executive-Mechanism.pdf>

94. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. IT Based Usury Free Financial Innovations. Proceeding of ECDC 2010, 5th International Conference on e-Commerce in Developing Countries: with focus on e-Banking & e-Insurance. ECDC 2010, 15-16 September 2010.

<http://www.bidabad.com/doc/non-usury-finance-it-en.pdf>

95. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. Usury-Free Bonds and Islamic Central Banking Monetary Instruments. 2010.

<http://www.bidabad.com/doc/Islamic-banking-bond-en.pdf>

96. Bidabad, Bijan, Stabilizing Business Cycles by PLS Banking and Ethic Economics. 2010.

<http://www.bidabad.com/doc/pls-business-cycles-en.pdf>

97. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. Accounting Procedures for Profit and Loss Sharing (PLS) Banking. 2010.

<http://www.bidabad.com/doc/PLS-accounting-en.pdf>

98. Bidabad, Bijan, Abul Hassan, Ben Ali Mohamed Sami, Mahmoud Allahyarifard. Interest-Free Bonds and Central Banking Monetary Instruments. International Journal of Economics and Finance. Vol. 3, no. 3, Aug 2011, pp.234-241.

<http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ijef/article/download/11665/8300>

99. Bidabad, Bijan, Fluctuations and Business Cycles Prevention by New Financial Instruments and Banking Structure Reform. 2011.

<http://www.bidabad.com/doc/Fluctuations-and-Cycles.pdf>

100. Bidabad, Bijan, Mudarebah Financial Sharing (MFS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 10, Number - 1, January - April 2014, pp. 56-68.

<http://www.bidabad.com/doc/mfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v10_n1_article3.pdf

101. Bijan Bidabad, Joalah Financial Sharing (JFS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, Volume-12, No. 1, January-March, 2016, pp. 33-48.

<http://www.bidabad.com/doc/jfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v12_n1_article2.pdf

102. Bidabad, Bijan, Interest-Free Treasury Bonds (IFTB), 2011.

<http://www.bidabad.com/doc/interest-free-t-bond-en.pdf>

<http://www.bidabad.com/doc/iftb-en.pptx>

103. Bidabad, Bijan, Interest-Free Treasury Bonds (IFTB), Islamic Finance and Legal Clarifications, 2011.

<http://www.bidabad.com/doc/interest-free-t-bond-feqhi-en.pdf>

104. Bidabad, Bijan, Abul Hassan, Ben Ali Mohamed Sami, Mahmoud Allahyarifard. Interest-Free Bonds Financial Innovation, A Monetary Instrument for Economy at Crisis. Journal of Economic Cooperation and Development (JECD). 32, 1, 2011, 55-70.

http://www.sesric.org/jecd/jecd_articles/ART10102201-2.pdf

105. Bidabad, Bijan, Deposits and Loans Interest Rates Lag Structure and Business Cycles (Case Study of United States). 2011.

<http://www.bidabad.com/doc/Interest-Rates-Lags-and-Cycles.pdf>

106. Bidabad, Bijan, Installment Financial Sharing (IFS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, 2014.

<http://www.bidabad.com/doc/ifs-paper-en.pdf>

107. Bidabad, Bijan, Abul Hassan, Does Interest Rate Form Business Cycle, 2011.

<http://www.bidabad.com/doc/interest-rate-cycle.pdf>

108. Bidabad, Bijan, Rent Financial Sharing (RFS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, 2014.

<http://www.bidabad.com/doc/rfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v10_n2_article2.pdf

109. Bidabad, Bijan, Rastin Social Takaful (RST). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 11, Number - 1, January - March 2015, pp.: 13-23.

http://ibtra.com/pdf/journal/v11_n1_article1.pdf

<http://www.bidabad.com/doc/rst-paper-en.pdf>

110. Bijan Bidabad, Mortgage Securitization System (MSS), A Complementary System of Rastin Banking. International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol. 59 Issue: 6, pp.778-783, 2017. Emerald Group Publishing Limited

<https://doi.org/10.1108/IJLMA-05-2016-0045>

<http://www.bidabad.com/doc/mss-paper-en.pdf>

111. Bidabad, Bijan, Bail Financial Sharing (BFS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, 2014.

<http://www.bidabad.com/doc/bfs-paper-en.pdf>

112. Bidabad, Bijan, Rastin Personal Security (RPS). Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 11, Number - 2, April - June 2015, pp. 47-61.

http://ibtra.com/pdf/journal/v11_n2_article3.pdf

<http://www.bidabad.com/doc/rps-paper-en.pdf>

113. Bijan Bidabad, Joint Stock Company with Variable Capital (JSCVC), International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol. 56, Iss: 4, pp.302 – 310, 2014.

<http://dx.doi.org/10.1108/IJLMA-09-2012-0031>

<http://www.bidabad.com/doc/vjsc-paper-en.pdf>

114. Bidabad, Bijan, Rastin Profit and Loss Sharing (PLS) Base System. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, pp. 32-57, Vol. 9, No. 4, Oct-Dec 2013.

http://ibtra.com/pdf/journal/v9_n4_article2.pdf

<http://www.bidabad.com/doc/pls-base-en.pdf>

115. Bijan Bidabad, Money Laundering Detection System (MLD), A Complementary System of Rastin Banking, Journal of Money Laundering Control, Vol. 20 Issue: 4, pp. 354-366, 2017.
<https://doi.org/10.1108/JMLC-04-2016-0016>
<http://www.bidabad.com/doc/mld-paper-en.pdf>
116. Bijan Bidabad, Nikos Mastorakis, General Characteristics of Rastin Banking. Proceeding of the 3rd International Conference on Economics, Political, Law and Fiscal Sciences (EPLS '14), World Scientific and Engineering Academy and Society (WSEAS). Transilvania University of Brasov, Brasov, Romania, June 26-28, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-general-en.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-general-en.ppt>
117. Bidabad, Bijan, A glance at Rastin Banking, 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-glance-en.pdf>
118. Bidabad, Bijan, Rastin Banking, New Operational Islamic Banking System (A bird's eye view). Islamic Finance News (IFN), Vol. 10, Issue: 28, 17, July, 2013, pp. 16-18.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-bird-eye-view-en.pdf>
119. Bidabad, Bijan. Islamic Monetary Policy, 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/islamic-monetary-policy-en.pdf>
120. Bidabad, Bijan. Rastin Certificate Market (RCM), Complementary System of Rastin Banking 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-rcm-en.pdf>
121. Bidabad, Bijan. Sovereign Wealth Fund Asset and Liability Management by Rastin Banking Financial Instruments (Rastin Certificates and Rastin Swap Bonds), First National Development Fund of Iran (NDFI) International Conference (NIC2013) - Sovereign Wealth, Asset Allocation and Risk Management, Kish Island, Persian Gulf, Iran, NIC 2013, 27-28 October 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/swf-alm-en.pdf>
122. Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard. Interbank Withdrawal Protocol (IWP), Complementary System of Rastin Banking, 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/iwp-paper-en.pdf>
123. Bijan Bidabad, Roohollah Mohammadi; Mahshid sherafati, Social Takaful and Qard ul-Hassanah Banking Convergences (A Functional Approach), Journal of Applied Science and Agriculture (JASA) November issue 2013.
<http://www.bidabad.com/doc/takaful-en.pdf>
124. Bidabad, Bijan, Change Management of Banking System at National Level by Rastin Banking (Knowledge Management, Empowerment, Prune and Graft, and Apprenticeship), presented at the 10th International Conference on Economics and Management, Islamic Azad University, Rasht, Iran, 2017.
<http://www.bidabad.com/doc/change-banking-en.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/change-banking-en.pptx>
125. Bidabad, Bijan, Insurance Products in Rastin Banking, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-insurance-en.pdf>
126. Bijan Bidabad, Abul Hassan, Nikos Mastorakis, Dynamic Lag Structure of Deposits and Loans Interest Rates and Business Cycles Formation. Proceeding of the 3rd International Conference on Economics, Political, Law and Fiscal Sciences (EPLS '14), World Scientific and Engineering Academy and Society (WSEAS). Transilvania University of Brasov, Brasov, Romania, June 26-28, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/interest-rates-cycle-en.pdf>
<http://www.bidabad.com/doc/interest-rates-cycle-en.ppt>

127. Bidabad, Bijan, Rastin Crowd Funding, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/ref-paper-en.pdf>
128. Bijan Bidabad, Rastin Group Funding (RGF). Bank Melli Iran, Tehran, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/rgf-paper-en.pdf>
129. Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati, Financial Transparency, Governance and Information Disclosure of Banks in Rastin Banking, Tehran, 2014.
<http://www.bidabad.com/doc/shafafiyat-en.pdf>
130. Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati, Financial Transparency, Governance and Public Disclosure for Entrepreneur (Financial Resource Receiver) in Rastin Banking System. Tehran, Iran, 2015.
<http://www.bidabad.com/doc/transparency-entrepreneur-en.pdf>
131. Bijan Bidabad, Azarang Amirostovar, Mahshid Sherafati, Financial Transparency, Corporate Governance and Information Disclosure of the Entrepreneur's Corporation in Rastin Banking. International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol:59, Iss:5, pp.636-651, 2017.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-01-2016-0003>
132. Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati, Proposed Regulations for Enforcement of Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking, Tehran, 2015.
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-bank-ejraye-asnad-en.pdf>
133. Bijan Bidabad, Saeed Abdollahi, Mahshid Sherafati, Enforcement of the Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking – Part I. International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol:59, Iss:1, pp. 52-65, 2017.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-07-2015-0041>
134. Bijan Bidabad, Saeed Abdollahi, Mahshid Sherafati, Enforcement of the Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking – Part II. International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol:59, Iss:2, pp.178-191, 2017.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-10-2015-0055>
135. Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati, Sustainable Financing and Anti-Squandering Measures in Rastin Banking. International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol: 59, Issue: 6, pp. 939-949, 2017.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-04-2016-0037>
<http://www.bidabad.com/doc/esraf-bank-resource-en.pdf>
136. Bijan Bidabad, Serial Commitments Clearance (SCC) in Rastin Banking. International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol. 57, Iss: 6, 2015, pp. 600-609, Emerald Group Publishing Limited.
<http://dx.doi.org/10.1108/IJLMA-02-2015-0007>
<http://www.bidabad.com/doc/scc-paper-en.pdf>
137. Bijan Bidabad, Rastin Swap Deposit. Tehran, 2015.
<http://www.bidabad.com/doc/rsd-paper-en.pdf>
138. Bijan Bidabad, Rastin Swap Card. Tehran, 2015.
<http://www.bidabad.com/doc/rsc-paper-en.pdf>
139. Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati, Operational Ethical Banking in Rastin Banking (Professional Ethics, Audit, Inspection, Control, Monitoring and Preservation). International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol: 58, Iss: 4, 2016, pp. 416-443.
<http://dx.doi.org/10.1108/IJLMA-07-2015-0037>
<http://www.bidabad.com/doc/rastin-ethic-banking-en.pdf>

140. Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard, Mahshid Sherafati, Rastin Partnership Accounting, 2016.

<http://www.bidabad.com/doc/rastin-mosharekat-accounting-en.pdf>

141. Bijan Bidabad, Abul Hassan, Dynamic Lag Structure of Deposits and Loans Interest Rates and Business Cycles Formation. Journal of Financial Regulation and Compliance, Vol. 25 Issue: 2, pp.114-132, 2017 .

<http://dx.doi.org/10.1108/JFRC-09-2016-0078>